

**แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)
(สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร)**

**สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)

โดย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาภาคการเกษตร ในประเด็นเสริมสร้างความมั่นคง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนและแนวทางการพัฒนาในภาพรวมของส่วนราชการในพื้นที่ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงในทุกระดับ

สำหรับเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีวิสัยทัศน์เพื่อเป็น “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี คู่เกษตรมูลค่าสูงและปลอดภัย ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนา 3 เป้าประสงค์ คือ 1) สร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งเพื่อเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเกษตร (Agro Community Industry) 2) ยกกระดับขีดความสามารถในการผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง และ3) ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการพัฒนา 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ภาคการเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3
2. มูลค่าธุรกิจรวบรวมและแปรรูปผลผลิตของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

1. เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
2. เกษตรปลอดภัย
3. เกษตรแปรรูป
4. เกษตรชีวภาพ
5. เกษตรอัจฉริยะ
6. การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
7. ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม
8. โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย

1. รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี
2. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ร้อยละ 80 ของจำนวนสถาบันเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดฯ

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
2. การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย

1. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
2. อัตราการขยายตัวจากการทำเกษตรยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย
3. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)
4. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
5. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 มีภารกิจขับเคลื่อนและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปี 2566 ได้จัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร) ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) กระบวนการจัดทำมีการเชื่อมโยงแผน 3 ระดับ โดยที่มีการสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงลึก ด้วย SWOT analysis เพื่อกำหนดกลยุทธ์ และการนำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนา

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนให้กลุ่มจังหวัด มีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนากลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเกษตรของกลุ่มจังหวัด ตามทิศทางของแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ในการขับเคลื่อนการพัฒนากลุ่มจังหวัดด้านการเกษตร และให้การขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 อุดรธานี

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สิงหาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ค
คำนำ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตารางผนวก	ฎ
ส่วนที่ 1 ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ	1
1.1.นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับโลก	1
1.2. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ)	2
1.2.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580	2
1.2.2 แผนระดับที่ 2	2
1.2.3 แผนระดับที่ 3 แผนปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3
ส่วนที่ 2 ข้อมูลและสถานการณ์การเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	11
2.1 ข้อมูลทางกายภาพ	11
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	11
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ	12
2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ	13
2.1.4 การใช้ที่ดินและการถือครองที่ดิน	13
2.1.5 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	14
2.1.6 ทรัพยากรดิน	16
2.1.7 พื้นที่ชลประทานและแหล่งน้ำ	19
2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	23
2.2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวม	23
2.2.2 รายได้-รายจ่ายเงินสดของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก 2563/64	24
2.2.3 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	25
2.2.4 มาตรฐานสินค้าเกษตร	34
2.2.5 ระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่	35
2.2.6 สถาบันเกษตรกร	36
2.3 ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (ด้านการเกษตร)	39
2.4 บริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 การประเมินสภาพแวดล้อม (SWOT)	42
2.5.1 จุดแข็ง (Strength)	43
2.5.2 จุดอ่อน (Weakness)	44
2.5.3 โอกาส (Opportunity)	44
2.5.4 อุปสรรค (Threats)	44
2.6 การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	45
2.6.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	45
2.6.2 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)	46
2.6.3 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	46
2.6.4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT)	46
ส่วนที่ 3 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	47
3.1 วิสัยทัศน์	47
3.2 เป้าประสงค์	47
3.3 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	47
3.3 ประเด็นการพัฒนา	47
ส่วนที่ 4 โครงการภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์	63
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570)	
4.1 งบประมาณภายใต้ประเด็นการพัฒนา	63
4.2 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้ประเด็นการพัฒนา	63
ภาคผนวกที่ 1 ข้อมูลกายภาพ	105
ภาคผนวกที่ 2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	109
ภาคผนวกที่ 3 การจัดทำ TOW Matrix	119
ภาคผนวกที่ 4 ภาพกิจกรรม	125

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	งบประมาณภายใต้ประเด็นการพัฒนา	65
4.2	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้ประเด็นการพัฒนา	66

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2566 – 2570	4
1.2	ความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 – 2570 กับแผน 3 ระดับ	9
1.3	ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 – 2570	10
2.1	แผนที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	11
2.2	ร้อยละของเนื้อที่การถือครองที่ดิน ปี 2564	13
2.3	ร้อยละของเนื้อที่ที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564 รายจังหวัด	14
2.4	ร้อยละของประเภทการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564	14
2.5	เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564 รายจังหวัด	15
2.6	ร้อยละของทรัพยากรดินแบ่งตามประเภทดิน	16
2.7	เนื้อที่ของทรัพยากรดินในแต่ละประเภท รายจังหวัด	17
2.8	ร้อยละของดินปัญหาแบ่งตามประเภทดิน	18
2.9	เนื้อที่ของดินปัญหาในแต่ละประเภท รายจังหวัด	19
2.10	ร้อยละของพื้นที่ชลประทาน ปีงบประมาณ 2564	19
2.11	ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ปี 2564 รายจังหวัด	23
2.12	รายได้ รายจ่าย รายได้เงินสุทธิทางการเกษตร ปี 2563/64 รายจังหวัด	25
2.13	ปริมาณผลผลิตข้าวนาปี ปี 2565/66 รายจังหวัด	26
2.14	แนวโน้มข้าวนาปี : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561/62 - 2565/66	26
2.15	ปริมาณผลผลิตยางพารา ปี 2565 รายจังหวัด	27
2.16	แนวโน้มยางพารา : เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ ผลผลิต ปี 2561 - 2565	27
2.17	ปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงาน ปี 2565/66 รายจังหวัด	28
2.18	แนวโน้มอ้อยโรงงาน : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561/62 - 2565/66	28
2.19	ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 2565 รายจังหวัด	29
2.20	แนวโน้มมันสำปะหลัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561 - 2565	29
2.21	ปริมาณผลผลิตข้าวนาปรัง ปี 2565 รายจังหวัด	30
2.22	แนวโน้มข้าวนาปรัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561 – 2565	30
2.23	ข้อมูลปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน ถั่วลิสง น้ำมันรำข้าว และกระเทียม : เนื้อที่เพาะปลูก/เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่เก็บเกี่ยว/เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ปี 2565	31
2.24	ร้อยละของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ ปี 2565	32
2.25	ปริมาณการผลิตของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด รายจังหวัด ปี 2565	33

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.26	ปริมาณการผลิตของสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ รายจังหวัด ปี 2565	33
2.27	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP รายจังหวัด	34
2.28	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ รายจังหวัด	35
2.29	จำนวนแปลงใหญ่ รายจังหวัด	35
2.30	ข้อมูลจำนวนของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร รายจังหวัด	38

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่	หน้า
1.1 เนื้อที่ทั้งหมด เนื้อที่ป่าไม้ เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และเนื้อที่ใช้ประโยชน์นอก การเกษตร ปี 2564	105
1.2 ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตรของประเทศไทย รายจังหวัด ปี 2564	105
1.3 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564	105
1.4 ทรัพยากรดินแต่ละประเภท รายจังหวัด	106
1.5 ดินปัญหาในพื้นที่ รายจังหวัด	106
1.6 พื้นที่ชลประทานที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2559 – 2564	106
2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี 2564	110
2.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ณ ราคาประจำปี 2560 – 2564	110
2.3 รายได้-รายจ่าย เงินสดทางการเกษตร ปีเพาะปลูก 2563/64	111
2.4 ข้าวนาปี : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2561/62 - 2565/66	111
2.5 ยางพารา : เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรี๊ดได้ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 – 2565	112
2.6 อ้อยโรงงาน: เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2561/62 - 2565/66	112
2.7 มันสำปะหลัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 – 2565	113
2.8 ข้าวนาปรัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 – 2565	113
2.9 เนื้อที่เพาะปลูก/เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่เก็บเกี่ยว/เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ของ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ปาล์มน้ำมัน ปี 2565	114
2.10 จำนวนปศุสัตว์ และจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ รายจังหวัด ปี 2565	114
2.11 ปริมาณผลผลิตและมูลค่าของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ปี 2565	115
2.12 การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)	115
2.13 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)	115
2.14 การเกษตรแบบแปลงใหญ่ รายจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2565	116
2.15 จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก และปริมาณธุรกิจ แยกตามประเภทสหกรณ์ (รวมสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565	117
2.16 ผลการจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ ประจำปี 2565 (ณ 31 ส.ค.2565) รายจังหวัด	117
2.17 ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ ประจำปี 2565 (ก.ย.64 - ส.ค.65) แยกตามประเภทธุรกิจ	118
2.18 จำนวนวิสาหกิจชุมชน แยกตามประเภทกิจการ	118
2.19 จำนวนกลุ่มเกษตรกรและสมาชิก แยกตามประเภทกลุ่มเกษตรกร ณ 31 ธันวาคม 2565 รายจังหวัด	118

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
3.1	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey 7-S Framework	120
3.2	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	121
3.3	การจัดทำ TOWS Matrix (กลยุทธ์เชิงรุก: SO และ กลยุทธ์เชิงแก้ไข: WO)	122
3.4	การจัดทำ TOWS Matrix (กลยุทธ์เชิงป้องกัน: ST และ กลยุทธ์เชิงรับ: WT)	123

ส่วนที่ 1

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ

การจัดแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร) ได้พิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงตามหลักการและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก และความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) และแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดังนี้

1.1 แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

องค์การสหประชาชาติ ได้จัดทำวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ.2015 (post-2015 development agenda) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2559 - 2573) ซึ่งครอบคลุม 3 เสาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability) คือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) เพื่อให้บรรลุถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 9 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (หลัก) เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 15 ปกป้องฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อบริการที่สูญเสียสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียมลพิษหลายทางชีวภาพ ซึ่งแนวทางการพัฒนา SDGs นอกจากนี้มีความสอดคล้องในระดับสูงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของประเทศไทย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

1.2 นโยบายการพัฒนาการเกษตรระดับประเทศ (ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ)

1.2.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (01) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (02) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (04) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (05) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (06) ยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายดังนี้ 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน 2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ดังนี้ 1) การเกษตรสร้างมูลค่า 2) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต 3) สร้างความหลากหลายด้านท่องเที่ยว 4) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก และ 5) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร ตั้งแต่ต้นทางที่มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กลางทางที่เป็นการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และปลายทางด้านการตลาดและอุตสาหกรรมขั้นสูง การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง โดยอาศัยการบูรณาการร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 แผนระดับที่ 2

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ภายในปี 2580 โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด 23 ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 15 ฉบับ (01) ความมั่นคง (03) การเกษตร (หลัก) (ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ เกษตรอัตลักษณ์ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ

และระบบนิเวศการเกษตร) (05) การท่องเที่ยว (06) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (07) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (08) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม

2) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570)

การกำหนดกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มุ่งเน้นการคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการผลิตโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Hi-Value and Sustainable Thailand) ในองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (1) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy) (2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) (3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (High Sustainability) และ (4) ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา (High-Leverage Enablers) โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด “หมุดหมาย” (Milestones) ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ของแผนฯ ซึ่งประกอบด้วย 13 หมุดหมาย โดยมีหมุดหมายที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 11 หมุดหมาย ได้แก่ (01) ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (02) ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน (05) ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค (06) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล (07) ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ (08) ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันสมัย และน่าอยู่ (09) ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม (10) ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (11) ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (12) กำลังคนที่มีสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และ (13) ไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

1.2.3 แผนระดับ 3 แผนปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2566 – 2570)

เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง” การกำหนดทิศทางการพัฒนาตามแนวคิดการเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast Direction) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา 3G ได้แก่ (1) การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green) เน้นส่งเสริมเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Bio Circular Green Economy) และการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน (2) การเป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน (Gate) ใช้โอกาสจากการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน ระเบียงเศรษฐกิจ

พิเศษพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ และ(3) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน (Growth) ใช้อองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สนับสนุนการพัฒนาศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ท่องเที่ยวชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัย (ภาพที่ 1.1)

ภาพที่ 1.1 ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2566 – 2570

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) รวมทั้งพิจารณาโอกาส ศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัด ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาจากการใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ (1) พัฒนาภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่สู่ฐานเศรษฐกิจชีวภาพที่มีมูลค่าสูง (2) บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนาเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (3) พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน (4) พัฒนาเมือง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค (5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน (6) ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกช่วงวัยให้ได้มาตรฐานและแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

2) แผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี” ในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า โดยมีพันธกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 7 พันธกิจ ได้แก่ (1) ยกกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง (2) พัฒนาเศรษฐกิจภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ (3) วางแผนการผลิตด้วยหลักการตลาดนำการผลิต (4) บริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ (5) ส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง (6) ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ(7) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และประเด็นการพัฒนาประกอบด้วย 5 ประเด็นการพัฒนา 28 แนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1) เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย (IUU Fishing) การป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์

2.2) ยกกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ประกอบด้วย 10 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ (1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (2) เกษตรปลอดภัย (3) เกษตรชีวภาพ (4) เกษตรแปรรูป (5) เกษตรอัจฉริยะ (6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร (7) ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (8) โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร (9) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ (10) การพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2.3) สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ประกอบด้วย 4 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ (1) การเสริมสร้างทุนทางสังคม (2) การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก (3) การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และ(4) การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2.4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบด้วย 7 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ (1) การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ (2) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว (3) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล (4) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ (5) การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (6) การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ และ(7) การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

2.5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร ประกอบด้วย 6 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ (1) การพัฒนาบริการประชาชน (2) การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ (3) การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ (4) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (5) การพัฒนากฎหมาย และ(6) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

3) แผนปฏิบัติการอื่น ๆ

3.1) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564 – 2570 มุ่งเน้นการพัฒนาภายใต้ 5 สาขา คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Nurture) ภายใต้กลไกจตุภาคี ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรมด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง ด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี สมัยใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเกี่ยวข้องในทุกยุทธศาสตร์

3.2) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 พ.ศ.2562 – 2570 มีวิสัยทัศน์ “ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอนาคตแห่งอาเซียนควบคู่กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก” โดยมีผลิตภัณฑ์เป้าหมาย ดังนี้ (1) สินค้า Commodity เช่นกลุ่มข้าวและธัญพืช กลุ่มปศุสัตว์ ประมง กลุ่มเครื่องปรุงรส น้ำตาล และมันสำปะหลัง ในรูปแบบอาหารพร้อมรับประทาน (Ready to Eat) อาหารอินทรีย์ (Organic Food) เครื่องดื่มสุขภาพ (Healthy Drinks) รวมถึงสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ทันสมัย (Modern Packaging) บรรจุภัณฑ์ฉลาด (Intelligence Packaging) รวมถึงอาหารที่ยกระดับด้วยการคัดแยกเกรด (Premium Fresh Food) (2) สินค้าอนาคต Future Food เช่น อาหารสุขภาพและอาหารฟังก์ชัน (Healthy and Functional food) ผลิตภัณฑ์อาหารจากเทคโนโลยีชีวภาพ (Food Biotechnology Products & Organic Food Ingredients) และธุรกิจเกี่ยวเนื่องเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมอาหาร (Supporting Business for Food Innovation) อาทิ บรรจุภัณฑ์อาหาร และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมอาหาร เป็นต้น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรทั้ง 4 มาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ 1 สร้าง Food Warriors โดยเร่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวให้กับผู้ประกอบการอาหารไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความรู้และทักษะฝีมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการเพิ่มผลิตภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม

ให้กับผลิตภัณฑ์อาหารที่ผลิตจากวัตถุดิบภายในประเทศ มาตรการที่ 2 สร้างนวัตกรรมอาหารอนาคต (Future Food Innovation) โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบภายในประเทศ ด้วยการยกระดับนวัตกรรมอาหารอนาคตสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ผ่าน Food Industry Transformation Center (ITC) และ Center of Food Excellence (COFE) มาตรการที่ 3 สร้าง New Marketing Platform โดยมุ่งยกระดับอาหารไทยให้มีบทบาทในตลาดโลกผ่านช่องทางดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงการผลิต การค้า และวัตถุดิบ ผ่านกลไกห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการค้าโลก และมาตรการที่ 4 สร้างปัจจัย พื้นฐานเพื่อเร่งการพัฒนาอุตสาหกรรม (Enabling) โดยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของไทย อำนวยความสะดวกและลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

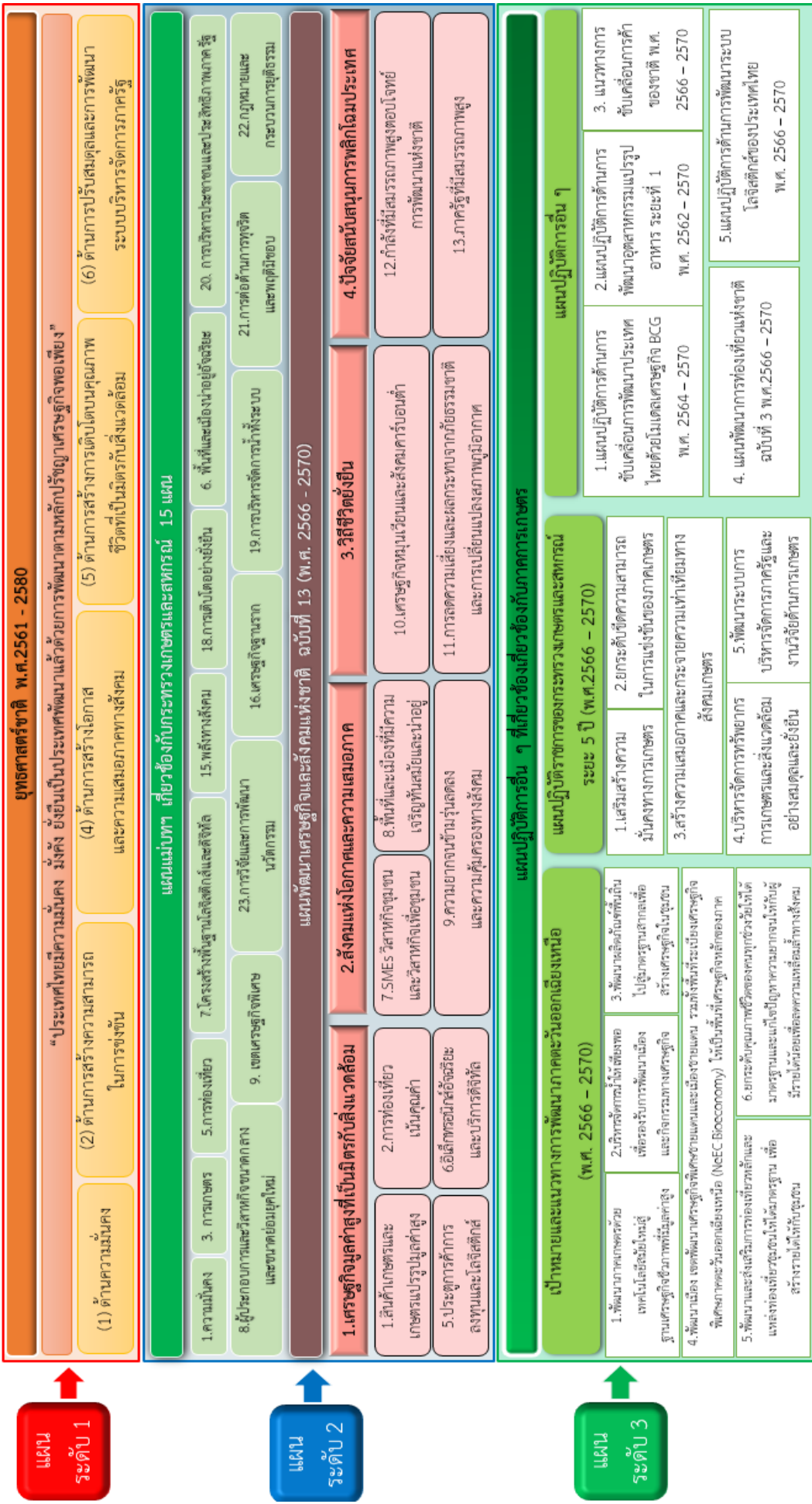
3.3) แนวทางการขับเคลื่อนการค้าของชาติ พ.ศ.2565 – 2570 มีวิสัยทัศน์ “การค้าไทยเข้มแข็ง เติบโตอย่างทั่วถึงและยั่งยืน รองรับโอกาสการค้าโลก” ประกอบด้วย 5 แนวทาง ซึ่งมีแนวทางที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ขับเคลื่อนการค้าด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Foster Innovation and Technology) มุ่งเน้นให้เกิดการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการประกอบธุรกิจผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและงานวิจัยเชิงพาณิชย์ รวมถึงการบูรณาการร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการค้าไทยสู่ตลาดโลก (Promote Thai Trade to Global Market) มุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยทั้งภาคสินค้าและบริการให้มีขีดความสามารถในการขยายตลาดไปสู่ตลาดโลก รักษาตลาดเดิม เจาะตลาดใหม่ ผ่านการสร้างความร่วมมือด้านการค้าและการเจรจาการค้า และแนวทางที่ 4 ส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ (Encourage Domestic Consumption) ส่งเสริมและกระตุ้นการใช้สินค้าและบริการที่ผลิตภายในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าภายในประเทศ กระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานราก

3.4) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2566 – 2570 มีวิสัยทัศน์ “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม” (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth) ประกอบด้วย 4 แนวทาง โดยมีแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคเกษตร จำนวน 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Innovative & Resilience Tourism) กลยุทธ์ที่ 1.2 กระจายรายได้และความเจริญจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ และลดการรั่วไหลในภาคการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม (Equitable Tourism) และแนวทางที่ 3 การยกระดับประสบการณ์ท่องเที่ยวครบวงจรโดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลาง (Traveler’s Experience & Centricity) กลยุทธ์ที่ 3.1 สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Value - Based Tourism) และกลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวศักยภาพสูงที่หลากหลายและสร้างสรรค์ของไทย (High-Potential and Creative Tourism)

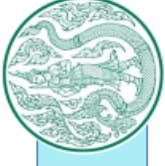
3.5) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ.2566 – 2570

ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาจำนวน 5 แนวทาง ได้แก่ แนวทางการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก แนวทางการพัฒนาที่ 2 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าโซ่อุปทาน แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาพิธีการศุลกากรกระบวนการนำเข้า-ส่งออกที่เกี่ยวข้อง และการอำนวยความสะดวกในการขนส่งระหว่างประเทศ แนวทางการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์ไทย และแนวทางการพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และการติดตามด้านโลจิสติกส์ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคเกษตร จำนวน 2 แนวทาง คือ แนวทางการพัฒนา 2 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าโซ่อุปทาน กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานภาคการเกษตร แนวทางการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาพิธีการศุลกากรกระบวนการนำเข้า-ส่งออกที่เกี่ยวข้อง และการอำนวยความสะดวกในการขนส่งระหว่างประเทศ ใน 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูล และใช้ประโยชน์จากระบบ National Single Window (NSW) และกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการกระบวนการโลจิสติกส์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (ภาพที่ 1.2 และภาพที่ 1.3)

ความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 – 2570 กับแผน 3 ระดับ

ภาพที่ 1.2 ความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 – 2570 กับแผน 3 ระดับ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566-2570 (ต่อ)

แผนระดับ 3

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 - 2570

วิสัยทัศน์: “เกษตรกรรมคุณภาพชีวิตที่ดี สู่เกษตรมูลค่าสูงและปลอดภัย ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง”

เป้าประสงค์:

1. สร้างรากฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม (Ago Community Industry)
2. ยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง
3. ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

แนวทางการพัฒนา

1. เกษตรอัตรากำลังขั้นพื้นดิน
2. เกษตรปลอดภัย
3. เกษตรแปรรูป
4. เกษตรชีวภาพ
5. เกษตรอัจฉริยะ
6. การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
7. ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม
8. โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร

ตัวชี้วัด

1. ผลิตภัณ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ภาคเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3
2. มูลค่าธุรกิจรวบรวมและแปรรูปผลผลิตของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา

1. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
2. การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
3. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
4. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
5. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และความปลอดภัย
3. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)
4. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางเกษตรการเกษตร
5. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าปลอดภัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
2. อัตราการขยายตัวจากภาคเกษตรยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพ เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี

ภาพที่ 1.3 ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566 - 2570

ส่วนที่ 2

ข้อมูลและสถานการณ์การเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

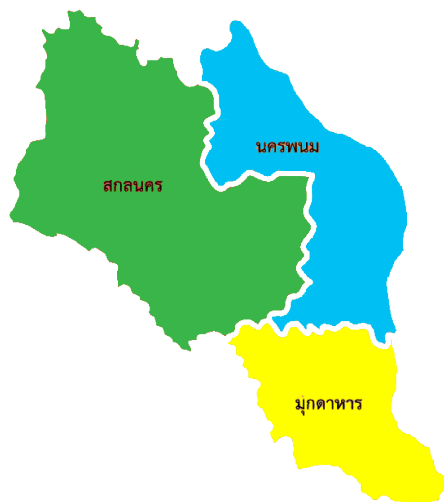
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วยจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ตั้งอยู่ประมาณ เส้นรุ้งที่ 16 องศา 25 ลิปดา ถึง 17 องศา 25 ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ 104 องศา 08 ลิปดา ถึง 104 องศา 47 ลิปดา ตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 19,474.47 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,190,433 ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่ประมาณ 9,605.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,003,602 ไร่ จังหวัดนครพนม มีพื้นที่ประมาณ 5,528.88 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,474,437 ไร่ จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ประมาณ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,712,394 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร มีสะพานมิตรภาพเชื่อมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่จังหวัดมุกดาหารและนครพนม โดยมีเส้นกั้นพรมแดนตามแนวลำน้ำโขง ระยะทาง 246 กิโลเมตร (จังหวัดมุกดาหาร ระยะทาง 72 กิโลเมตร และจังหวัดนครพนม ระยะทาง 174 กิโลเมตร) ซึ่งสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศในกลุ่มอินโดจีนได้ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ (ภาพที่ 2.1)

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) อำเภอเซกา และอำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำโขงตรงข้ามแขวงคำม่วน บอลิคำไซ และสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอนามูน จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอหนองพอก อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2.1 แผนที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีระดับความสูงเฉลี่ยของพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 100 – 200 เมตร ที่ราบสำคัญ คือ แอ่งสกลนคร มีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีลักษณะเป็นที่ราบกว้างใหญ่มีหนองน้ำขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ซึ่งมีแหล่งน้ำหลักคือ หนองหารในจังหวัดสกลนคร โดยสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

จังหวัดสกลนคร มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปทางด้านทิศใต้เป็นเทือกเขาสูง เอียงลาดมาทางทิศเหนือและทิศตะวันออก พื้นที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 172 เมตร ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ตอนใต้เป็นที่ราบสูงบนเทือกเขาภูพานและที่ราบระหว่างหุบเขามีสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด รวมถึงบริเวณที่ติดกับอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่ด้านตะวันตก ติดกับจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดเช่นกัน เหมาะสำหรับการทำไร่ พื้นที่ตอนกลาง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบต่ำเหมาะแก่การทำนา โดยเฉพาะท้องที่อำเภอเมือง มีหนองหารที่กว้างใหญ่และมีน้ำตลอดปี กว้างประมาณ 7 กิโลเมตร ยาวประมาณ 18 กิโลเมตร ระดับน้ำลึกประมาณ 3 – 6 เมตรโดยหนองหารเป็นที่รองรับน้ำจากลำน้ำต่าง ๆ หลายสาย ได้แก่ ห้วยทราย ห้วยโหม่ง ห้วยสมอ ห้วยเดียง ห้วยเฮี ห้วยวังช้าง ห้วยนาแก ห้วยแก้ง ลำน้ำพุง ห้วยเหือ ห้วยลอง ห้วยหนองแฮ (ห้วยทุ่งแร่) ห้วยม่วง และห้วยลาก เป็นต้น พื้นที่ตอนเหนือ มีพื้นที่ในอำเภอ ประกอบด้วย อำเภอบ้านม่วง อำเภอวารินนิवास อำเภอคำตากล้า และอำเภออากาศอำนวย สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีสภาพเป็นป่าปนไร่ ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าแดงโปร่ง มีไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พลวง เหนือที่ตั้งอำเภออากาศอำนวยและริมน้ำสงคราม บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมซึ่งใช้ทำนา ได้บางส่วนเท่านั้น ส่วนใหญ่จะทิ้งให้รกร้างว่างเปล่ามีพุ่มไม้เตี้ยและหญ้าชนิปคลุมทั่วไป

จังหวัดนครพนม มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 140 เมตร สภาพภูมิประเทศ แบ่งออกได้เป็น 2 เขต คือ เขตตอนเหนือ ประกอบด้วยอำเภอบ้านแพง อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน อำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ และอำเภอนาทม สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงและที่ดอน มีป่าไม้สลับกับพื้นที่ราบที่ใช้ทำนา ทางเหนือสุดของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพง มีเทือกเขาภูลังกาทอดผ่าน นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำสงคราม และแม่น้ำอูน เขตตอนใต้ ประกอบด้วยอำเภอเมืองนครพนม อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม อำเภอปลาปาก อำเภอนาแก และอำเภอวังยาง มีพื้นที่บริเวณใกล้แม่น้ำโขงทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่มส่วนทางทิศตะวันตก ซึ่งอยู่ห่างจากแม่น้ำโขงออกไปเป็นพื้นที่ดอนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง พื้นดินส่วนมากมีลักษณะเป็นดินลูกรังบางแห่งมีลักษณะเป็นที่เนิน พื้นที่ทางใต้สุดของจังหวัดนครพนมในเขตอำเภอนาแก มีเทือกเขาภูพานทอดเป็นแนวกั้นเขตระหว่างจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาอยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัด ประกอบด้วยภูเขาสูงชันหลายเทือกเขาติดต่อกัน ได้แก่ ภูนางหงส์ ภูถ้ำพระ ภูหลังเส ภูหินเทิบ ภูหมากยาง ภูโป่ง ภูมโน (มียอดเขาภูผาซาน เป็นยอดเขาที่สูงประมาณ 617 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง) มีสภาพเป็นภูเขาหิน มีหน้าผาสูงชัน มีหินกว้างยาวและหินทับซ้อนกันในรูปแบบต่าง ๆ ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำหลายสาย เช่น ห้วยบางทราย ห้วยบางอี เป็นต้น ส่วนที่ราบอยู่ระหว่างพื้นที่ภูเขาต่อเนื่องมาจนถึงน้ำโขง โดยเป็นที่ราบลุ่มที่กว้างใหญ่ เป็นที่ตั้งของอำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอดงหลวง อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอคำชะอี อำเภอดอนตาล และอำเภอนิคมน้ำอ้อย มีระดับความสูงเฉลี่ย 100 – 200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตัวเมือง

มุกดาหารมีระดับความสูง 142 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ค่อย ๆ ลาดสูงขึ้นจากริมแม่น้ำโขงมาจนถึงเขตภูเขาในทิศตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่อำเภอห้วยน้ำใหญ่ อำเภอดงหลวง อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอดอนตาล ส่วนบริเวณชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มขนานไปตามแม่น้ำโขงครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอดอนตาล อำเภอเมืองมุกดาหาร และอำเภอห้วยน้ำใหญ่

2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

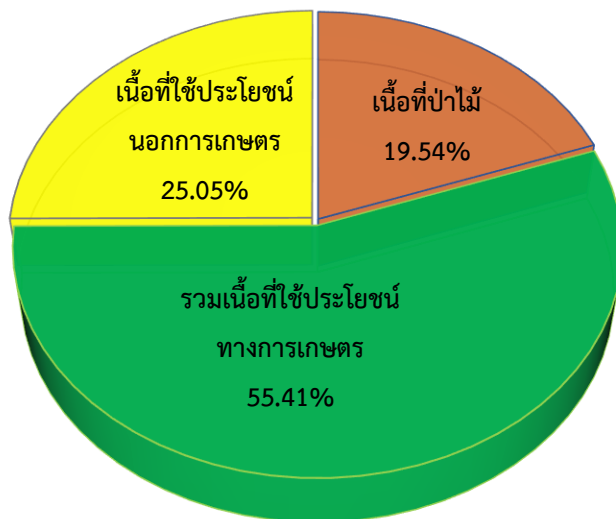
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีลักษณะภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) **ฤดูกาล** แบ่งได้เป็น 3 ฤดู ประกอบด้วย ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม ซึ่งมีอากาศเย็นและพบหมอกในตอนเช้า

2) **อุณหภูมิ** เฉลี่ยอยู่ที่ 26.2 องศาเซลเซียส โดยในฤดูร้อนอุณหภูมิสูงที่สุดในเดือนเมษายน อุณหภูมิ 42.1 องศาเซลเซียส ส่วนฤดูหนาวมีอุณหภูมิต่ำจนถึง 3.5 องศาเซลเซียส ในบางเดือนธันวาคมหรือมกราคม พิสัยของอุณหภูมิมะหว่างสูงที่สุดกับต่ำที่สุดในรอบปีต่างกัน 38.6 องศาเซลเซียส

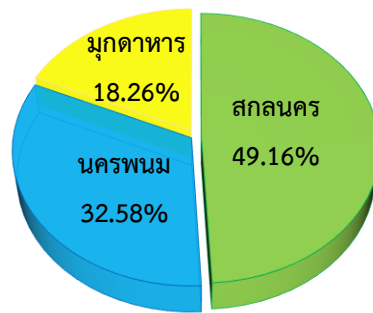
2.1.4 การใช้ที่ดินและการถือครองที่ดิน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ปี 2564 มีเนื้อที่รวมประมาณ 12,161,414 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.52 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 3.79 ของประเทศไทย สามารถแบ่งได้เป็นเนื้อที่ถือครองเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 6,738,576 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.41 เนื้อที่ป่าไม้ 2,376,246 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.54 และเป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร 3,046,592 คิดเป็นร้อยละ 25.05 ของเนื้อที่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยจังหวัดสกลนคร มีพื้นที่มากที่สุด คือ 6,003,602 ไร่ รองลงมา คือ จังหวัดนครพนม 3,445,418 ไร่ และจังหวัดมุกดาหาร 2,712,394 ไร่ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.2 และตารางผนวกที่ 1.1)

ภาพที่ 2.2 ร้อยละของเนื้อที่การถือครองที่ดิน ปี 2564
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

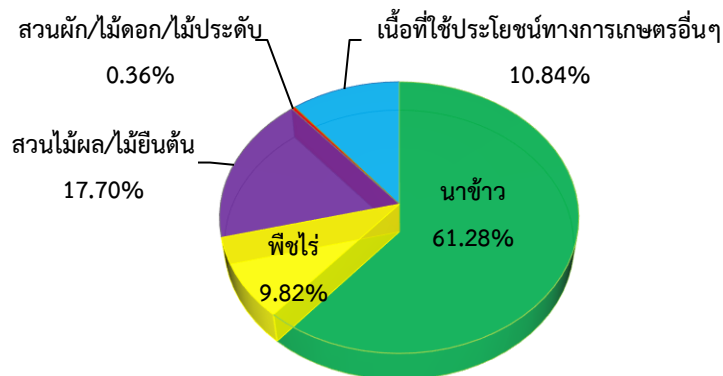
นอกจากนี้ ในปี 2564 การถือครองที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 6,738,576 ไร่ แบ่งออกเป็น เนื้อที่ของตนเอง 3,801,214 ไร่ และเป็นเนื้อที่ของคนอื่น 2,937,362 ไร่ โดยจะแบ่งออกเป็นรายจังหวัด ได้ ดังนี้ 1) จังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 3,312,947 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.16 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นพื้นที่ของตนเอง 1,299,188 ไร่ และเป็นเนื้อที่ของคนอื่น 2,013,759 ไร่ 2) จังหวัดนครพนม มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 2,195,287 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.58 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นพื้นที่ของตนเอง 1,813,423 ไร่ และเป็นเนื้อที่ของคนอื่น 381,864 ไร่ และ 3) จังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 1,230,342 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.26 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นพื้นที่ของตนเอง 688,603 ไร่ และเป็นเนื้อที่ของคนอื่น 541,739 ไร่ (ภาพที่ 2.3 และตารางผนวกที่ 1.2)

ภาพที่ 2.3 ร้อยละของเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564 รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

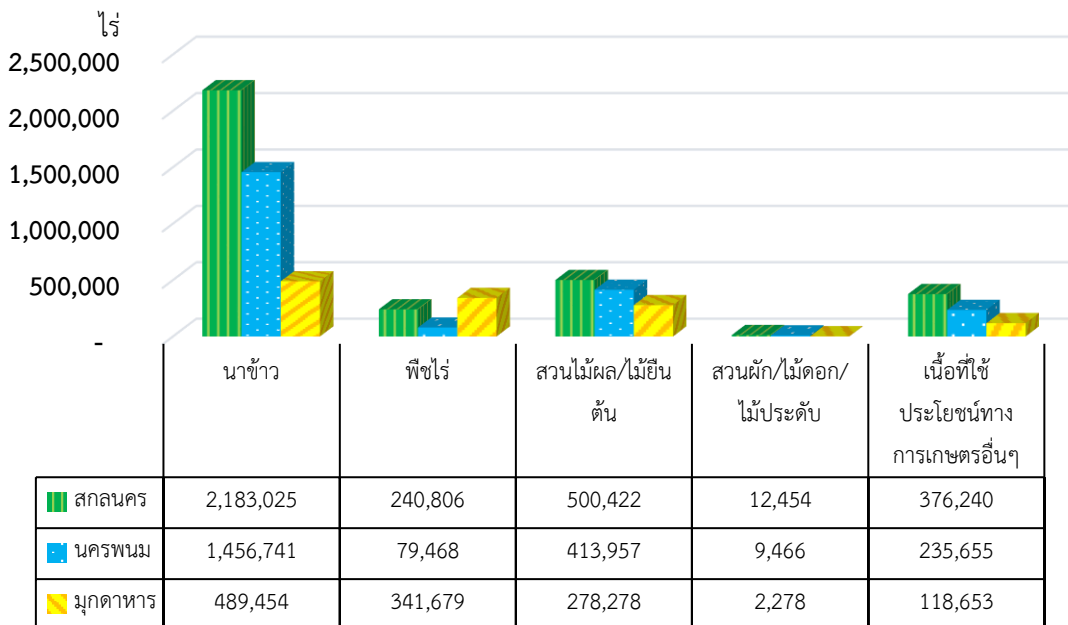
2.1.5 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มจังหวัดฯ ประกอบด้วย ใช้เพื่อการเกษตรร้อยละ 55.41 และการใช้ที่ดินนอกภาคเกษตรร้อยละ 44.59 โดยในส่วนของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่เพาะปลูกนาข้าว ประมาณ 4,129,220 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 61.28 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนื้อที่สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น 1,192,657 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.70 เนื้อที่พืชไร่ 661,953 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.82 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ 730,548 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.84 และเป็นเนื้อที่สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 24,198 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.36 ตามลำดับ ของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด (ภาพที่ 2.4)

ภาพที่ 2.4 ร้อยละของประเภทการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

โดยจังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 3,312,947 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.18 ของเนื้อที่ทั้งหมด โดยในส่วนของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่เพาะปลูกนาข้าว 2,183,025 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 65.89 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนื้อที่สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น 500,422 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.11 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ 376,240 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.36 เนื้อที่พืชไร่ 240,806 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.27 และเนื้อที่สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 12,454 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.38 ตามลำดับ ของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด จังหวัดนครพนม มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 2,195,287 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.72 ของเนื้อที่ทั้งหมด โดยในส่วนของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่เพาะปลูกนาข้าว 1,456,741 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 66.36 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนื้อที่สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น 413,957 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.86 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ 235,655 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.73 เนื้อที่พืชไร่ 79,468 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.62 และเนื้อที่สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 9,466 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ตามลำดับ ของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด และจังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมด 1,230,342 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.36 ของเนื้อที่ทั้งหมด โดยในส่วนของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่เพาะปลูกนาข้าว 489,454 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 39.78 ของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนื้อที่พืชไร่ 341,679 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.77 เนื้อที่สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น 278,278 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.62 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ 118,653 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.64 และเป็นเนื้อที่สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 2,278 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ตามลำดับ ของเนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด (ภาพที่ 2.5 และตารางผนวกที่ 1.3)

ภาพที่ 2.5 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564 รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย:ไร่)

2.1.6 ทรัพยากรดิน

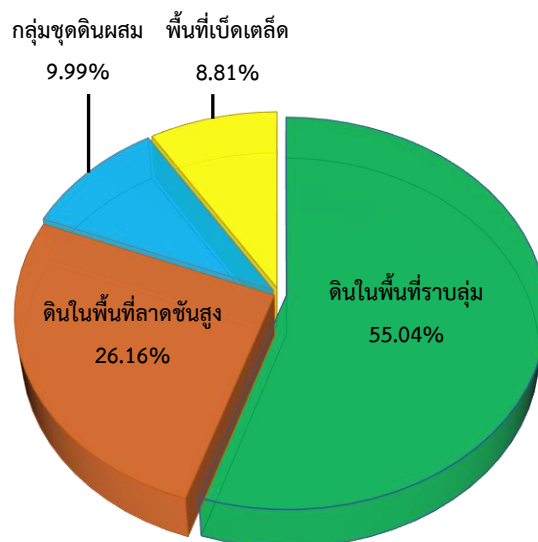
กลุ่มดินของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ 1) ดินในพื้นที่ราบลุ่ม 2) ดินในพื้นที่ลาดชันสูง 3) กลุ่มชุดดินผสม และ 4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด ดังนี้

1) **ดินในพื้นที่ราบลุ่ม** 2,439,100.68 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 55.04 ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นพื้นที่ของดินที่เกิดในบริเวณพื้นที่ต่ำ สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา และมีน้ำท่วมขังในพื้นที่ในช่วงฤดูฝน และรวมถึงดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง

2) **ดินในพื้นที่ลาดชันสูง** 1,159,403.24 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 26.16 ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า 35% อาจเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินหรือเศษหินกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

3) **กลุ่มชุดดินผสม** 449,935.01 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.99 ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นพื้นที่ผสมของดินหลายชนิด ซึ่งเป็นดินชนิดอื่นนอกเหนือจากดินในพื้นที่ราบลุ่ม ดินในพื้นที่ลาดชันสูง และพื้นที่เบ็ดเตล็ด

4) **พื้นที่เบ็ดเตล็ด** 390,598.51 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.81 ของกลุ่มจังหวัดฯ เป็นพื้นที่ต่าง ๆ โดยเป็นพื้นที่ที่แทบจะไม่มีดินและมีพืชพรรณขึ้นเพียงเล็กน้อย หรือไม่มีพืชพรรณเลย อาจจะมาจาดินอุกกร่อนอย่างรุนแรง สภาพดินไม่เหมาะสม หรือเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมของมนุษย์ บางพื้นที่อาจนำมาใช้ปลูกพืชได้แต่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างมาก เช่น เขตพื้นที่ของสนามบิน พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่ใช้เลี้ยงปศุสัตว์ ที่ดินทุรกันดาร สุสาน ที่ดินเต็มไปด้วยกองหิน ฝาชัน ที่ดินร่องลึก บ่อ ที่ดินหินพื้นโผล่ ที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน ที่ลุ่มชื้นแฉะ ที่ลุ่มน้ำขังนาเกลือ พื้นที่ชุมชน พื้นที่น้ำ ที่ดินดัดแปลงจากการสร้างอาคาร ถนน หรือเส้นทางต่าง ๆ เป็นต้น (ภาพที่ 2.6)

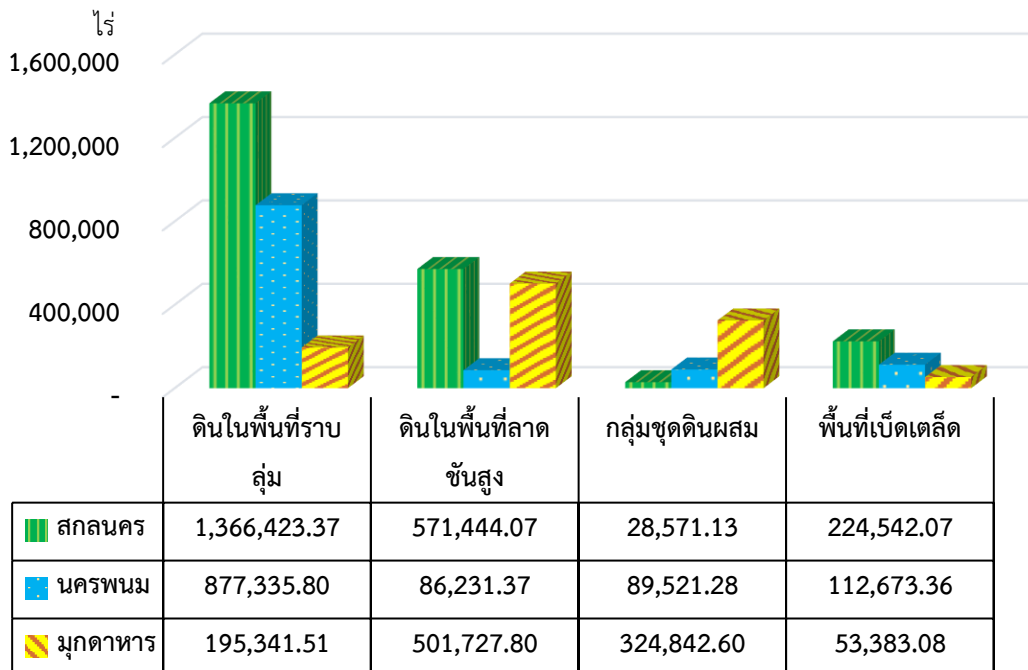
ภาพที่ 2.6 ร้อยละของทรัพยากรดินแบ่งตามประเภทดิน
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

โดยจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จะมีพื้นที่ทรัพยากรดิน ดังนี้

1) **จังหวัดสกลนคร** มีดินในพื้นที่ราบลุ่ม 1,366,423.37 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 62.37 ดินในพื้นที่ลาดชันสูง 571,444.07 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 26.08 พื้นที่เบ็ดเตล็ด 224,542.07 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.25 และ กลุ่มชุดดินผสม 28,571.13 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.30 ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดอุดรธานีสกลนคร ตามลำดับ

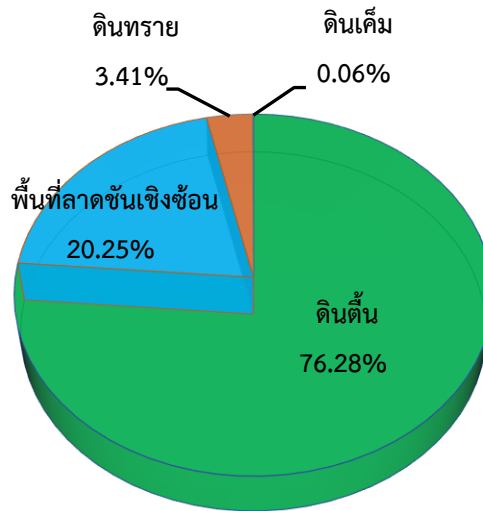
2) **จังหวัดนครพนม** มีดินในพื้นที่ราบลุ่ม 877,335.80 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75.25 พื้นที่เบ็ดเตล็ด 112,673.36 หรือคิดเป็นร้อยละ 9.67 กลุ่มชุดดินผสม 89,521.28 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.68 และดินในพื้นที่ลาดชันสูง 86,231.37 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.40 ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดนครพนม ตามลำดับ

3) **จังหวัดมุกดาหาร** มีดินในพื้นที่ลาดชันสูง 501,727.80 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 46.66 กลุ่มชุดดินผสม 324,842.60 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 30.21 ดินในพื้นที่ราบลุ่ม 195,341.51 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 18.17 พื้นที่เบ็ดเตล็ด 53,383.08 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.96 และ ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดมุกดาหาร ตามลำดับ (ภาพที่ 2.7 และตารางผนวกที่ 1.4)

ภาพที่ 2.7 เนื้อที่ของทรัพยากรดินในแต่ละประเภท รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ไร่)

ซึ่งจะพบว่า ดินที่มีปัญหาทางการเกษตรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 จะแบ่งออกได้ ดังนี้ 1) ดินต้น 4,008,629.11 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 76.28 2) พื้นที่ดินลาดชันเชิงซ้อน 1,064,359.51 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 20.25 3) ดินทราย 179,370.88 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.41 และ 4) ดินเค็ม 3,212.65 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ดินที่มีปัญหาทางการเกษตรในแต่ละจังหวัด ดังนี้ (ภาพที่ 2.8)

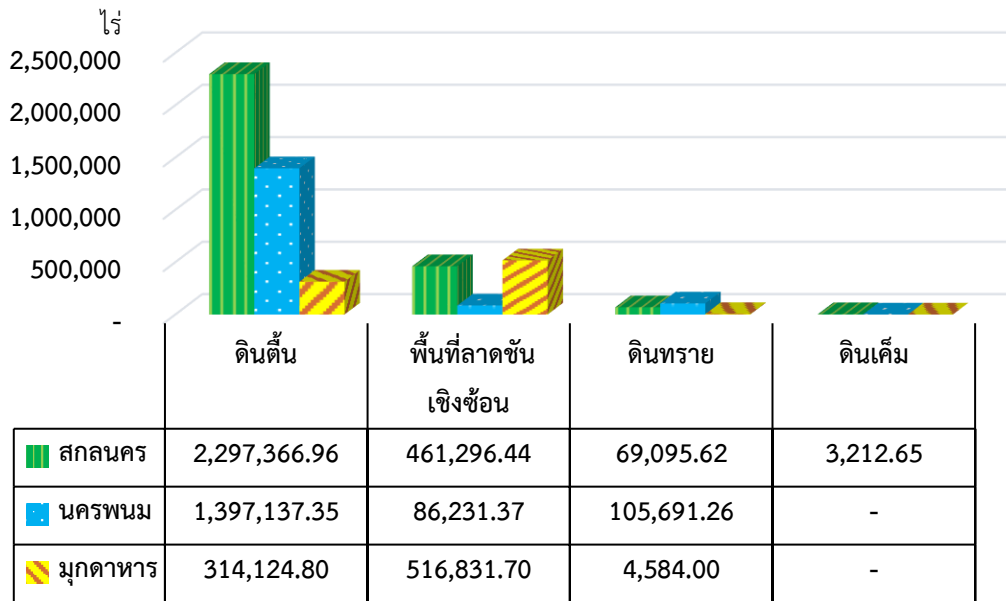

ภาพที่ 2.8 ร้อยละของดินปัญหาแบ่งตามประเภทดิน
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

1) **จังหวัดสกลนคร** มีดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ได้แก่ ดินตื้น 2,297,366.96 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 81.16 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดสกลนครจะพบในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดสกลนคร พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน 461,296.44 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.29 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดสกลนคร จะพบในพื้นที่อำเภอเมือง โคกศรีสุพรรณ แต่งาย ภูพาน พรรณานิคม พังโคน กุดบาก วาริชภูมิ นิคมน้ำอูน และส่องดาว ดินทราย 69,095.62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.44 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดสกลนคร จะพบในพื้นที่อำเภอเมือง โคกศรีสุพรรณ ภูพาน พรรณานิคม พังโคน กุดบาก วาริชภูมิ สว่างแดนดิน คำตาก้า ส่องดาว และบ้านม่วง และดินเค็ม 3,212.65 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดสกลนครจะพบในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง และวานรนิวาส ตามลำดับ

2) **จังหวัดนครพนม** มีดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ได้แก่ ดินตื้น 1,397,137.35 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 87.92 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดนครพนมจะพบในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดนครพนม ดินทราย 105,691.26 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.65 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดนครพนมจะพบในพื้นที่อำเภอเมือง ท่าอุเทน ปลาปาก ศรีสงคราม นาแก นาหว้า และนาทม และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน 86,231.37 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.43 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดนครพนมจะพบในพื้นที่อำเภอนาแก บ้านแพง และนาทม ตามลำดับ

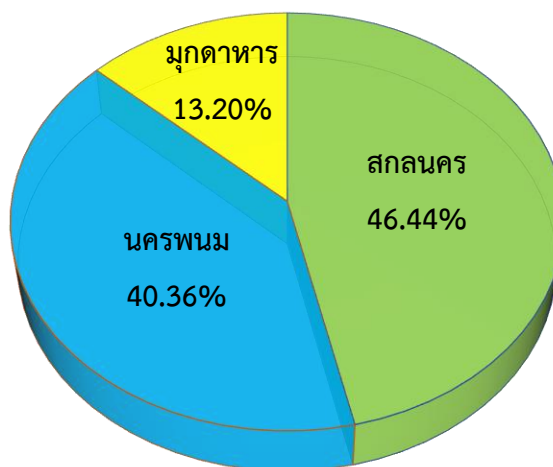
3) **จังหวัดมุกดาหาร** มีดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ได้แก่ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน 516,831.70 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 61.86 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดมุกดาหารจะพบในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดมุกดาหาร ยกเว้นอำเภอหว้านใหญ่ ดินตื้น 314,124.80 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 37.59 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดมุกดาหารจะพบในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดมุกดาหาร ยกเว้นอำเภอหว้านใหญ่ และ ดินทราย 4,584.00 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.55 ของพื้นที่ดินปัญหาทั้งหมดในจังหวัดมุกดาหารจะพบในพื้นที่อำเภอเมือง และคำชะอี ตามลำดับ (ภาพที่ 2.9 และตารางผนวกที่ 1.5)

ภาพที่ 2.9 เนื้อที่ของดินปัญหาในแต่ละประเภท รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ไร่)

2.1.7 พื้นที่ชลประทานและแหล่งน้ำ

1) **พื้นที่ชลประทาน** เป็นพื้นที่บริการของกรมชลประทาน จากการควบคุม และบริหารจัดการน้ำ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และโครงการแก้มลิง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 – 2564 โดยที่ผู้ใช้น้ำนำไปใช้เพื่อการปลูกพืช การประมง ปศุสัตว์ และการอุปโภคบริโภค กิจกรรมประปา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การป้องกัน และบรรเทาภัยที่เกิดจากน้ำหลาก น้ำเสีย และกิจการอื่น ๆ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ปีงบประมาณ 2564 มีพื้นที่ 969,256 ไร่ โดยจังหวัด สกลนคร มีพื้นที่ชลประทาน 450,094 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 46.44 จังหวัด นครพนม มีพื้นที่ชลประทาน 391,182 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 40.36 และจังหวัด มุกดาหาร มีพื้นที่ชลประทาน 127,980 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 13.20 ของพื้นที่ชลประทานกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.10 และตารางผนวกที่ 1.6)

ภาพที่ 2.10 ร้อยละของพื้นที่ชลประทาน ปีงบประมาณ 2564
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2) แหล่งน้ำ มีแม่น้ำหลัก 2 สาย ได้แก่ แม่น้ำโขง และแม่น้ำสงคราม และมีลำน้ำ 4 สาย คือ ลำน้ำพุง ลำน้ำยาม ลำน้ำอูน และลำน้ำก่า นอกจากนี้ หนองหารที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ มีน้ำตลอดปี รวมทั้งมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ 58 แห่ง ซึ่งจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 29 แห่ง จังหวัดนครพนม จำนวน 12 แห่ง และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 17 แห่ง บึงขนาดใหญ่ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติของภาคกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแหล่งน้ำสำคัญ ดังนี้

(1) แม่น้ำโขง จังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร มีแหล่งกำเนิดจากประเทศจีนเป็นเส้นกันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยถือร่องน้ำลึกเป็นแนวเขตเป็นแม่น้ำขนาดใหญ่ที่มีความลึกและยาวมาก มีปริมาณน้ำไหลมากตลอดปีไหลผ่านของจังหวัดนครพนมในอำเภอบ้านแพง อำเภอท่าอุเทน อำเภอเมือง และอำเภอธาตุพนม และจังหวัดนครพนมผ่านอำเภอห้วยน้ำใหญ่ อำเภอเมือง และอำเภอดอนตาล เป็นระยะทางประมาณ 229 กิโลเมตร แล้วไหลลงไปทางใต้ผ่านจังหวัดอุบลราชธานี เข้าสู่ประเทศสาธารณรัฐกัมพูชาและออกสู่ทะเลที่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จึงนับได้ว่าเป็นแม่น้ำสำคัญทั้งทางเกษตร เศรษฐกิจและการเมืองของจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร

นอกจากนี้ มีห้วยน้ำ 4 สายสำคัญของจังหวัดมุกดาหาร คือ

(1.1) ห้วยชะโนด อยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาภูพาน ในเขตอำเภอดงหลวง ไหลผ่านอำเภอดงหลวงไปทางทิศตะวันออกไปบรรจบแม่น้ำโขง ทางตอนใต้ของกิ่งอำเภอห้วยน้ำใหญ่ มีความยาวประมาณ 53 กิโลเมตร

(1.2) ห้วยบางทรายอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานในเขตอำเภอดงหลวงไหลผ่านทางตอนใต้ของอำเภอดงหลวง ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปบรรจบแม่น้ำโขงทางตอนเหนือของอำเภอเมือง ฯ มีความยาวประมาณ 170 กิโลเมตร

(1.3) ห้วยมุกมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานทางทิศตะวันตกในเขตอำเภอค้ำชะอี แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกผ่านอำเภอเมือง ฯ ไปบรรจบแม่น้ำโขง มีความยาวประมาณ 126 กิโลเมตร

(1.4) ห้วยบังอี้อยู่ทางตอนใต้ของพื้นที่จังหวัด มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานทางทิศตะวันตก ในเขตอำเภอหนองสูง แล้วไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านเขตอำเภอนิคมน้ำจืดไปทางทิศตะวันออก ไปบรรจบแม่น้ำโขงในเขตอำเภอดอนตาล มีความยาวประมาณ 145 กิโลเมตร

(2) แม่น้ำสงคราม มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 420 กิโลเมตรที่เกิดจากการรวมตัวของลำน้ำสาขาหลายสายจากป่าดงพญาไฟ-ป่าดงพระเจ้า อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร รวมถึงฝั่งตะวันตกของตาดภูวง บริเวณเขาลาดต่ำ ขอบภูพานแม่น้ำสงครามจะไหลขึ้นทิศเหนือ ผ่านอำเภอหนองหาน อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี และเฉียดเข้าไปในเขตอำเภอบ้านม่วง อำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร จากนั้นเปลี่ยนทิศทางไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านอำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย แล้ววกไปทางทิศตะวันออกเข้าเขตอำเภอศรีสงคราม ผ่านตำบลสามผง ตำบลท่าบ่อสงคราม และตำบลนาเตือ ไปออกแม่น้ำโขงไหลตลอดปี จึงมีความสำคัญไม่น้อยในด้านการเพาะปลูกและน้ำกินน้ำใช้ของชาวนครพนม นอกจากนี้ แม่น้ำสงครามยังมี

ลำน้ำสาขาสายหลักหลายสาย เช่น ลำน้ำหาม ลำน้ำอูน ลำน้ำเมา ลำน้ำซาง โดยมีภูทอกภูสิงห์ภูลังกา และเทือกเขาภูพานด้านทิศเหนือเป็นแนวบังคับ ซึ่งขยายออกมาเป็น **ลำน้ำสงคราม** เป็นลำน้ำค่อนข้างใหญ่ มีปริมาณน้ำมาก ต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานในเขตอำเภอส่องดาว ไหลผ่านอำเภอสว่างแดนดิน อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ไปบรรจบลำน้ำโขง ที่อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร

(3) **ลำน้ำพุง** ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาภูพาน ในเขตอำเภอกุดบาก ช่วงตอนต้นน้ำพื้นที่ค่อนข้างชัน ทำให้มีน้ำตกอยู่หลายแห่ง ลำน้ำพุงไหลผ่าน ท้องที่อำเภอกุดบาก ลงสู่เขื่อนน้ำพุงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ความจุ 165 ล้านลูกบาศก์เมตร ไหลผ่าน อำเภอภูพาน อำเภอเต่างอย อำเภอโคกศรีสุพรรณ แล้วไหลลงสู่หนองหาน ที่บ้านดอนยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีความยาว ประมาณ 90 กิโลเมตร

(4) **ลำน้ำยาม** จังหวัดสกลนครเป็นลำน้ำขนาดเล็ก ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาภูพานในเขตอำเภอวาริชภูมิ ไหลผ่านอำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอวานรนิวาส อำเภอพรรณานิคม และอำเภออากาศอำนวย แล้วไหลไปบรรจบลำน้ำสงคราม มีความยาว ประมาณ 70 กิโลเมตร

จังหวัดนครพนมมีต้นกำเนิดที่จังหวัดสกลนคร ไหลผ่านอำเภอศรีสงครามมาบรรจบกับลำน้ำสงครามที่บ้านปากยาม ตำบลสามผง อำเภอธาตุพนม และยังมีลำห้วย และหนองบึงต่าง ๆ ที่สำคัญ สามารถพัฒนาแหล่งน้ำเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้ เช่น

(4.1) หนองญาติ เป็นหนองน้ำประวัติศาสตร์ หรือหนองหาน 2 เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ริมถนนคนละฟากกับหนองญาติ บนถนนสายนครพนม - นาแก ห่างจากตัวจังหวัดเพียง 6 กิโลเมตร

(4.2) ห้วยบังกอ มีต้นกำเนิดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ท้องที่ตำบลกรูคุ ไหลผ่านตำบลกรูคุ บ้านฝั่งหนองญาติ แล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่ตำบลท่าค้อ มีความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร

(4.3) ห้วยบัวหวก มีต้นน้ำกำเนิดในเขตจังหวัดนครพนม ตำบลปลาปาก อำเภอปลาปาก ไหลผ่านตำบล คำเตย ตำบลบ้านกลาง มีความยาวประมาณ 32 กิโลเมตร

(4.4) ห้วยบังขั้ง ต้นกำเนิดจากห้วยหินชะแนนในเขตอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ฤดูแล้งน้ำจะลดลงมาก บางตอนจะแห้งเหือด ฤดูฝนน้ำจะไหลเชี่ยวลงสู่ลำน้ำที่บ้านปากบัง ตำบลพิมาน อำเภอนาแก และยังมีลำน้ำยามห้วยลังกาห้วยทวยห้วยบ่อห้วยหนองเขา ห้วยกระเบา หนองไชยวาน หนองสาหร่าย ลำน้ำเมา ห้วยเซกาใหญ่ เป็นต้นแหล่งน้ำดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

(5) **ลำน้ำห้วยปลาหาง** เป็นลำน้ำขนาดเล็กต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอวาริชภูมิ ไหลผ่านอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอพังโคน และไปบรรจบลำน้ำอูน ในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร มีความยาวประมาณ 65 กิโลเมตร

(6) **ลำน้ำอูน** จังหวัดสกลนครเป็นลำน้ำขนาดกลาง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาภูพาน ในเขตอำเภอกุดบาก และอำเภอนิคมน้ำอูน ไหลลงสู่เขื่อนน้ำอูน ซึ่งเป็นเขื่อนขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดสกลนคร สามารถเก็บกักน้ำได้ 520 ล้านลูกบาศก์เมตร แล้วไหลผ่าน อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภอเมือง ไปบรรจบลำน้ำสงครามในเขตอำเภอกุสุมาลย์ และมีบางส่วนที่เป็นสาขาไหลลงสู่หนองหาร เป็นลำน้ำที่ได้พัฒนา

เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด เนื่องจากมีปริมาณน้ำมากไหลผ่านพื้นที่ราบ ซึ่งเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดสกลนครได้มีการพัฒนาให้มีการกระจายน้ำชลประทานในระดับแปลงนา การจัดรูปที่ดินพื้นที่ประมาณ 164,574 ไร่ เขตพื้นที่อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม และอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร นอกจากจะมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาตามฤดูกาลแล้ว ยังมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนคร ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดสกลนครมีมูลค่าสูงมาก

จังหวัดนครพนมมีต้นกำเนิดที่หนองหาร จังหวัดสกลนคร เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอท่าอุเทน กับอำเภอศรีสงคราม ไหลทางทิศเหนือผ่านเข้าจังหวัดนครพนม ในท้องที่อำเภอนาหว้า และอำเภอศรีสงคราม แล้วไหลลงสู่แม่น้ำสงครามที่อำเภอศรีสงคราม

(7) **ลำน้ำก่ำ** จังหวัดสกลนครเป็นลำน้ำขนาดเล็ก ต้นน้ำเกิดจากหนองหาร ไหลไปทางด้านทิศตะวันออกของหนองหาร ผ่านอำเภอโพนนาแก้ว อำเภอเมืองฯ อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอนาแก แล้วไปบรรจบลำน้ำโขง ที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีความยาวประมาณ 80 กิโลเมตร

จังหวัดนครพนมมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานในเขตจังหวัดสกลนคร ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านเข้าจังหวัดนครพนม ผ่านอำเภอนาแก อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนครเป็นระยะทางยาวประมาณ 60 กิโลเมตร แล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงทางตอนใต้ที่บ้านน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม

นอกจากนี้ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ 1) เขื่อนน้ำอูน มีปริมาณน้ำเก็บกักน้ำปกติ 520 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถเก็บน้ำได้สูงสุด 780 ล้านลูกบาศก์เมตร และ 2) เขื่อนน้ำพุง มีปริมาณน้ำเก็บกักน้ำปกติ 165 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถเก็บน้ำได้สูงสุด 200 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งทั้ง 2 เขื่อน สามารถเก็บกักน้ำได้สูงสุดประมาณ 980 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนอ่างเก็บน้ำขนาดกลางในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ จำนวน 58 แห่ง โดยจังหวัดสกลนคร จำนวน 29 แห่ง จังหวัดนครพนม จำนวน 12 แห่ง และจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 17 แห่ง

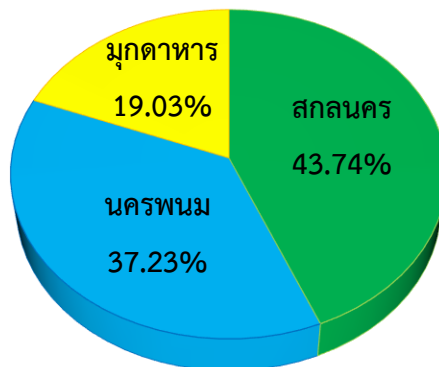
2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี (GROSS PROVINCIAL CLUSTER PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES: GPCP) หมายถึง การคำนวณมูลค่าเพิ่มกิจกรรมการผลิต สินค้า และบริการ โดยใช้ราคาตามภาวะราคาตลาดที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละปี (Market Value) เป็นตัววัดมูลค่าการผลิตและค่าใช้จ่ายสินค้าขั้นกลาง มูลค่าเพิ่มที่ได้จากการคำนวณโดยวิธีนี้ จะรวมผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณ และราคาไว้ด้วยกันซึ่งจะเป็นข้อมูลที่แสดงถึงขนาดของรายได้ประชาชาติของประเทศหรือรายได้ของจังหวัดในแต่ละปี

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ณ ราคาประจำปี 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2563 อัตราการขยายตัวร้อยละ 4.6 โดยผลผลิตที่ส่งผลต่อการขยายตัว ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง โคเนื้อ ไก่เนื้อ กระบือ สุกร ไข่ เป็ด แพะ แกะ และการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2564 อยู่ที่ 142,000.53 ล้านบาท เป็นอันดับที่ 5 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันดับ 1 คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (565,983.41 ล้านบาท) อันดับ 2 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (422,716.43 ล้านบาท) อันดับ 3 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (273,481.51 ล้านบาท) และ อันดับ 4 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (267,720.36 ล้านบาท)

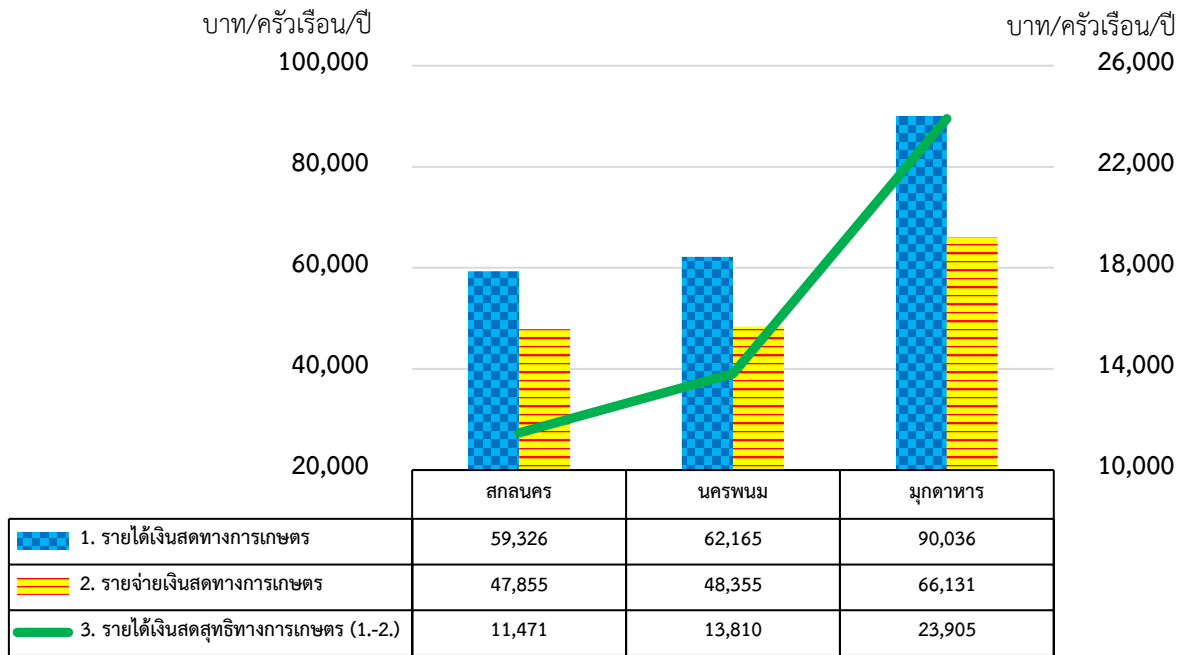
ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ณ ราคาประจำปี 2564 อยู่ที่ 38,693.55 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 27.25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยแต่ละจังหวัดมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร ดังนี้ จังหวัดสกลนคร อยู่ที่ 16,924.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 43.74 จังหวัดนครพนม อยู่ที่ 14,404.15 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.23 และจังหวัดมุกดาหาร อยู่ที่ 7,365.24 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.03 (ภาพที่ 2.11 ตารางผนวกที่ 2.1 และตารางผนวกที่ 2.2)

ภาพที่ 2.11 ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร รายจังหวัด ปี 2564
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ปี 2564 พบว่า การผลิตนอกภาคเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 75.26 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด รองลงมา คือ ภาคการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 24.74 ดังนั้นกิจกรรมการผลิตทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา การผลิตภาคการเกษตร ควบคู่กับภาคอุตสาหกรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัดยังคงประกอบอาชีพในการเกษตร ซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สำคัญที่สามารถเชื่อมโยงให้เกิดการนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรมต่อไป โดยการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร ได้แก่ ข้าว อ้อย ยางพารา มันสำปะหลัง เป็นต้น นอกจากนี้ ภาคการค้า การบริการและการท่องเที่ยวก็มีส่วนสำคัญที่ช่วยผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะการค้ามีปัจจัยสนับสนุนที่จะเกิดการลงทุนในกลุ่มจังหวัด เนื่องจากมีสะพานมิตรภาพเชื่อมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถึง 2 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงให้เกิดการท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัด และภายในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้นได้

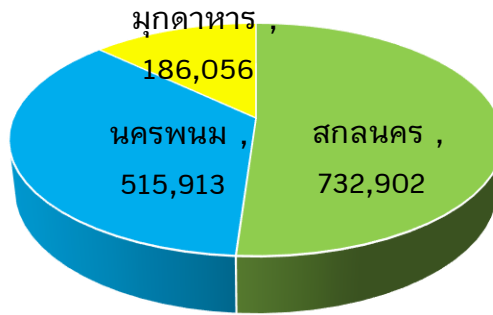
2.2.2 รายได้-รายจ่ายเงินสดของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก 2563/64 เป็นข้อมูลรายได้ที่เกี่ยวกับการเกษตรและนอกภาคเกษตรของครัวเรือนเกษตร และรายได้-รายจ่ายเงินสดทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตร โดยแบ่งออกเป็นรายได้ของการเพาะปลูกข้าว พืชไร่ พืชผักสมุนไพร ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชอื่นๆ ปศุสัตว์ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้ 265,389 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นรายได้เงินสดทางการเกษตร 84,635 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร 60,161 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร 24,474 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จังหวัดนครพนม มีรายได้ 266,638 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นรายได้เงินสดทางการเกษตร 62,165 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร 48,355 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร 13,810 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จังหวัดมุกดาหาร มีรายได้ 258,871 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นรายได้เงินสดทางการเกษตร 90,036 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร 66,131 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร 23,905 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และจังหวัดสกลนคร มีรายได้ 236,741 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นรายได้เงินสดทางการเกษตร 59,326 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร 47,855 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร 11,471 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ภาพที่ 2.12 และตารางผนวกที่ 2.3)

ภาพที่ 2.12 รายได้ รายจ่าย รายได้เงินสุทธิทางการเกษตร ปี 2563/64 รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: บาท/คร้วเรือน/ปี)

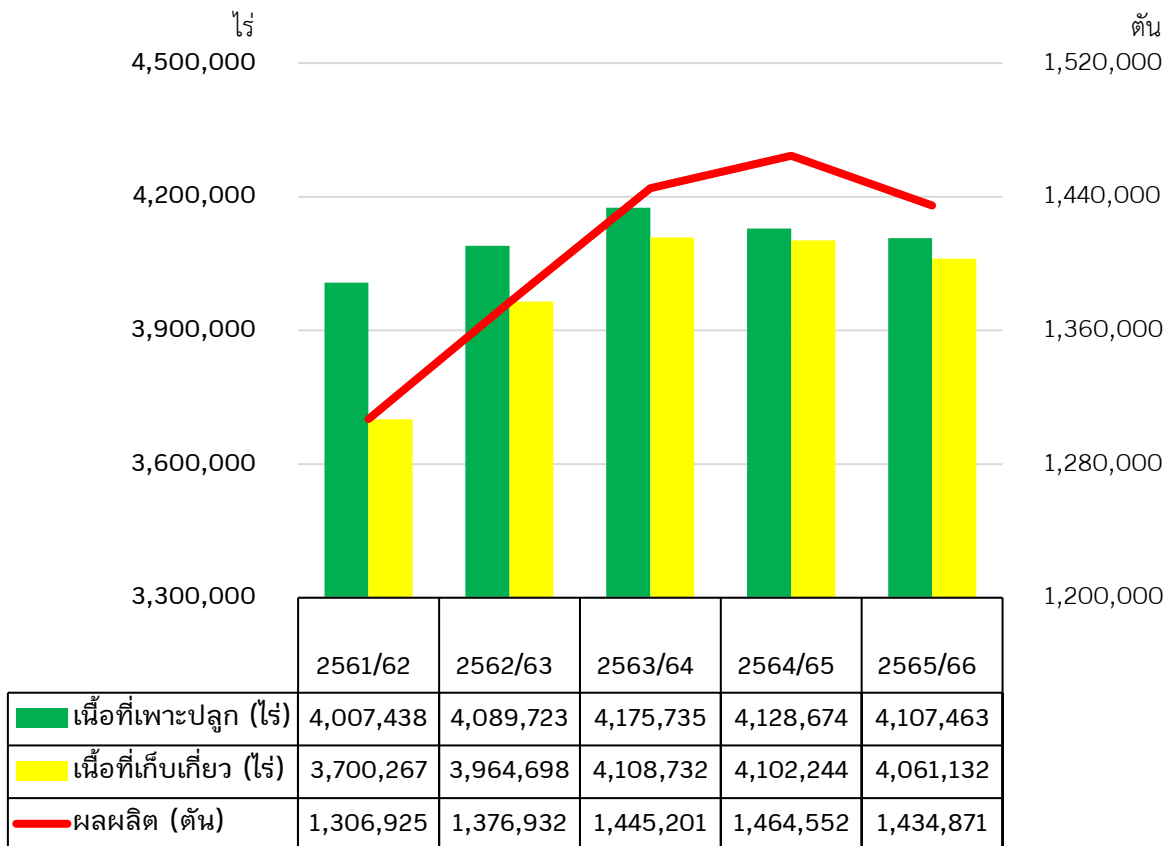
2.2.3 สินค้าเกษตรที่สำคัญ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พบว่า พืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร โดยจังหวัดสกจนคร มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง จังหวัดนศรพนม มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว และยางพารา จังหวัดมุกดาหาร มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง ซึ่งสินค้าเกษตรที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้แก่ ข้าวนาปี ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวนาปรัง พืชอื่น ๆ ปศุสัตว์ และประมง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) **ข้าวนาปี ปี 2565/66** ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่เพาะปลูก 4,107,463 ไร่ หรือเป็นร้อยละ 6.52 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 10.65 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 4,061,132 ไร่ ผลผลิต 1,434,871 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.39 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 11.11 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตต่อไร่ 353 กิโลกรัม ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสกจนคร นศรพนม และมุกดาหาร โดยจังหวัดสกจนคร มีเนื้อที่เพาะปลูก 2,162,723 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 2,129,544 ไร่ มีผลผลิต 732,902 ตัน หรือเป็นร้อยละ 51.08 ของกลุ่มจังหวัดฯ และมีผลผลิต 344 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนศรพนม มีเนื้อที่เพาะปลูก 1,480,324 ไร่ มีผลผลิต 515,913 ตัน หรือเป็นร้อยละ 35.96 ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่เพาะปลูก 464,416 ไร่ มีผลผลิต 186,056 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.96 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.13)

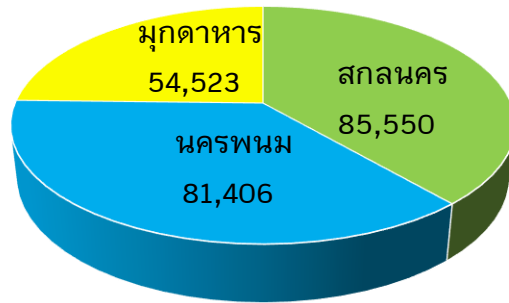
ภาพที่ 2.13 ปริมาณผลผลิตข้าวนาปี ปี 2565/66 รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแนวโน้มเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตของข้าวนาปี ปี 2565/66 มีทิศทางลดลงเล็กน้อย จากปี 2563/64 - 2564/65 และยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปีมากในพื้นที่จังหวัดสุกหนคร (ภาพที่ 2.14 และตารางผนวกที่ 2.4)

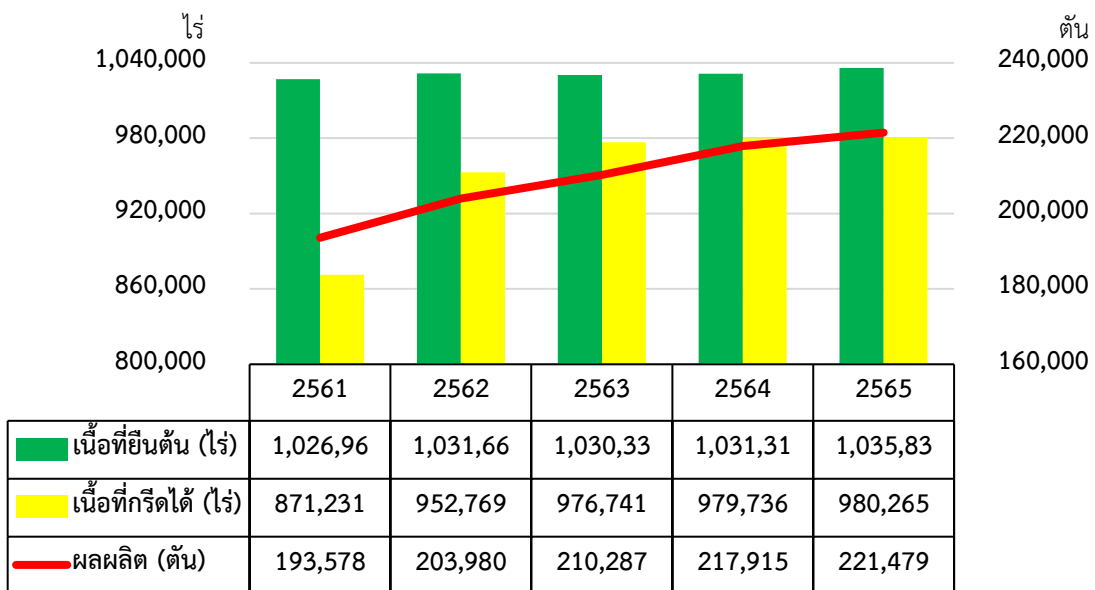
ภาพที่ 2.14 แนวโน้มข้าวนาปี : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561/62 - 2565/66
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

2) ยางพารา ปี 2565 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่ยืนต้น 1,035,835 ไร่ หรือเป็นร้อยละ 4.25 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 16.62 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่กรีตได้ 980,265 ไร่ ผลผลิต 221,479 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.64 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 16.74 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตต่อไร่ 226 กิโลกรัม ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยจังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่ยืนต้น 403,946 ไร่ มีเนื้อที่กรีตได้ 374,592 ไร่ มีผลผลิต 85,550 ตัน หรือเป็นร้อยละ 38.63 ของกลุ่มจังหวัดฯ และมีผลผลิต 228 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครพนม มีเนื้อที่กรีตได้ 355,754 ไร่ มีผลผลิต 81,406 ตัน หรือเป็นร้อยละ 36.76 ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่กรีตได้ 249,919 ไร่ มีผลผลิต 54,523 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.62 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.15)

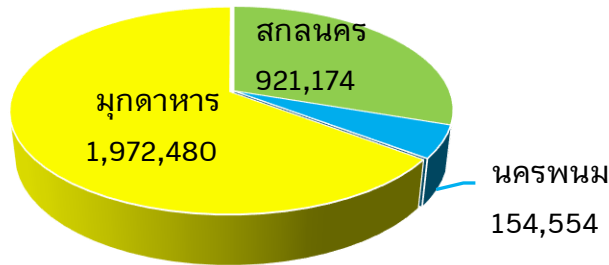
ภาพที่ 2.15 ปริมาณผลผลิตยางพารา ปี 2565 รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแนวโน้มเนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ ผลผลิตของยางพารา ปี 2565 มีทิศทางเพิ่มขึ้นจากปี 2561 - 2564 และยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (ภาพที่ 2.16 และตารางผนวกที่ 2.5)

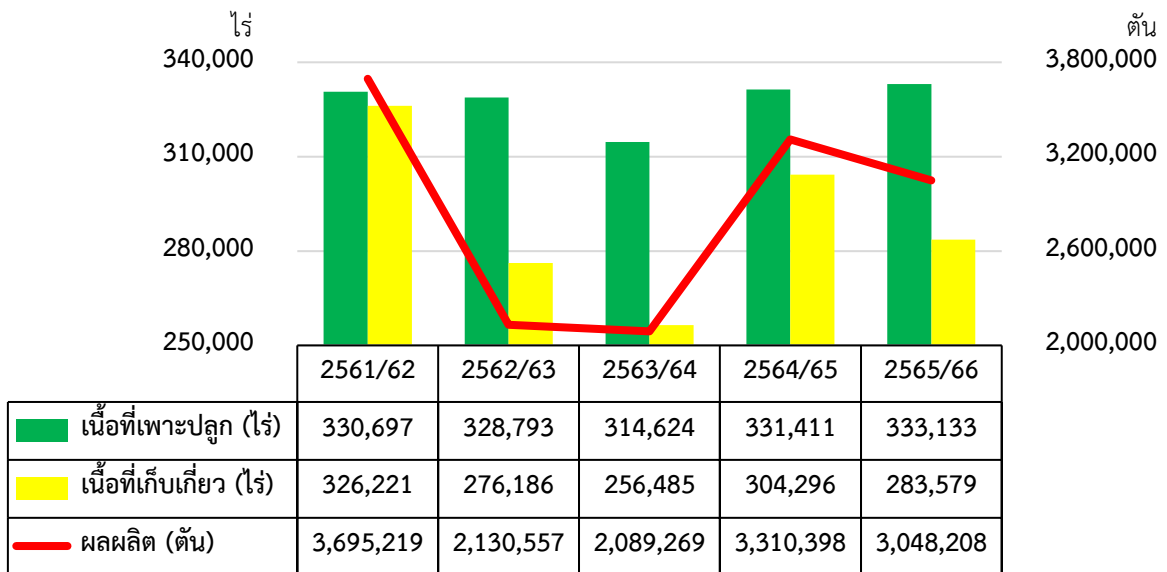
ภาพที่ 2.16 แนวโน้มยางพารา : เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีตได้ ผลผลิต ปี 2561 - 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

3) อ้อยโรงงาน ปี 2565/66 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่เพาะปลูก 333,133 ไร่ หรือเป็นร้อยละ 3.02 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 7.15 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 283,579 ไร่ ผลผลิต 3,048,208 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.31 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 6.60 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตต่อไร่ 10,749 กิโลกรัม ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร และสกลนคร โดยจังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่เพาะปลูก 214,218 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 182,299 ไร่ มีผลผลิต 1,972,480 ตัน หรือเป็นร้อยละ 64.71 ของกลุ่มจังหวัดฯ และมีผลผลิต 10,820 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่เพาะปลูก 102,119 ไร่ มีผลผลิต 921,174 ตัน หรือเป็นร้อยละ 30.22 ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดนครพนม มีเนื้อที่เพาะปลูก 16,796 ไร่ มีผลผลิต 154,554 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.07 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.17)

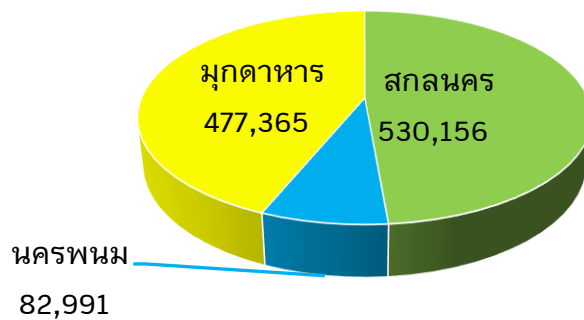
ภาพที่ 2.17 ปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงาน ปี 2565/66 รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแนวโน้มเนื้อที่เพาะปลูก ปี 2565/66 มีทิศทางเพิ่มขึ้นจากปี 2561/62 - 2564/65 แต่เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตของอ้อยโรงงาน ปี 2565/66 ลดลงจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย และยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานมากในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร (ภาพที่ 2.18 และตารางผนวกที่ 2.6)

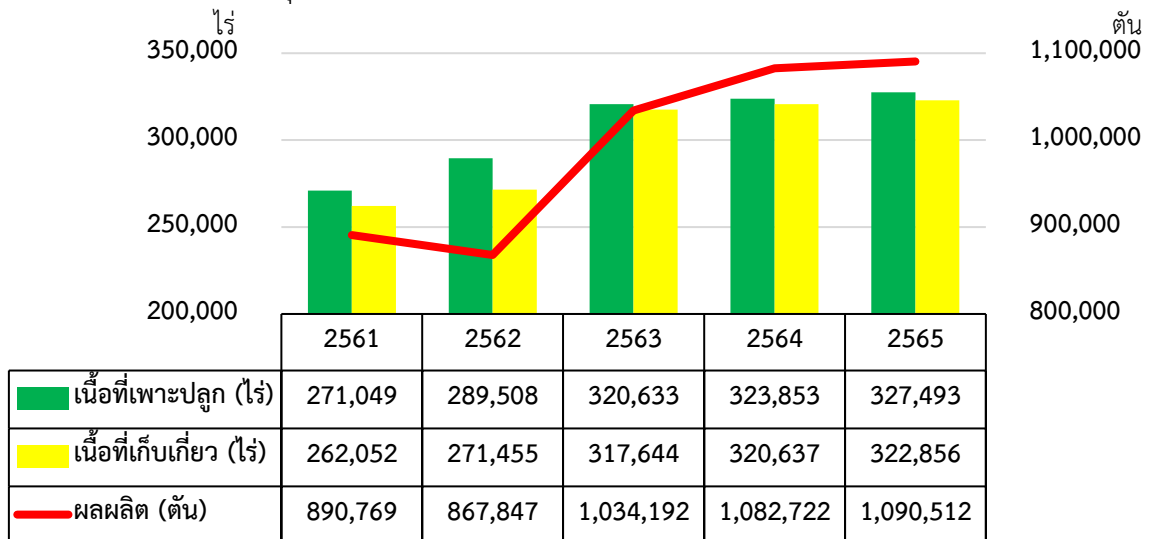
ภาพที่ 2.18 แนวโน้มอ้อยโรงงาน : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561/62 - 2565/66 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

4) **มันสำปะหลัง ปี 2565** ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่เพาะปลูก 327,793 ไร่ หรือเป็นร้อยละ 3.02 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 5.57 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 322,856 ไร่ ผลผลิต 1,090,512 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.20 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 5.84 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตต่อไร่ 3,378 กิโลกรัม ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสกลนคร และมุกดาหาร โดยจังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่เพาะปลูก 165,914 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 162,157 ไร่ มีผลผลิต 530,156 ตัน หรือเป็นร้อยละ 48.62 ของกลุ่มจังหวัดฯ และมีผลผลิต 3,269 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่เพาะปลูก 134,223 ไร่ มีผลผลิต 477,365 ตัน หรือเป็นร้อยละ 43.77 ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดนครพนม มีเนื้อที่เพาะปลูก 27,356 ไร่ มีผลผลิต 82,991 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.61 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.19)

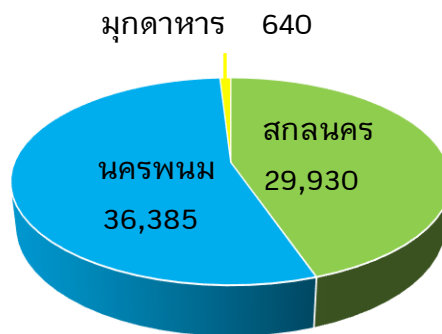
ภาพที่ 2.19 ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 2565 รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแนวโน้มเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตของมันสำปะหลัง ปี 2565 มีทิศทางเพิ่มขึ้นจากปี 2561 -2564 และยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมากในพื้นที่จังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร (ภาพที่ 2.20 และตารางผนวกที่ 2.7)

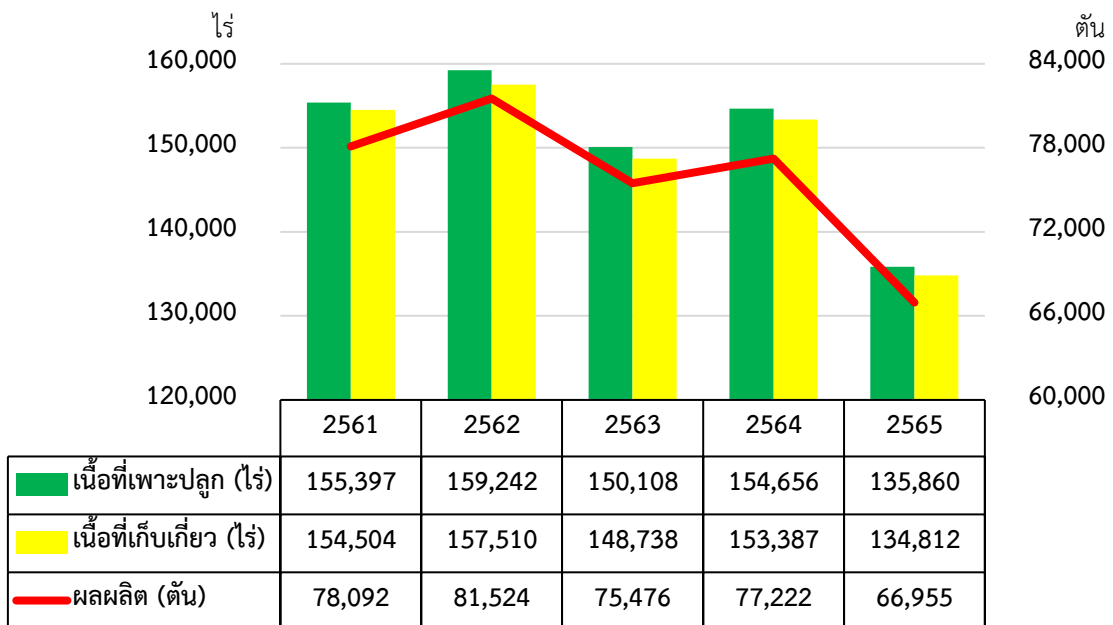
ภาพที่ 2.20 แนวโน้มมันสำปะหลัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561 - 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

5) ข้าวนาปรัง ปี 2565 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเนื้อที่เพาะปลูก 135,860 ไร่ หรือเป็นร้อยละ 1.42 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 7.18 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 134,812 ไร่ ผลผลิต 66,955 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.08 ของประเทศ หรือเป็นร้อยละ 6.19 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตต่อไร่ 497 กิโลกรัม โดยจังหวัดนครพนม มีเนื้อที่เพาะปลูก 70,823 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 70,376 ไร่ มีผลผลิต 36,385 ตัน หรือเป็นร้อยละ 54.34 ของกลุ่มจังหวัดฯ และมีผลผลิต 517 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสกลนคร มีเนื้อที่เพาะปลูก 63,844 ไร่ มีผลผลิต 29,930 ตัน หรือเป็นร้อยละ 44.70 ของกลุ่มจังหวัดฯ และจังหวัดมุกดาหาร มีเนื้อที่เพาะปลูก 1,193 ไร่ มีผลผลิต 640 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.96 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.21)

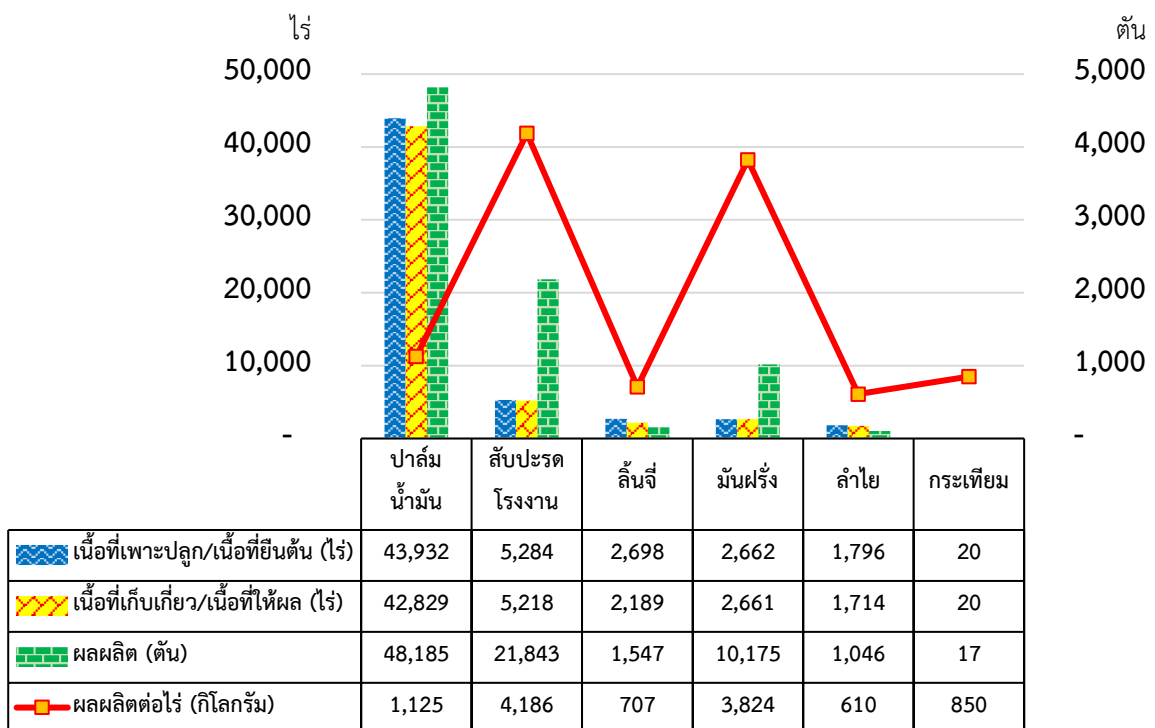
ภาพที่ 2.21 ปริมาณผลผลิตข้าวนาปรัง ปี 2565 รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีแนวโน้มเนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตของข้าวนาปรัง ปี 2565 มีทิศทางลดลงจากปี 2561 - 2564 โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปรังมากในพื้นที่จังหวัดนครพนม (ภาพที่ 2.22 และตารางผนวกที่ 2.8)

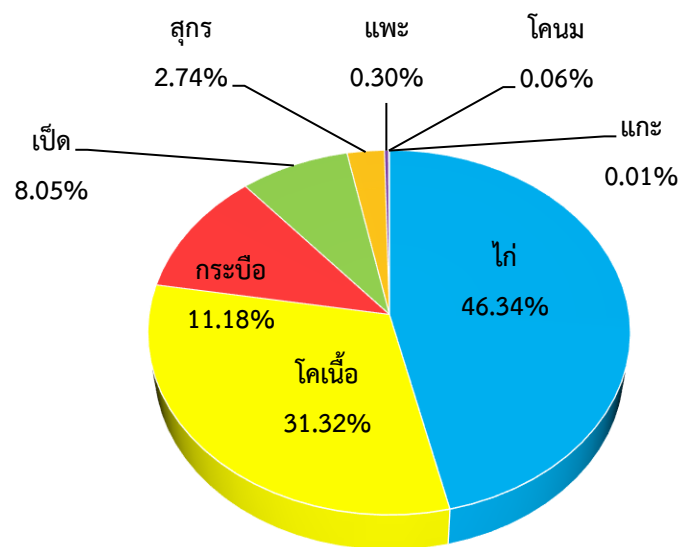
ภาพที่ 2.22 แนวโน้มข้าวนาปรัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ปี 2561 - 2565 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

6) พืชอื่น ๆ ที่สำคัญ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ที่มีการเพาะปลูก นอกจากพืชที่สำคัญ ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน ลิ้นจี่ มันฝรั่ง ลำไย และกระเทียม โดยในปี 2565 ปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ยืนต้น 43,932 ไร่ มีเนื้อที่ให้ผล 43,932 ไร่ มีผลผลิต 48,185 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 1,125 กิโลกรัม สับปะรดโรงงาน มีเนื้อที่เพาะปลูก 5,284 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 5,218 ไร่ มีผลผลิต 21,843 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 4,186 กิโลกรัม ลิ้นจี่ มีเนื้อที่เพาะปลูก 2,698 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 2,189 ไร่ มีผลผลิต 1,547 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 707 กิโลกรัม มันฝรั่ง มีเนื้อที่เพาะปลูก 2,662 ไร่ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 2,661 ไร่ มีผลผลิต 10,175 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 3,824 กิโลกรัม ลำไย มีเนื้อที่ยืนต้น 1,796 ไร่ มีเนื้อที่ให้ผล 1,714 ไร่ มีผลผลิต 1,046 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 610 กิโลกรัม กระเทียม มีเนื้อที่ยืนต้น 20 ไร่ มีเนื้อที่ให้ผล 20 ไร่ มีผลผลิต 17 ตัน และมีผลผลิตต่อไร่ 850 กิโลกรัม (ภาพที่ 2.23 และตารางผนวกที่ 2.9)

ภาพที่ 2.23 ข้อมูลปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน ลิ้นจี่ มันฝรั่ง ลำไย และกระเทียม : เนื้อที่เพาะปลูก/เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่เก็บเกี่ยว/เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ปี 2565
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

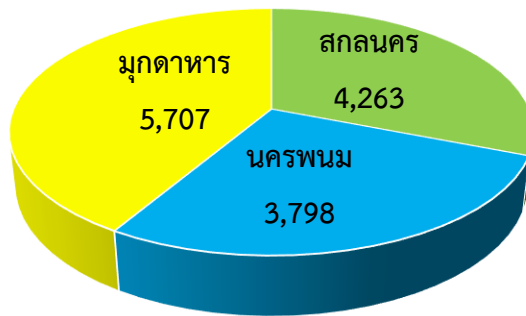
7) **ปศุสัตว์** ปี 2565 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ 158,193 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 46.34 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ จำนวนไก่ 6,907,915 ตัว และ รองลงมา ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ 106,914 ราย จำนวน 531,475 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ 38,161 ราย จำนวน 194,247 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด 27,470 ราย จำนวน 508,205 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร 9,360 ราย จำนวน 239,949 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ 1,037 ราย 17,036 ตัว เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม 193 ราย จำนวน 4,786 ตัว และเกษตรกรผู้เลี้ยงแกะ 30 ราย จำนวน 369 ตัว หรือคิดเป็นร้อยละ 31.32 11.18 8.05 2.74 0.30 0.06 0.01 ของเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.24 และตารางผนวกที่ 2.10)

ภาพที่ 2.24 ร้อยละของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ ปี 2565
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

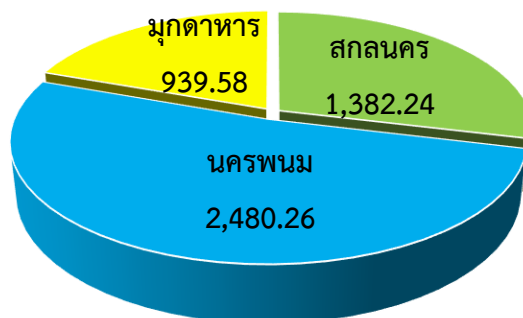
8) **ประมง** ปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เกษตรกรจะมีการจับสัตว์น้ำหลากหลายชนิด ได้แก่ ปลานิล ปลาไน ปลาดุก ปลาช่อน ปลาหมอเทศ ปลาบู่ ปลาแรด ปลาช่อน ปลาเทโพ ปลาไหล ปลาหมอไทย ปลาชะโด ปลานวลจันทร์ ปลาเก็ด ปลาจระเม็ดน้ำจืด ปลากระสูบ ปลาสร้อยขาว กบ ตะพาบน้ำ และสัตว์น้ำอื่น ๆ ซึ่งจะแบ่งประเภทการจับสัตว์น้ำจืดได้ 2 ประเภท ดังนี้

(1) **การเลี้ยงสัตว์น้ำจืด** เป็นผลผลิตของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด โดยแบ่งประเภทการเลี้ยงสัตว์น้ำออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ การเลี้ยงในบ่อ การเลี้ยงในนา การเลี้ยงในร่องสวน และการเลี้ยงในกระชัง ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีปริมาณการผลิตสัตว์น้ำจืด ปี 2565 จำนวน 13,768 ตัน โดยจังหวัด มุกดาหาร มีปริมาณการผลิต 5,707 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.45 จังหวัด สกลนคร มีปริมาณการผลิต 4,263 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.96 และจังหวัด นครพนม มีปริมาณการผลิต 3,798 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.59 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.25)

ภาพที่ 2.25 ปริมาณการผลิตของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด รายจังหวัด ปี 2565
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

(2) สัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ เป็นผลผลิตของการจับสัตว์น้ำตามแม่น้ำ ลำคลอง ห้วย คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ หนอง บึง และอื่น ๆ ที่จับได้จากธรรมชาติ ซึ่งกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีปริมาณการสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ปี 2565 จำนวน 4,802.08 ตัน โดยจังหวัดนครพนม มีปริมาณการผลิต 2,480.26 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.65 จังหวัดสกลนคร มีปริมาณการผลิต 1,382.24 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.78 และจังหวัดมุกดาหาร มีปริมาณการผลิต 939.26 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.57 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ (ภาพที่ 2.26 และตารางผนวกที่ 2.11)

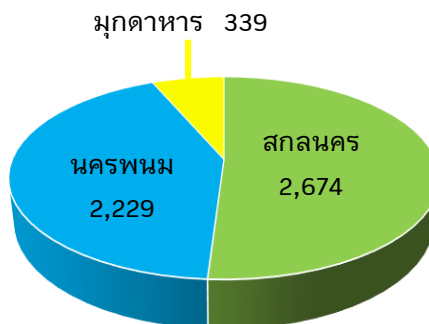

ภาพที่ 2.26 ปริมาณการผลิตของสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ รายจังหวัด ปี 2565
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ตัน)

2.2.4 มาตรฐานสินค้าเกษตร

1) **มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี** (Good Agricultural Practice : GAP) เป็นการปลูกพืชตั้งแต่ การเตรียมดินพื้นที่ปลูก การเตรียมพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การขนส่ง การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว โดยเกษตรกรต้องจัดบันทึกการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนเพื่อให้กระบวนการผลิต มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้บริโภค ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม รวมทั้งผลผลิตที่ได้เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทั้งหมด 5,242 ราย จำนวน 5,829 แปลง เป็นพื้นที่ 16,464.36 ไร่ โดยจังหวัดสกลนคร มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 2,674 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 51.01 ของจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 3,036 แปลง เป็นพื้นที่ 8,319.72 ไร่ จังหวัดนครพนม มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 2,229 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 42.52 ของจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 2,390 แปลง เป็นพื้นที่ 7,498.12 ไร่ และจังหวัดมุกดาหาร มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 339 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 6.47 ของจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 403 แปลง เป็นพื้นที่ 646.52 ไร่ (ภาพที่ 2.27 และตารางผนวกที่ 2.12)

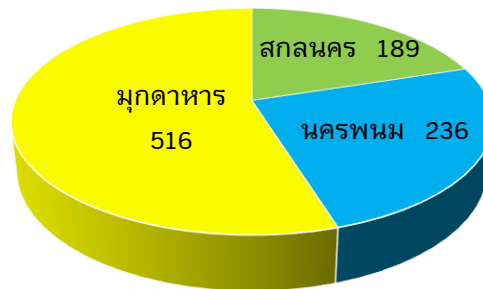

ภาพที่ 2.27 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP รายจังหวัด
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ราย)

2) **มาตรฐานเกษตรอินทรีย์** (Organic Agriculture) เป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยต่อการบริโภคตามหลักสากล ที่มีการตรวจสอบและรับรอง เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภค ซึ่งระบบจัดการผลิตด้านเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติหลีกเลี่ยงการใช้วัตถุพิษจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรม (Genetic modification) มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์และมีคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งหมด 941 ราย จำนวน 988 แปลง เป็นพื้นที่ 2,270.76 ไร่ โดยจังหวัดมุกดาหาร มีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 516 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 54.84 ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

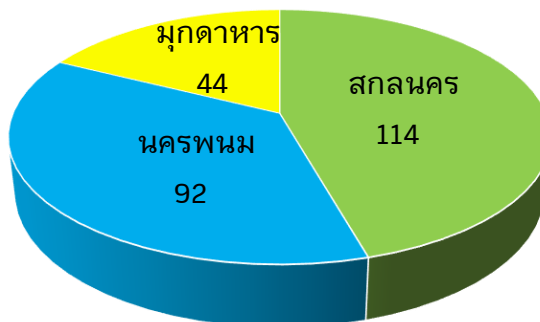
ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 516 แปลง เป็นพื้นที่ 1,008.96 ไร่ จังหวัดนครพนม มีเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ 236 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 25.08 ของเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 240 แปลง เป็นพื้นที่ 428.49 ไร่ และจังหวัดสกลนคร มีเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ 189 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 20.08 ของเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีจำนวน 200 แปลง เป็นพื้นที่ 833.31 ไร่ (ภาพที่ 2.28 และตารางผนวกที่ 2.13)

ภาพที่ 2.28 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: ราย)

2.2.5 ระบบส่งเสริมเกษตรกรแปลงใหญ่

เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิตและการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เน้นให้ความสำคัญการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร โดยกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีจำนวนแปลงใหญ่ 250 แปลง มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ 20,007 ราย เป็นพื้นที่ 185,718.92 ไร่ โดยจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 114 แปลง หรือคิดเป็นร้อยละ 45.60 ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ 8,135 ราย และเป็นพื้นที่ 89,579.80 ไร่ จังหวัดนครพนม มีจำนวน 92 แปลง หรือคิดเป็นร้อยละ 36.80 ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ 6,496 ราย และเป็นพื้นที่ 62,649.73 ไร่ และจังหวัดมุกดาหาร มีจำนวนแปลงใหญ่ 44 แปลง หรือคิดเป็นร้อยละ 17.60 ของจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมดในกลุ่มจังหวัดฯ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ 5,376 ราย และเป็นพื้นที่ 33,489.39 ไร่ (ภาพที่ 2.29 และตารางผนวกที่ 2.14)

ภาพที่ 2.29 จำนวนแปลงใหญ่ รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย: แปลง)

2.2.6 สถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร รายละเอียด ดังนี้

1) **สหกรณ์ภาคการเกษตร** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร ที่สมาชิกลงหุ้นรวมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริหารตามความต้องการหรือผลประโยชน์ อย่างเดียวกัน ของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 มีจำนวนสหกรณ์ภาคการเกษตรจำนวน 150 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 273,391 ราย ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ อยู่ที่ 6,512.86 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1) **สหกรณ์การเกษตร** ดำเนินการธุรกิจแบบเอกชนประสงค์ เพื่อดำเนินกิจการ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดสรรปัจจัยพื้นฐาน ให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีในการผลิตตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ การแปรรูป เช่น การผลิตพันธุ์ใช้ในกลุ่ม การผลิตปุ๋ยตามความเหมาะสมขึ้นดิน เป็นต้น และบริหารจัดการภายในกลุ่ม เช่น การจำหน่าย การแปรรูป เป็นต้น รวมทั้งการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ โดยกลุ่มจังหวัดฯ มีสหกรณ์การเกษตรและชุมชนสหกรณ์ 146 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 261,447 ราย ปริมาณธุรกิจ ปี 2565 อยู่ที่ 6,434.07 ล้านบาท

1.2) **สหกรณ์ประมง** ดำเนินการคล้ายสหกรณ์การเกษตรแต่เป็นการรวมกลุ่มด้านการประมง เช่น การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม และมีคุณภาพในการเพาะเลี้ยง การเก็บรักษา และการแปรรูป เป็นต้น รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางด้านธุรกิจการประมง เช่น การจัดหาเงินทุนให้สมาชิก การจัดหาวัสดุการประมง มาจำหน่าย การจัดจำหน่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เป็นต้น โดยกลุ่มจังหวัดฯ มีสหกรณ์ประมง 1 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 349 ราย ปริมาณธุรกิจ ปี 2565 อยู่ที่ 1.11 ล้านบาท

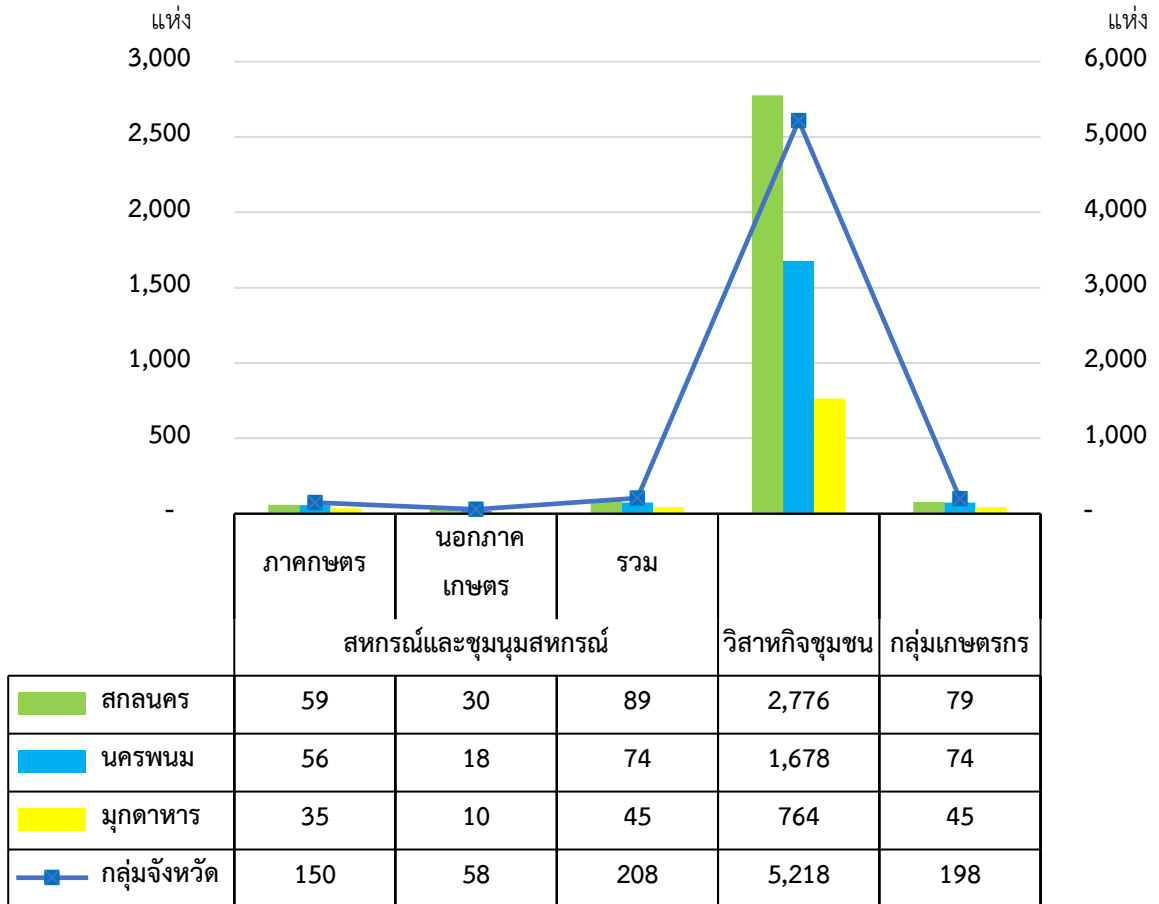
1.3) **สหกรณ์นิคม** เป็นการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่กับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณสุขโรคแก่สมาชิก โดยกลุ่มจังหวัดฯ มีสหกรณ์นิคม 3 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 11,595 ราย ปริมาณธุรกิจ ปี 2565 อยู่ที่ 77.68 ล้านบาท

นอกจากนี้ กลุ่มจังหวัดฯ ยังมีสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 จำนวน 58 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 68,521 ราย ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ 33,698.83 ล้านบาท โดยแบ่งออก ดังนี้ **สหกรณ์ออมทรัพย์** จำนวน 27 แห่ง มีสมาชิก 45,065 ราย ปริมาณธุรกิจ 33,082.57 ล้านบาท **สหกรณ์ร้านค้า** จำนวน 3 แห่ง มีสมาชิก 1,953 ราย ปริมาณธุรกิจ 52.18 ล้านบาท **สหกรณ์บริการ** จำนวน 11 แห่ง มีสมาชิก 6,372 ราย ปริมาณธุรกิจ 71.60 ล้านบาท และ**สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน** จำนวน 17 แห่ง มีสมาชิก 15,131 ราย ปริมาณธุรกิจ 492.48 ล้านบาท และได้ทำการจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ ประจำปี 2565 ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2565 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 280 แห่ง มีสหกรณ์ที่ยังดำเนินการ 209 แห่ง (สหกรณ์ที่ยังดำเนินการ คือสหกรณ์ ชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 3 ตามเกณฑ์ประเมิน) เป็น**สหกรณ์ชั้น 1** จำนวน 54 แห่ง **สหกรณ์ชั้น 2** จำนวน 135 แห่ง **สหกรณ์ชั้น 3** จำนวน 20 แห่ง และ**สหกรณ์ชั้น 4** (สหกรณ์ที่มีสถานะเลิกสหกรณ์จะจัดให้อยู่ในชั้น 4) จำนวน 71 แห่ง (ตารางผนวกที่ 2.15 และตารางผนวกที่ 2.16)

ซึ่งจะพบว่า ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ ประจำปี 2565 ของกลุ่มจังหวัดฯ อยู่ที่ 40,211.69 ล้านบาท แยกตามประเภทธุรกิจ ดังนี้ **รับฝากเงิน** 8,830.91 ล้านบาท **ให้เงินกู้** 27,476.20 ล้านบาท **จัดหาสินค้ามาจำหน่าย** 1,398.71 ล้านบาท **รวบรวมผลผลิต** 836.52 ล้านบาท **แปรรูปผลผลิต** 1,617.53 ล้านบาท และ**ธุรกิจบริการ** 51.82 ล้านบาท (ตารางผนวกที่ 2.17)

2) วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคล ในรูปแบบใด หรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเป็นการพึ่งพาตนเอง ชุมชน และระหว่างชุมชน รวมทั้งจัดตั้งเพื่อขอรับการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมภายในชุมชนจากภาครัฐ ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 แบ่งประเภทกิจการได้ ดังนี้ ข้าว ผลิตภัณฑ์พันธุ์ข้าว ผัก เห็ด หน่อไม้ฝรั่ง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน สับปะรด อ้อยโรงงาน ลำไย มะม่วง ไม้ดอก สมุนไพรและเครื่องเทศ หม่อน ไหม ผึ้ง ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ สุกร โคเนื้อ กระบือ แพะ ปลาน้ำจืด กบ การแปรรูป/ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า เครื่องจักสาน ผลิตภัณฑ์สมุนไพร ดอกไม้ประดิษฐ์ ออมทรัพย์ชุมชน ร้านค้าชุมชน ท่องเที่ยว และสุขภาพ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวกับภาคเกษตร จำนวน 5,218 แห่ง มีสมาชิก 92,761 ราย ได้แก่ จังหวัดสกลนคร จำนวน 2,776 แห่ง มีสมาชิก 47,376 ราย จังหวัดนครพนม จำนวน 1,678 แห่ง มีสมาชิก 30,079 ราย และจังหวัดมุกดาหาร 764 แห่ง มีสมาชิก 15,306 ราย (ตารางผนวกที่ 2.18)

3) กลุ่มเกษตรกร เป็นคณะบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มารวมตัวกันดำเนินกิจการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดหาทุนดำเนินงาน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก และการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ กลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับสหกรณ์การเกษตรต่างกันว่าสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรประกอบอาชีพเฉพาะด้าน เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงไหม และอื่น ๆ สมาชิกเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของกลุ่มในการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรให้ดำเนินงานต่อไปได้อย่างมั่นคงและเติบโตก้าวหน้าอย่างยั่งยืน โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ณ 31 ธันวาคม 2565 มีกลุ่มเกษตรกรจำนวน 198 กลุ่ม มีสมาชิก 22,392 ราย โดยแบ่งประเภทออกเป็น ดังนี้ (1) ทำนา 98 กลุ่ม มีสมาชิก 10,941 ราย (2) ทำไร่ 4 กลุ่ม มีสมาชิก 487 ราย (3) ทำสวน 68 กลุ่ม มีสมาชิก 8,430 ราย (4) เลี้ยงสัตว์ 26 กลุ่ม มีสมาชิก 2,168 ราย และ (6) อื่น ๆ 2 กลุ่ม มีสมาชิก 366 ราย (ภาพที่ 2.30 และตารางผนวกที่ 2.19)

ภาพที่ 2.30 ข้อมูลจำนวนของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร รายจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (หน่วย : แห่ง)

2.3 ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (ด้านการเกษตร)

อ้างอิงจากแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้ทำการเก็บข้อมูลและรับฟังปัญหาจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 สามารถสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการภาคเกษตร ได้ดังต่อไปนี้

- 1) เศรษฐกิจเติบโตทันศักยภาพของพื้นที่และสร้างห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก่อให้เกิดเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูงและยั่งยืน
- 2) บริหารจัดการน้ำในกลุ่มจังหวัดฯ แบบบูรณาการและยั่งยืน ไม่ให้เกิดปัญหาภัยพิบัติและการขาดแคลนทั้งปริมาณน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรม
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานคุณภาพโคเนื้อเพื่อสร้างรายได้อย่างยั่งยืนในจังหวัด สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
- 4) พัฒนาช่องทางการคมนาคมเชื่อมโยงทั้ง 3 จังหวัด และพัฒนาเส้นทางในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่รอบสถานีขนส่ง ส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 5) เพิ่มประสิทธิภาพเกษตรมูลค่าสูงและการพัฒนาตลาดสินค้าทางการเกษตรของจังหวัด สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร
- 6) ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งภายในและนอกประเทศ จากการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร ในรูปแบบ ธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 7) มุ่งสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเป็นเมืองเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์
- 8) เพิ่มประสิทธิภาพและสร้างนวัตกรรมการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำตามมาตรฐาน GAP และมาตรฐานอินทรีย์สู่การแปรรูปและการสร้างมูลค่า
- 9) พัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตคุณภาพและผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น
- 10) ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชเศรษฐกิจ พร้อมทั้งรองรับตลาดสินค้าเกษตร
- 11) ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ และสนับสนุนการตลาด พร้อมทั้งขยายพื้นที่ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำ หมูดำ วัวดำ ของจังหวัด สกลนคร
- 12) ส่งเสริมตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรให้ได้รับราคาสินค้าทางการเกษตรที่เหมาะสม
- 13) การกำหนดราคาผลผลิตการเกษตรจะต้องให้เกษตรกรผู้ผลิตมีอำนาจต่อรองผลผลิตของตนเองได้ โดยผ่านสถาบันการเกษตรสินค้าแต่ละชนิด ทั้งนี้ เกษตรกรควรพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพที่ดี หรือมีการแปรรูปที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดเฉพาะ (Niche Market)
- 14) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยและแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น
- 15) ส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่และมีความรู้ เพื่อสามารถยกระดับขีดความสามารถ ในการผลิตให้สูงขึ้นและให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย ตามความต้องการของตลาด
- 16) ส่งเสริมอาชีพ/เพิ่มทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรในช่วงนอกฤดูทำการเกษตร

2.4 บริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 มีรายละเอียด ดังนี้

1) การพัฒนาเกษตรภายใต้แนวคิด BCG Model ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) การพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ยกกระตือรือร้นการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและสร้างความเชื่อมโยงของเครือข่ายการผลิตการตลาด และโลจิสติกส์สินค้าเกษตรระหว่างเกษตรกร กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ภายใต้นโยบาย ตลาดนำการผลิตโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมขับเคลื่อน โครงการพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม” (จาก ระยะที่ 1 สู่ระยะที่ 2) พื้นที่เป้าหมาย 2 ล้านไร่ ในปี 2566 ครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบป้อนเข้าสู่โรงงานรับซื้อ ผ่านกลไกคณะทำงานจัดทำแนวทางการส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตและการปลูกพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อพัฒนาและสนับสนุนให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ และบริหารจัดการแผนการผลิตสินค้าร่วมกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยมีตลาดอุตสาหกรรมรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน 3 ปี (ปี 2564 –2566) สำหรับการดำเนินโครงการฯ ระยะที่ 1 มีสินค้าเกษตรเป้าหมาย 5 ชนิด ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวานและมะเขือเทศ ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 32 จังหวัด ส่วนการดำเนินโครงการในระยะที่ 2 ได้มีการประชุมเพื่อกำหนดพื้นที่และสินค้าเป้าหมาย ในเบื้องต้นมีสินค้าเกษตรเป้าหมาย 10 ชนิด พื้นที่รวมกว่า 1 ล้าน 7 แสนไร่ เกษตรกร 134,310 ราย ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 42 จังหวัด และมีโรงงานอุตสาหกรรมรับซื้อผลผลิตรวม 16 บริษัท

3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่มีผลกระทบต่อภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรและปริมาณฝนที่มีมากขึ้นหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง และน้ำท่วม น้ำฝน ซึ่งมีพื้นที่ชลประทานมีเพียงร้อยละ 3.56 ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ทำให้มีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ รวมถึงความเสี่ยงจากการระบาดของศัตรูพืชที่อาจเกิดขึ้น

4) โรคอุบัติใหม่ที่มีผลต่อภาคเกษตร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลทั้งปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยเสี่ยงต่อการผลิตภาคการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่ต้องพึ่งพาตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อ การขนส่ง การค้า และการส่งออกสินค้าเกษตร ควรจะต้องมีนโยบายสนับสนุนทั้งด้านการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น การสร้างระบบพี่เลี้ยงแก่เกษตรกรรายใหม่ ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน

เพื่อใช้ในการวางแผนและควบคุมการผลิต ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และด้านอุปสงค์สินค้าเกษตร ด้วยการซื้อผลผลิตของเกษตรกรมาแปรรูปตามนโยบาย BCG ให้เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรไปเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและสุขภาพ นอกจากนี้ เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตแบบดั้งเดิมสู่การผลิตแบบใหม่ทำเกษตรผสมผสาน ผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม และปรับเปลี่ยนการผลิตโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ รวมทั้งส่งเสริมด้านการตลาดและช่องทางการจำหน่าย

5) **ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร** โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ที่เกิดความผันผวนราคาสินค้าเกษตร จากตลาดมีความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้น สภาพปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตสูงกว่าคู่แข่ง และสภาพปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นลดลงของราคาสินค้าเกษตร จึงต้องวางแผนแก้ไขปัญหาด้านต้นทุนด้วยการพัฒนาการลดต้นทุนการผลิต ด้านการผลิตด้วยการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตร ด้านการตลาดด้วยการเพิ่มตลาดการส่งออกไปประเทศอื่นเพิ่มขึ้น ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรตั้งแต่การผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยว พร้อมทั้งส่งเสริมการทำเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) และการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชให้ตรงตามความเหมาะสมกับพื้นที่ (Agri-map) ด้านการวิจัยและพัฒนาในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร การพัฒนาพันธุ์ให้มีผลผลิตสูง อายุสั้น และต้านทานโรค ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรตรงตามความต้องการ โดยเชื่อมโยงข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด เพื่อให้เกิดความสมดุล

6) **สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน** ที่มีต่อเศรษฐกิจภาคการเกษตรของไทย หากสงครามยืดเยื้อ จะกระทบราคาสินค้าโภคภัณฑ์ เพราะรัสเซียถือเป็นประเทศมหาอำนาจด้านพลังงานของโลก ทั้งด้านการผลิตก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน ถ่านหิน และสินแร่ต่าง ๆ รวมถึงเป็นผู้ผลิตข้าวสาลีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายใหญ่ของโลก ขณะที่ยูเครนเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญในลำดับต้น ๆ ของโลก เช่น ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และธัญพืชต่าง ๆ การส่งออกสินค้าเกษตรไทยไม่ได้รับผลกระทบมากนัก แต่จะได้รับผลกระทบในด้านการนำเข้าสินค้าเกษตรบางชนิด เนื่องจาก ไทยมีส่วนการนำเข้าจากยูเครนในระดับสูง ราคาสินค้าโภคภัณฑ์หลายชนิดปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะปุ๋ยเคมีที่รัสเซียในฐานะประเทศผู้ส่งออกอันดับ 2 ของโลก ประกาศงดส่งออก รวมถึงวัตถุดิบอาหารสัตว์ น้ำมันเชื้อเพลิง และก๊าซธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิตหลักในการผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

7) **การพัฒนาของระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากยุคโลกาภิวัตน์ (Innovation)** ภาครัฐดำเนินนโยบายการเกษตรเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การลดต้นทุนการผลิต การใช้หลักการตลาดนำการผลิต ส่งผลให้การผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ความนิยมของสังคมทั้งในประเทศและของโลกที่ให้ความสนใจการดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัยต่อสุขภาพ การใช้สมุนไพรในชีวิตประจำวัน และการกินอาหารที่มีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบได้สร้างโอกาสให้กับการผลิตทางการเกษตร

8) การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร โครงสร้างประชากรของประเทศไทย เข้าสู่สังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี 2548 และกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Aged Society) ตั้งแต่ปี 2564 โดยผลที่ตามมาจากการเป็นสังคมผู้สูงอายุ คือ แรงงานลดลง เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น การลงทุนและการออมน้อยลง รายได้ประชากรชาติลดลง และรัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณด้านสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุมากขึ้น อีกทั้งอาจเกิดปัญหาสังคมตามมา ในส่วนของภาคเกษตรไทยในปี 2563 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.0 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรทั้งหมด และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง ประสิทธิภาพการผลิตลดลง นอกจากนี้ อายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัย มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

9) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) การประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 หรือ COP26 ที่เมืองกลาสโกว์ ประเทศสกอตแลนด์ ได้มีการวางแผนการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมีเป้าหมายจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิของโลกไม่ให้เกิน 2 องศาเซลเซียส และตั้งเป้าไว้ที่ 1.5 องศาเซลเซียส ซึ่งประเทศไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะบรรลุเป้าความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2593 และบรรลุเป้าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ภายในปี 2608 สำหรับภาคเกษตรถือเป็นภาคการผลิตที่เป็นส่วนสำคัญในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าว การเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น ภาคเกษตรและภาคธุรกิจเกษตรจึงต้องเร่งปรับตัว เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญอาจมีการออกกฎระเบียบทางการค้าใหม่ ๆ ที่มุ่งเน้นในประเด็น Net Zero ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยในอนาคต

นอกจากนี้ สถานการณ์เศรษฐกิจของสินค้าเกษตรที่ส่งผลต่อความต้องการของตลาด รูปแบบการบริโภคสินค้าเกษตร แรงงานภาคการเกษตร โรคระบาด และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.5 การประเมินสภาพแวดล้อม (SWOT)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของกลุ่มจังหวัดฯ ที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่ม

1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ด้วยวิธี McKinsey 7-S Framework ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) อย่างไรในปัจจุบันทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) กลยุทธ์ (Strategy) (2) โครงสร้างขององค์กร (Structure) (3) ระบบการปฏิบัติงาน (System) (4) บุคลากร (Staff) (5) ทักษะความรู้ ความสามารถ (Skill) (6) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) และ (7) ค่านิยมร่วม (Shared Values)

2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ด้วยวิธี PESTEL Analysis ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threats) อย่างไรในปัจจุบันทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ (3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค (4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ (5) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ (6) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

โดยจะได้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 3.1 และ ตารางผนวกที่ 3.2)

2.5.1 จุดแข็ง (Strength)

- 1) นโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว ทำให้มีพัฒนาแหล่งผลิต ผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการลูกค้า
- 2) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในลำดับต้นๆ ของประเทศ ในกลุ่มเอเชียที่มีความสะดวกในการเข้าไปทำธุรกิจด้านต่าง ๆ
- 3) สินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปศุสัตว์ (โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด แพะ) และประมง
- 4) มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะแม่น้ำโขงและแม่น้ำสงคราม และระบบชลประทาน (อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) รวม 58 แห่ง รวมทั้งบึงขนาดใหญ่หลายแห่ง ทำให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี
- 5) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค เช่น โคขุน สับปะรด น้ำหมอน ลิ่นจี่และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ เช่น ผ้าคราม ข้าวฮาง เป็นต้น
- 6) หน่วยงาน กษ. ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ให้เป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองตามกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสินค้าของประเทศคู่ค้า
- 7) มีปราชญ์ชาวบ้าน Smart Farmer อาสาสมัครเกษตร และศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย ศพก. ในทุกอำเภอ
- 8) มีกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง มีทุนทางการเงินจำนวนมากกว่า 30,000 ล้านบาท

2.5.2 จุดอ่อน (Weakness)

- 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดความเสี่ยงในด้านราคา
- 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีทัศนคติในการทำการเกษตรตามที่เคยปฏิบัติมา ทำให้สินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพ และมีต้นทุนการผลิตสูง
- 3) เกษตรกรในปัจจุบันอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ทำให้มีข้อจำกัดในการรวมกลุ่ม การเข้าถึงองค์ความรู้และฝึกทักษะ ในการจัดการผลผลิตของตนให้ได้มาตรฐาน
- 4) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในกลุ่มจังหวัดยังคงอยู่ ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อหน่วยกับประเทศคู่แข่ง

2.5.3 โอกาส (Opportunity)

- 1) การเปิดเสรีทางการค้า และข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นการผลักดันและยกระดับให้เกษตรกรผู้ผลิตอาหารมีความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผลิตได้ตามมาตรฐาน และจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภคมากขึ้น
- 2) เส้นทางคมนาคมและระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงจากประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการกระจายผลผลิตของเกษตรกร
- 3) ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น เช่น ช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ตลาด online
- 4) ประเทศเพื่อนบ้านมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการสินค้าเกษตรและบริการมากขึ้น
- 5) กระแสของสังคมโลกให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการด้านสุขภาพสูงขึ้น เช่น อาหาร มาตรฐานอินทรีย์ ฟิชสมุนไพโร ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีความพร้อมในด้านการผลิต
- 6) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขื่อนนิเวศน์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น และรวมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร

2.5.4 อุปสรรค (Threats)

- 1) มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการแรงงาน สิ่งแวดล้อม สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เป็นต้น ทำให้การส่งออกสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศทำได้ยากขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น และมีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 2) การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ทำให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ที่เป็นต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เท่าเทียมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะการขาดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี
- 3) ปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกชะงักงัน
- 4) ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศหลายชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อยโรงงาน ฯลฯ มีความผันผวนตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับกลไกของตลาดโลก

5) ปัญหาการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ และปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนการผลิตและการขนส่ง ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่งผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร

7) การใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอาหารที่ทันสมัยมากขึ้น ลดทอนศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง และภูมิปัญญาของชาวบ้าน และเกษตรกร

2.6 การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

การวิเคราะห์จับคู่กลยุทธ์ TOWS Matrix โดยการนำ SWOT ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มาจัดทำกลยุทธ์ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (Strength + Opportunity : SO) เพื่อนำจุดแข็งกับโอกาสที่มีในกลุ่มจังหวัด ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Weakness + Opportunity : WO) เพื่อนำจุดอ่อนกับโอกาสมาเตรียมแก้ไขกับผลกระทบที่เกิดขึ้นของกลุ่มจังหวัด ๆ นำโอกาส 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Strength + Threats : ST) เพื่อนำจุดแข็งและอุปสรรคของกลุ่มจังหวัด ๆ ป้องกันอุปสรรคจากปัจจัยภายนอกและภายใน และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (Weakness + Threats : WT) เพื่อหาวิธีลดความเสี่ยงจากผลกระทบทั้งจุดอ่อนและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มจังหวัด ๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 3.3 และตารางผนวกที่ 3.4)

2.6.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น)
- 2) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (เกษตรปลอดภัย)
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญเชื่อมต่อศูนย์กลางกระจายสินค้าและบริการด้านเกษตรเพื่อส่งออกสู่ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน (เกษตรแปรรูป)
- 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม)
- 5) สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกร (โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร)
- 6) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
- 7) การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่ม/การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ (การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร)
- 8) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 9) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย

2.6.2 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

- 1) ส่งเสริมสนับสนุน องค์กรความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเข้าถึงแหล่งเงินทุนมาปรับใช้เพื่อวางแผนการผลิต ตลาด แปรรูป (เกษตรแปรรูป)
- 2) การสนับสนุนแนวทางการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์/นวัตกรรมเพื่อทดแทนการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร (เกษตรชีวภาพ)
- 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทดแทนแรงงานภาคการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต (การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร)
- 4) การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- 5) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)

2.6.3 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)

- 1) ส่งเสริมการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร (การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร)
- 2) การนำองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ และเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต การขนส่ง และการแปรรูป (เกษตรแปรรูป)
- 3) สนับสนุนการรวมกลุ่ม/วิสาหกิจ/แปลงใหญ่ เพื่อเข้าถึงแหล่งทุนและบริการของภาครัฐ (การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร)
- 4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
- 5) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
- 6) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

2.6.4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

- 1) การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร (เกษตรอัจฉริยะ)
- 2) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม
- 3) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

ส่วนที่ 3

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570)

3.1 วิสัยทัศน์

“เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูงและปลอดภัย ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขง”

3.2 เป้าประสงค์

1. สร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งเพื่อเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเกษตร (Agro Community Industry)
2. ยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง
3. ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างสมดุลและยั่งยืน

3.3 ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ภาคการเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3
2. มูลค่าธุรกิจรวมและแปรรูปผลผลิตของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี
3. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
4. อัตราการขยายตัวจากการทำเกษตรยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี
5. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
6. อัตราการขยายตัวจากการทำเกษตรยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี

3.4 ประเด็นการพัฒนา มี 3 ประเด็น ได้แก่

1. ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร
2. สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมของสังคมเกษตร
3. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ซึ่งแต่ละประเด็นพัฒนา มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

1) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1.1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ภาคการเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3
- 1.2) มูลค่าธุรกิจรวมและแปรรูปผลผลิตของสถาบันเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี

2) แนวทางการพัฒนา

2.1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้วยการวางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยกำหนดชนิดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพื้นที่การผลิต จัดทำแผนการผลิต

สินค้าการบริหารจัดการพื้นที่ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนากระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนรวบรวม อนุรักษ์พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้เป็นสินค้าเกษตรพรีเมียม เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพิ่มทักษะเพื่อยกระดับการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ข้าว ผลไม้เมืองร้อน หม่อนไหม/ผ้าไหมไทย ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ และอื่น ๆ การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและสร้างเครือข่าย การพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

(3) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และขึ้นทะเบียนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ สร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นหรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การรับรองสินค้า และระบบตรวจสอบย้อนกลับ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย พัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ

(4) พัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พัฒนาการเข้าถึงข้อมูลสินค้า จัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ ราคา แหล่งผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สร้างเครือข่ายและช่องทางการจำหน่ายสินค้าถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการด้านการตลาดเฉพาะ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์การบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และจัดแสดงงานสินค้า ตลอดจนสร้างการรับรู้ความเข้าใจด้านโภชนาการของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2.2) เกษตรปลอดภัย

(1) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมการจัดการพื้นที่ สภาพดินและน้ำที่เหมาะสม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการผลิตเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

(2) วางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

(3) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(4) ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้การรับรองมาตรฐาน เริ่มตั้งแต่ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐานด้านดิน น้ำ พื้นที่ที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานรัฐในการตรวจรับรองมาตรฐานให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึงทันเวลา และเข้าถึงง่าย เพื่อเร่งผลักดันให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

(5) ส่งเสริมการผลิตและขยายผลระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ เริ่มจากการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การตรวจรับรองและการแปรรูป จนถึงการตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอินทรีย์

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรและพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภค และการค้าระดับสากล

(7) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย เพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม การสร้างตราสินค้าและความเชื่อมั่นให้กับสินค้าและบริการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

2.3) เกษตรแปรรูป

(1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานและเพียงพอเพื่อเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(2) ส่งเสริมการแปรรูปขั้นต้นและขั้นกลาง โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป เพื่อสร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมขั้นสูง

(3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ระบบควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ระบบติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการแปรรูป อุปกรณ์ เครื่องจักรกลเพื่อการแปรรูปและทดแทนแรงงานคน

(4) ส่งเสริมและกระตุ้นความต้องการใช้และบริโภคสินค้าเกษตรแปรรูปคุณภาพสูง ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างเครือข่าย ตลาดแปรรูปและจับคู่ธุรกิจ การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

2.4) เกษตรชีวภาพ

(1) วางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยกำหนดชนิดและพื้นที่การผลิตที่เหมาะสม สำรวจอนุรักษ์ รวบรวมพันธุกรรมพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ รวมทั้งสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผล ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม

(2) ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดระบบการจัดการของเสียจากฟาร์มเกษตร ระบบการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร โดยสนับสนุนให้มีการนำวัสดุที่เหลือทิ้งทางการเกษตร เช่น แกลบ เปลือกและเมล็ด มูลสัตว์ กลับมาแปรรูปเป็นพลังงานทดแทนหรือพลังงานชีวภาพ หรือผลิตเป็นปุ๋ย เพื่อใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน ตลอดจนการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยและรักษาสิ่งแวดล้อม

(3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ โดยมีปริมาณสารสกัดเพียงพอและปลอดภัยจากสารเคมี เพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอางรวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น สมุนไพรแปรรูป ตลอดจนการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการปศุสัตว์

(4) ยกกระดับเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ สนับสนุนการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจ (เชิงพาณิชย์) ให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยนำทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่นหรือชุมชนมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด สนับสนุนแหล่งเงินทุน สำหรับการดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจเกษตรฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการ รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายกับภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป การวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ อาทิ อาหาร เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง และพลังงานชีวภาพ รวมทั้งยกระดับผลิตภัณฑ์สู่สินค้าพรีเมียมและการสร้างตราสินค้า ตลอดจนมีการใช้ฐานจากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่การผลิตในเชิงอุตสาหกรรม

(6) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภค ในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

2.5) เกษตรอัจฉริยะ

(1) สนับสนุนการนำงานวิจัยและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ด้านกระบวนการผลิตและการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรไร้ร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

(2) สนับสนุนการจัดทำแปลง/โรงเรือนสาธิตต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกรที่มีความพร้อมในการรับรองความรู้มาสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นแปลง/โรงเรือนสาธิตในท้องถิ่น โดยหน่วยงานรัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง และอุดหนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นตามความเหมาะสม เพื่อยกระดับความสามารถในการผลิตและการจัดการฟาร์ม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ

(3) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer /Young Smart Farmer/Start up ด้านการทำเกษตรอัจฉริยะ

(4) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ตั้งแต่ระดับการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพของเกษตรกร การถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม การแปรรูปสินค้าเกษตรอัจฉริยะ รวมถึงการให้บริการด้านการเกษตรอัจฉริยะ และการสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเทคโนโลยี/การให้บริการเกษตรอัจฉริยะ (Agricultural Service Provider)

(5) พัฒนาระบบตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการจัดการตลาดอัจฉริยะ จัดสร้างแพลตฟอร์มตลาด online offline การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและบริการ การประชาสัมพันธ์ จัดการแสดงสินค้า และส่งค่านิยมในการบริโภคสินค้าในประเทศ

2.6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

(1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิต

ให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

(2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

(3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเบียดการค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต ระบบการประกันภัย และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพวิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

(4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ ให้ดำเนินธุรกิจในลักษณะเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ในห่วงโซ่มูลค่าที่นำไปสู่ความยั่งยืน และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้มีกลไกในการกำกับดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

(5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐานรวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างความมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยี

ด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

(7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้าการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

(8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร ภายในฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อลดต้นทุน ลดการสูญเสียระหว่างการขนส่ง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้าตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

2.7) ท้องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ยกระดับฟาร์มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มุ่งองค์ความรู้ สัญลักษณ์และความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละแห่ง เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นด้านการเกษตร และเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าระหว่างชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงสร้างมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ พัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรทั้ง 77 จังหวัด โดยเน้นการใช้แอปพลิเคชัน หรือ Social Media เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ นำไปสู่การสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรในชุมชน

2.8) โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร

(1) สร้าง ปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์การเกษตรของสถาบันเกษตรกร เช่น ตลาดกลาง ห้องเย็น และระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการให้บริการในพื้นที่ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจหรือจุดเปลี่ยนถ่ายสินค้าและด่านที่มีการขนถ่ายสินค้าเกษตร รวมถึงสนับสนุนสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้รวบรวม กระจาย และขนถ่ายสินค้าเกษตร ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ระหว่างเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ นำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ รวมทั้งพัฒนาระบบการให้บริการ

เชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window : NSW) เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

(2) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้มีการบริหารจัดการโลจิสติกส์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตร ควบคู่ไปกับการเคลื่อนย้ายข้อมูลโลจิสติกส์เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

(3) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ตลอดโซ่อุปทานภาคเกษตร ให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการยกระดับการผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น และมีการดำเนินกิจกรรม ด้านโลจิสติกส์ที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนเพิ่มผลิตภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

3) โครงการที่สนับสนุนประเด็นการพัฒนา

- 3.1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- 3.2) โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย
- 3.3) โครงการพัฒนาหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์
- 3.4) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่)
- 3.5) โครงการยกระดับคุณภาพน้ำนมสู่มาตรฐานสินค้าปลอดภัย
- 3.6) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำปลอดภัยตามมาตรฐานอินทรีย์สู่การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 3.7) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
- 3.8) โครงการตรวจสอบรับรองสินค้าคุณภาพปศุสัตว์
- 3.9) โครงการส่งเสริมปศุสัตว์อินทรีย์
- 3.10) โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์
- 3.11) โครงการส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่
- 3.12) โครงการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก
- 3.13) โครงการหมู่บ้านต้นแบบส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย
- 3.14) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 3.15) โครงการร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัยเลือกใช้สินค้า Q
- 3.16) โครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q
- 3.17) โครงการร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัยเชื่อมโยงผู้ผลิตคุณภาพ
- 3.18) โครงการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมอินทรีย์
- 3.19) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป
- 3.20) โครงการเมืองปลา سالم
- 3.21) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปข้าวสู่เกษตรมูลค่าสูง

- 3.22) โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง
- 3.23) โครงการขยายผลปศุสัตว์ชีวภาพ PGPR๒ และปศุสัตว์ชีวภาพแทนแดงในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
- 3.24) โครงการบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3.25) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรกร
- 3.26) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)
- 3.27) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 3.28) โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
- 3.29) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรด้านการประมงที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการน้ำ
- 3.30) โครงการแปรรูปสัตว์น้ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงเพื่อสร้างมูลค่า
- 3.31) โครงการผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดีเพื่อสร้างมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3.32) โครงการพัฒนาระบบบิโอมัสน้ำสงคราม จังหวัดนครพนม
- 3.33) โครงการโคเนื้อเพื่อเศรษฐกิจชุมชน
- 3.34) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อ
- 3.35) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์
- 3.36) โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3.37) โครงการพัฒนาสุขภาพสัตว์
- 3.38) โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลด้านปศุสัตว์
- 3.39) โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
- 3.40) โครงการพัฒนาการผลิตปศุสัตว์
- 3.41) โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
- 3.42) โครงการทดสอบพันธุ์มะเขือเทศรับประทานสดผลใหญ่ในโรงเรือนแหล่งปลูกต่างๆ
- 3.43) โครงการประเมินพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อผลผลิตและแป้งสูง
- 3.44) โครงการตรวจสอบปัจจัยการผลิต/ศัตรูพืช
- 3.45) โครงการตรวจสอบรับรองแหล่งผลิต GAP
- 3.46) โครงการทดสอบและพัฒนาการผลิตโพลีเพื่อเพิ่มผลผลิตคุณภาพของกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพร
- 3.47) โครงการทดสอบและพัฒนาการผลิตอ้อยด้วยวิธีการจัดการแบบผสมผสาน
- 3.48) โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 3.49) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร
- 3.50) โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่
- 3.51) โครงการส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่

- 3.52) โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม
- 3.53) โครงการศูนย์เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ด้านหม่อนไหม ไม้ย้อมสีและผ้าไหม
- 3.54) โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านหม่อนไหม
- 3.55) โครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่
- 3.56) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
- 3.57) โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3.58) โครงการส่งเสริมตลาดเกษตรและการกระจายสินค้าเกษตรยุคใหม่

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่

1) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1.1) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี
- 1.2) จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ร้อยละ 80 ของจำนวนสถาบันเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดฯ

2) แนวทางการพัฒนา

2.1) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและมีแนวโน้มเติบโตที่ดีในอนาคต พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการฟาร์ม และการดำเนินธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับความสามารถเกษตรกรไปเป็น Smart Farmer โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (Start up) และ SMEs เกษตร รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและพัฒนาผู้ประกอบการในทุกกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยีและพัฒนาผู้ประกอบการในทุกกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจ รวมทั้งเพิ่มช่องทางและโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งความรู้ที่ทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีผ่านอินเทอร์เน็ตให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มโอกาสใหม่ทางการค้าทางออนไลน์ และเกษตรกรรุ่นใหม่ ตลอดจนเพิ่มบทบาทเกษตรกรสูงวัยด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยส่งเสริมการนำความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเอง เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานราก

2.2) การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย และยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและบริการ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน จาก การขยาย

ช่องทางการตลาด การสร้างตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ และการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งปรับตัวสู่ธุรกิจแปรรูปแบบใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยส่งเสริมและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม การส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้กิจการของสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ สอนการจัดทำบัญชี การจัดทำงบการเงิน การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการ กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี และติดตามผลการจัดทำบัญชี เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพพร้อมรับการเกษตรสมัยใหม่ พร้อมทั้งยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เกิดการสร้างพลังทางสังคม และรวมตัวของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตร รวมทั้งการปรับตัวสู่ธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ ในการขับเคลื่อนธุรกิจทางการเกษตร

2.3) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม โดยมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมให้เข้ามาทำการเกษตรเพิ่มขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ โดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เพื่อการลงทุนในเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง พัฒนาแรงงานเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร เพื่อทดแทนแรงงานเกษตรสูงวัย รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้ประกอบอาชีพด้านการเกษตรในลักษณะผู้ประกอบการที่มีการปรับเปลี่ยนวิถีทำการเกษตรจากรูปแบบเดิมไปสู่การทำเกษตรสมัยใหม่และการเกษตรแม่นยำสูง ที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการบริหารจัดการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ในการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดการใช้แรงงาน ลดต้นทุนการผลิต บริหารจัดการปัจจัยการผลิตและกิจการที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคงและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในที่สุด รวมถึงสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาใช้เป็นกรอบแนวทางในการประกอบอาชีพให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยใช้หลักพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และพึ่งพาตนเอง

2.4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการ และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีทักษะจำเป็น เพื่อรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรและการผลิตที่เกี่ยวข้องในอนาคต อาทิ ความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ การพัฒนางานวิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรและอุตสาหกรรมเกษตร ตลอดจนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ปัญหาแคลนแรงงานภาคเกษตร ปัญหาแรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ การเตรียมความพร้อมของสังคมสูงวัย/ผู้สูงอายุในภาคเกษตร เป็นต้น

2.5) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกฎหมาย หลักเกณฑ์ ระเบียบ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติสินเชื่อให้มีความรวดเร็ว การ

กำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมและเป็นธรรม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินและการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเกษตรกร การสร้างวินัยทางการเงินเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ตลอดจนเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการประกอบธุรกิจ ความเข้าใจเรื่องการเงินอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเขียนแผนประกอบธุรกิจและทำบัญชีรายได้ เพื่อเป็นปัจจัยเสริมในการเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้น

3) โครงการที่สนับสนุนประเด็นการพัฒนา

- 3.1) โครงการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก
- 3.2) โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและพัฒนาเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
การเกษตร
- 3.3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 3.4) โครงการการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนครัวเรือนเกษตรกรพอเพียง
- 3.5) โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่
- 3.6) โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการบัญชีในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
- 3.7) โครงการเสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน
- 3.8) โครงการกลุ่มอาชีพประชาชนตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ
- 3.9) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน
- 3.10) โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 3.11) โครงการสร้างเกษตรกรปราดเปรื่อง
- 3.12) โครงการสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 3.13) โครงการส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่
- 3.14) โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัด
มุกดาหาร
- 3.15) โครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ภูผายล
- 3.16) โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ
- 3.17) โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
- 3.18) โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 3.19) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา
- 3.20) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง
- 3.21) โครงการโรงเรียนต้นแบบขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรผสมผสานสู่ชุมชน
- 3.22) โครงการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้
- 3.23) โครงการยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์
- 3.24) โครงการการกริดอย่างถูกวิธี
- 3.25) โครงการการใช้ปุ๋ยเพื่อปรับปรุงดินในสวนยางพารา
- 3.26) โครงการการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว

- 3.27) โครงการการปรับปรุงเทคนิคการกรีดยางอย่างถูกวิธีเพื่อเพิ่มผลผลิต
- 3.28) โครงการการป้องกันและกำจัดโรคและศัตรูยาง
- 3.29) โครงการการออกแบบสวนยางตามหลักเกษตรกรรมยั่งยืน
- 3.30) โครงการพัฒนามาตรฐานการบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- 3.31) โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
- 3.32) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- 3.33) โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจฯ
- 3.34) โครงการการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรประจำปี
- 3.35) โครงการตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก
- 3.36) โครงการฝึกอบรมเศรษฐกิจการเงินขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์
- 3.37) การส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงปลาตะเพียนขาว Neo male เชียงพาณิชย์
- 3.38) โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง
- 3.39) โครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ให้แก่เกษตรกร
- 3.40) โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
- 3.41) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- 3.42) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
- 3.43) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3.44) โครงการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร
- 3.45) โครงการตลาดเกษตรกร
- 3.46) โครงการยกระดับมาตรฐานสถาบันเกษตรกรสู่ความเข้มแข็ง
- 3.47) โครงการการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3.48) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งตามศักยภาพ
- 3.49) โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร
- 3.50) โครงการยกระดับคุณภาพน้ำนมสู่มาตรฐานสินค้าปลอดภัย
- 3.51) โครงการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- 3.52) โครงการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (Smart Farmer)
- 3.53) โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.54) โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 3.55) โครงการศิลปอาชีพ
- 3.56) โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร

- 3.57) โครงการอาหารนมสำหรับเด็กและเยาวชน
- 3.58) โครงการจัดการสวัสดิภาพสัตว์
- 3.59) โครงการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและชันสูตรโรคสัตว์
- 3.60) โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่ผู้ปลูกพืชฤดูแล้งด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3.61) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อยกระดับรายได้เกษตรกร
- 3.62) โครงการพัฒนาทายาทเกษตรกรในสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา
- 3.63) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน
- 3.64) โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย
- 3.65) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
- 3.66) โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร
- 3.67) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำในครัวเรือน “กินก็ได้ขายก็ดี”
- 3.68) โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
- 3.69) โครงการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
- 3.70) โครงการคัดเลือกสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางดีเด่น
- 3.71) โครงการช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

1) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1.1) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
- 1.2) อัตราการขยายตัวจากการทำเกษตรยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี

2) แนวทางการพัฒนา

2.1) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ให้เกิดการเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภค อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมตามความต้องการตามวัย เพื่อการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งการมีระบบการผลิตที่เกื้อหนุน รักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ ทั้งในภาวะปกติหรือเกิดภัยพิบัติ สาธารณภัย อันเนื่องมาจากอาหาร โดยส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบเกษตรที่ครอบคลุมวิถีชีวิตเกษตรกร กระบวนการผลิต และการจัดการทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น รวมทั้งกำหนดให้ผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมติดฉลากสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีมาตรการเพื่อจำกัดการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องจักรที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามช่วงเวลาที่เหมาะสม

2.2) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย โดยการบริหารจัดการใช้สารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล อาทิ การปฏิบัติทาง

การเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยให้มีข้อกำหนดสำหรับการทำเกษตรทุกประเภท เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของสารเคมีเกษตรออกสู่สิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำใต้ดิน แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำทะเล การชะล้างและตกค้างในดิน รวมทั้งการฟุ้งกระจายในอากาศ รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรที่เหมาะสม โดยเน้นทำการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีหรือทำเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

2.3) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)

โดยการบริหารจัดการของเสีย/ขยะจากฟาร์ม/แปลงเกษตรอย่างเป็นระบบ เพื่อหยุดการเผาและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยนำกลับมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น เฟอร์นิเจอร์ ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ แผ่นไฟเบอร์บอร์ด ของตกแต่งบ้าน เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ผลผลิตของเหลือ หรือผลพลอยได้ทางการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานทดแทน พลังงานชีวภาพ/ชีวมวล เพื่อใช้ในระดับครัวเรือน/ชุมชน รวมถึงนำมาใช้เป็นวัตถุดิบตั้งต้นในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปวัสดุทางการเกษตร เป็นต้น

2.4) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร

(1) พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล สร้างกลไกการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรมในระดับท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ผิดกฎหมาย ส่งเสริมการทำงานบูรณาการระหว่างภาคส่วน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์รวมทั้งใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

(2) สนับสนุนการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน ด้วยการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส การจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินปรับปรุงแผนที่ดิน ตรวจสอบที่ดิน ปรับปรุงข้อมูลศูนย์บริหารประชาชน และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ พร้อมทั้งสอดรับกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

(3) การจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์ และการจัดการในภาวะวิกฤต เพื่อบริหารจัดการน้ำให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม การขาดแคลนน้ำภาคการผลิต น้ำอุปโภคบริโภค และเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ ปรับปรุงทางน้ำ ทางผันน้ำ พื้นที่รับน้ำองเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร โดยการประเมินความเสี่ยง พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง ประกาศ และแจ้งเตือนภัยหน่วยงานในพื้นที่ให้เฝ้าระวัง และเตรียมพร้อมอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพ อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งน้ำ ระบบกระจายน้ำ และเชื่อมโยงวางระบบเครือข่ายน้ำ/ลุ่มน้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทาน และการก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท การปรับปรุงงานชลประทาน รวมทั้งบำรุงรักษางานชลประทาน เพื่อส่งน้ำระบายน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก

รวมถึงปฏิบัติการทำฝนเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่เกษตร แก้ไขภาวะภัยแล้งให้แก่เกษตรกร และการให้บริการด้านการบินและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการฝนหลวง และปฏิบัติงานด้านการเกษตร

2.5) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตในภาคเกษตร รวมถึงการตลาดสำหรับสินค้าคาร์บอนต่ำ ด้วยการถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยี โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศการมีส่วนร่วมในการบรรเทาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับที่สอดคล้องกับบริบทของภาคเกษตร และพัฒนาให้เกิดการเติบโตแบบปล่อยคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน รวมถึงผลักดันให้เกิดการบูรณาการแนวทางและมาตรการในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในทุกภาคส่วนและทุกระดับ

3) โครงการที่สนับสนุนประเด็นการพัฒนา

- 3.1) โครงการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- 3.2) โครงการเพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาแม่ข่ายในแหล่งน้ำสาธารณะ แบบมีส่วนร่วม
- 3.3) โครงการสนับสนุนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษุนัขบ้า
- 3.4) ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคแมลงศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี
- 3.5) โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3.6) โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง
- 3.7) โครงการการเพิ่มมูลค่าสำหรับของเหลือใช้จากห่วงโซ่การผลิตทางการเกษตรเพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
- 3.8) โครงการขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
- 3.9) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร
- 3.10) โครงการพัฒนาและปรับปรุงถนนเลียบบคลองชลประทานเพื่อขนส่งสินค้าทางการเกษตร
- 3.11) โครงการงานปรับปรุงซ่อมแซมจัดระบบน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3.12) โครงการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3.13) โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

ส่วนที่ 4

โครงการภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570)

สรุปงบประมาณแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ ของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด พ.ศ.2566 – 2570 เพื่อสนับสนุนภายใต้ประเด็นการพัฒนา ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร)

4.1 งบประมาณภายใต้ประเด็นการพัฒนา ทั้งหมด 1,462,772,664 บาท มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

- 1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร งบประมาณ 373,391,358 บาท
- 2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรและสถาบันเกษตรกรสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ งบประมาณ 230,000,106 บาท
- 3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน งบประมาณ 859,381,200 บาท

4.2 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้ประเด็นการพัฒนา (ตารางที่ 4.2)

4.2.1 ประเด็นที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง และมีงบประมาณแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มี 2 โครงการ งบประมาณ 4,505,370 บาท
- 2) เกษตรปลอดภัย มี 30 โครงการ งบประมาณ 165,984,152 บาท
- 3) เกษตรแปรรูป มี 6 โครงการ งบประมาณ 39,377,800 บาท
- 4) เกษตรชีวภาพ มี 2 โครงการ งบประมาณ 2,477,880 บาท
- 5) เกษตรอัจฉริยะ มี 1 โครงการ งบประมาณ 245,000 บาท
- 6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มี 37 โครงการ งบประมาณ 154,659,956 บาท
- 7) ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม มี 2 โครงการ งบประมาณ 4,895,000 บาท
- 8) โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร มี 2 โครงการ งบประมาณ 1,246,200 บาท

4.2.2 ประเด็นที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรและสถาบันเกษตรกรสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่มี 5 แนวทาง และมีงบประมาณแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) องค์กรความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ มี 30 โครงการ งบประมาณ 88,309,936 บาท
- 2) การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร งบประมาณ มี 26 โครงการ งบประมาณ 78,023,245 บาท

- 3) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมมี 15 โครงการ งบประมาณ 37,976,200 บาท
- 4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร มี 10 โครงการ งบประมาณ 18,884,900 บาท
- 5) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร มี 1 โครงการ งบประมาณ 6,805,825 บาท

4.2.3 ประเด็นที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 5 แนวทาง และมีงบประมาณแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มี 3 โครงการ งบประมาณ 27,686,000 บาท
- 2) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย มี 1 โครงการ งบประมาณ 8,115,200 บาท
- 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste) มี 6 โครงการ งบประมาณ 157,960,000 บาท
- 4) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร มี 27 โครงการ งบประมาณ 665,340,000 บาท
- 5) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มี 1 โครงการ งบประมาณ 280,000 บาท

ตารางที่ 4.1 งบประมาณภายใต้ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนา	งบประมาณ (บาท)					
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม
ประเด็นที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร	23,526,310	103,015,700	84,624,163	81,517,586	80,707,599	373,391,358
ประเด็นที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรและสถาบันเกษตรกร สู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่	27,132,210	71,163,340	43,926,151	43,938,992	43,839,413	230,000,106
ประเด็นที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน	175,020,800	392,495,800	157,155,200	67,285,200	67,424,200	859,381,200
รวม	225,679,320	566,674,840	285,705,514	192,741,778	191,971,212	1,462,772,664

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3

ตารางที่ 4.2 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมภายใต้ประเด็นการพัฒนา

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
รวมทุกประเด็น			225,679,320	566,674,840	285,705,514	192,741,778	191,971,212	1,462,772,664			
ประเด็นที่ 1 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร			23,526,310	103,015,700	84,624,163	81,517,586	80,707,599	373,391,358			
แนวทางการพัฒนา 1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น			883,990	908,290	906,290	904,300	902,500	4,505,370			
1	โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน มาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯสู่ ตลาดสากล*	งบจังหวัด	842,000	868,400	868,400	868,400	868,400	4,315,600	ศูนย์พัฒนาไหมฯ		มท.
2	โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์	งบปกติ	41,990	39,890	37,890	35,900	34,100	189,770	ศูนย์พัฒนาไหมฯ		มท.
แนวทางการพัฒนา 2) เกษตรปลอดภัย			4,642,690	58,195,750	34,656,542	34,643,884	33,845,286	165,984,152			
1	โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์และ เกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์*	งบจังหวัด	883,900	1,451,700	1,451,700	1,451,700	1,451,700	6,690,700	สนง.กษ.จว.		มท.
2	โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	สนง.กษ.จว.		มท.
3	โครงการยกระดับคุณภาพน้ำมันผู้ มาตรฐานสินค้าปลอดภัย กิจกรรมหลัก อำนวยความสะดวก โครงการ	งบจังหวัด	0	100,000	0	0	0	100,000	สนง.กษ.จว.		สน
4	โครงการเกษตรกรยั่งยืน (โครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่)	งบปกติ	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	สงวนจ.บุรีรัมย์		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
5	โครงการเกษตรกรรมยั่งยืน (โครงการเกษตรอินทรีย์)	งบปกติ	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000	425,000	สมง.ตรวจบัญชีฯ		มท.
6	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำปลอดภัยตามมาตรฐานอินทรีย์สู่กรมประมงและสร้างมูลค่าเพิ่ม	งบจังหวัด									สน.
6.1	กิจกรรมหลัก พัฒนาฟาร์มและส่งเสริมให้เป็นฟาร์มต้นแบบการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบอินทรีย์ในแนวข้าวอินทรีย์	งบจังหวัด	0	740,000	0	0	0	740,000	สมง.ประมงจังหวัด		สน.
6.2	กิจกรรมหลัก พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้สามารถเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม SDGsPGS	งบจังหวัด	0	57,100	0	0	0	57,100	สมง.ประมงจังหวัด		สน.
6.3	กิจกรรมหลัก แปรรูปเพื่อสร้างสินค้าประมงมูลค่าสูงจากผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำในแนวข้าวอินทรีย์	งบจังหวัด	0	89,200	0	0	0	89,200	สมง.ประมงจังหวัด		สน.
6.4	กิจกรรมหลัก ติดตามประเมินและตรวจรับรองมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์น้ำในแนวข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม SDGsPGS	งบจังหวัด	0	270,000	0	0	0	270,000	สมง.ประมงจังหวัด		สน.
7	โครงการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่	งบปกติ	255,800	255,800	255,800	255,800	255,800	1,279,000	สมง.ศูสัตว์จังหวัด		มท.
8	โครงการตรวจสอบรับรองสินค้าคุณภาพปศุสัตว์	งบปกติ	255,000	255,000	255,000	255,000	255,000	1,275,000	สมง.ศูสัตว์จังหวัด		มท.
9	โครงการส่งเสริมปศุสัตว์อินทรีย์	งบปกติ	44,840	44,840	44,840	44,840	44,840	224,200	สมง.ศูสัตว์จังหวัด		มท.
10	โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์	งบปกติ	211,300	211,300	211,300	211,300	211,300	1,056,500	สมง.ศูสัตว์จังหวัด		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
11	โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์*	งบจังหวัด	883,900	1,451,700	1,451,700	1,451,700	1,451,700	6,690,700	สนง.พัฒนาที่ดินฯ		มท.
12	โครงการส่งเสริมเกษตรกรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่ กิจกรรมหลักที่ 3.1 ปรับปรุงบำรุงดินพัฒนาเกษตรกรแม่นยำ พืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดมุกดาหาร	งบจังหวัด	0	1,214,000	2,793,500	2,793,500	2,793,500	9,594,500	สนง.พัฒนาที่ดินฯ		มท.
13	โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักที่ 1.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร*	งบจังหวัด	577,000	720,000	790,000	790,000	0	2,877,000	ศวพ.มท.		มท.
14	โครงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก กิจกรรมหลัก ผลิตภัณฑ์คุณภาพปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ บรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร	งบกลุ่มจังหวัด	0	6,001,500	6,001,501	6,001,502	6,001,503	24,006,006	ศวพ.มท.		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
15	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์ (กิจกรรม : การพัฒนาเกษตรอินทรีย์)	งบปกติ	25,000	-	-	-	-	25,000	ศวพ.มท.		มท.
16	โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลคู่เกษตรมูลค่าสูง	งบจังหวัด	0	2,922,000	2,922,000	2,922,000	2,922,000	11,688,000	สนง.เกษตรจังหวัด		นพ.
17	โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์*	งบจังหวัด	883,900	1,451,700	1,451,700	1,451,700	1,451,700	6,690,700	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
18	โครงการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก กิจกรรมหลัก ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพ ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ บรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร	งบกลุ่มจังหวัด	0	6,001,500	6,001,501	6,001,502	6,001,503	24,006,006	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
19	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์	งบปกติ	38,000	38,000	38,000	38,000	38,000	190,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
20	โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน	งบปกติ	37,000	37,000	37,000	37,000	37,000	185,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
21	โครงการส่งเสริมการทำกาเกษตรปลอดภัยแบบผสมผสาน	งบจังหวัด	0	7,665,000	0	0	0	7,665,000	สนง.เกษตรจังหวัด		สน.
22	โครงการหมู่บ้านต้นแบบส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัยรอบเขตหนองหาร										สน.
22.1	กิจกรรมหลัก อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการทำเกษตรปลอดภัย	งบจังหวัด	0	130,000	0	0	0	130,000	สนง.เกษตรจังหวัด		สน.
22.2	กิจกรรมหลัก สนับสนุนปัจจัยการผลิตต้นแบบ	งบจังหวัด	0	1,470,000	0	0	0	1,470,000	สนง.เกษตรจังหวัด		สน.
22.3	กิจกรรมหลัก พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร แปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย ในกรเพิ่มความสามารภในการแข่งขันและประชาสัมพันธ์	งบจังหวัด	0	4,400,000	0	0	0	4,400,000	สนง.เกษตรจังหวัด		สน.
23	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดสกลนคร กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวปลอดภัยจังหวัดสกลนคร	งบจังหวัด	0	6,847,000	0	0	0	6,847,000	สนง.เกษตรจังหวัด		สน.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
24	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาฟ้าทะลายโจรตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย										สน.
24.1	กิจกรรมหลัก ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฟ้าทะลายโจรตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัย	งบจังหวัด	0	277,000	0	0	0	0	277,000	สนง.เกษตรจังหวัด	สน.
24.2	กิจกรรมหลัก สนับสนุนปัจจัยการผลิตฟ้าทะลายโจรให้ได้มาตรฐาน	งบจังหวัด	0	1,600,000	0	0	0	0	1,600,000	สนง.เกษตรจังหวัด	สน.
24.3	กิจกรรมหลัก เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตฟ้าทะลายโจรให้ได้มาตรฐาน	งบจังหวัด	0	1,530,000	0	0	0	0	1,530,000	สนง.เกษตรจังหวัด	สน.
25	โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัยในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	63,700	63,700	63,700	63,700	63,700	63,700	318,500	สนง. สหกรณ์จังหวัด	มท.
26	โครงการร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัยเลือกใช้น้ำ Q (Q Restaurant)	งบปกติ	19,100	19,100	19,100	19,100	19,100	19,100	95,500	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	มท.
27	โครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q	งบปกติ	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	45,000	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
28	โครงการร้านอาหารวัตถุดิบปลอดภัย เชื่อมโยงผู้ผลิตคุณภาพ										สน.
28.1	กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพ	งบปกติ	0	6,431,400	6,431,400	6,431,400	6,431,400	25,725,600	สนง.เกษตรและ สหกรณ์จังหวัด		สน.
28.2	กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและสนับสนุน ร้านอาหารและสถานที่จำหน่ายสินค้า เกษตรปลอดภัย (Q Restaurant / Q market / Q Modern Trade)	งบปกติ	0	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	8,000,000	สนง.เกษตรและ สหกรณ์จังหวัด		สน.
28.3	กิจกรรมหลัก มทรรรมสินค้าเกษตร และอาหารปลอดภัย	งบปกติ	0	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	8,000,000	สนง.เกษตรและ สหกรณ์จังหวัด		สน.
29	โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	48,450	46,000	43,700	41,500	42,840	222,490	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
30	โครงการส่งเสริมการผลิตหม่อนไหม อินทรีย์	งบปกติ	231,800	220,210	209,100	198,640	188,700	1,048,450	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
แนวทางการพัฒนา 3) เกษตรแปรรูป			3,934,500	11,093,800	8,116,500	8,116,500	8,116,500	39,377,800			
1	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และ มาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป	งบปกติ	99,500	99,500	99,500	99,500	99,500	497,500	สนง.ตรวจบัญชี ฯ		มท.
2	โครงการเมืองปาล์ม	งบจังหวัด	3,760,000	3,760,000	3,760,000	3,760,000	3,760,000	18,800,000	สนง.ประมง จังหวัด		นพ.
3	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและ แปรรูปข้าวสุกเกษตรมูลค่าสูง	งบจังหวัด	0	3,282,000	3,282,000	3,282,000	3,282,000	13,128,000	สนง.เกษตร จังหวัด		นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
4	ยกระดับสินค้าเกษตรแปรรูปด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์	งบจังหวัด	0	900,000	900,000	900,000	900,000	3,600,000	สนง.เกษตรจังหวัด	นพ.	
5	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป	งบปกติ	75,000	75,000	75,000	75,000	375,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มพ.		
6	โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง กิจกรรมหลัก เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปโคขุน	งบจังหวัด	0	2,977,300	0	0	2,977,300	สนง.สหกรณ์จังหวัด	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตสกลนคร	สน.	
แนวทางการพัฒนา 4) เกษตรชีวภาพ			509,080	509,060	486,580	486,580	486,580	2,477,880			
1	โครงการขยายผลปุ๋ยชีวภาพ PGPR 2 และปุ๋ยชีวภาพแทนเคมีงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว พื้นที่จังหวัดนครพนม	งบจังหวัด	486,580	486,560	486,580	486,580	2,432,880	ศวพ.นพ.	นพ.		
2	โครงการบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ (ไผ่ ยางพารา พันธุ์หม้อม ปาล์มน้ำมัน)	งบปกติ	22,500	22,500			45,000	ศวพ.มพ.	มพ.		
แนวทางการพัฒนา 5) เกษตรอัจฉริยะ			49,000	49,000	49,000	49,000	245,000				
1	โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร	งบปกติ	49,000	49,000	49,000	49,000	245,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มพ.		

ลำดับ	โครงการ	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
แนวทางการพัฒนา 6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร											
1	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	งบปกติ	13,504,050	28,570,600	37,966,251	37,314,322	37,304,733	154,659,956	สนง.ตรวจบัญชี		มพ.
2	โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	95,000	95,000	95,000	95,000	95,000	475,000	สนง.ตรวจบัญชี		มพ.
3	ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อการเลี้ยงปลาในบ่อกลุ่มน้ำสงครามและลุ่มน้ำก่า จังหวัดนครพนม	งบจังหวัด	0	864,000	0	0	0	864,000	สนง.ประมง จังหวัด		นพ.
4	โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กิจกรรมหลักที่ 1.1 ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิตประมงจังหวัด มุกดาหาร*	งบจังหวัด	4,593,700	2,058,000	2,058,000	2,058,000	2,058,000	12,825,700	สนง.ประมง จังหวัด		มพ.
5	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรด้านการประมงที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการน้ำ										สน.
5.1	กิจกรรมหลัก เพิ่มศักยภาพการเลี้ยงปลาในบ่อดิน	งบจังหวัด	0	650,000	0	0	0	650,000	สนง.ประมง จังหวัด		สน.
5.2	กิจกรรมหลัก พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ	งบจังหวัด	0	350,000	0	0	0	350,000	สนง.ประมง จังหวัด		สน.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
6	โครงการปรับปรุงสถานีสูบน้ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงเพื่อสร้างมูลค่ากิจกรรมหลัก พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์แปรรูปสถานีสูบน้ำ	งบจังหวัด	0	1,670,180	0	0	0	0	1,670,180	สนง.ประมงจังหวัด	สน.
7	โครงการผลิตสถานีสูบน้ำพันธุ์ดีเพื่อสร้างมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมกิจกรรมหลัก ผลิตสถานีสูบน้ำพันธุ์ดีเพื่อสร้างมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	งบจังหวัด	0	1,000,000	0	0	0	0	1,000,000	สนง.ประมงจังหวัด	สน.
8	โครงการพัฒนาการบิโอมูนาสงครามจังหวัดนครพนม	งบจังหวัด	0	1,341,000	0	0	0	0	1,341,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	นพ.
9	โครงการโคเนื้อเพื่อเศรษฐกิจชุมชน	งบจังหวัด	0	4,855,200	0	0	0	0	4,855,200	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	นพ.
10	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อจังหวัดนครพนม	งบจังหวัด	2,712,400	2,712,400	0	0	0	0	5,424,800	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	นพ.
11	โครงการส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	งบปกติ	62,600	62,600	62,600	62,600	62,600	62,600	313,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มพ.
12	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่	งบปกติ	63,000	63,000	63,000	63,000	63,000	63,000	315,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
13	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์นำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการย่อยที่ 2 การยกระดับการผลิตโคขุนคุณภาพและการแปรรูปโคขุนคุณภาพจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	17,000,000	17,000,000	17,000,000	51,000,000	สมง.ปศุสัตว์ จังหวัด		มท.
14	โครงการพัฒนาสุขภาพสัตว์	งบปกติ	1,528,100	1,528,100	1,528,100	1,528,100	7,640,500	สมง.ปศุสัตว์ จังหวัด		มท.	
15	โครงการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลด้านปศุสัตว์	งบปกติ	16,300	16,300	16,300	16,300	81,500	สมง.ปศุสัตว์ จังหวัด		มท.	
16	โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมและพัฒนการผลิตปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร (โคขุน โคนือ สุกร แพะและอื่นๆ)	งบปกติ	937,900	664,200	664,200	664,200	3,594,700	สมง.ปศุสัตว์ จังหวัด		มท.	
17	โครงการพัฒนาการผลิตปศุสัตว์	งบปกติ	48,800	48,800	48,800	48,800	244,000	สมง.ปศุสัตว์ จังหวัด		มท.	

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
18	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการย่อยที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	8,150,000	8,150,000	8,150,000	24,450,000	สนง.พัฒนาที่ดินฯ		มท.
19	โครงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสปป.ลาว กิจกรรมหลัก ผลิตรายอินทรีย์คุณภาพปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ บรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร	งบกลุ่มจังหวัด	0	6,001,500	6,001,501	6,001,502	6,001,503	24,006,006	สนง.พัฒนาที่ดินฯ		มท.
20	โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์	งบปกติ	133,360	133,360	0	0	0	266,720	ศพ.มท.		มท.
21	โครงการทดสอบพันธุ์มะเขือเทศรับประทานสดผลใหญ่เป็นร่องร้อนแหล่งปลูกต่างๆ	งบปกติ	94,000	0	0	0	0	94,000	ศพ.มท.		มท.
22	โครงการประเมินพันธุ์ไม้ป่าแหล่งเพื่อผลิตและแปรรูป : การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร (ลูกผสมปี 2560-2562)	งบปกติ	54,000	54,000	0	0	0	108,000	ศพ.มท.		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
23	โครงการตรวจสอบปัจจัยการผลิต/ศัตรูพืช ออกใบรับรองและควบคุมกำกับดูแล พ.ร.บ.	งบปกติ	280,000	280,000	0	0	0	0	560,000	ศวพ.มท.	มท.
24	โครงการตรวจสอบรับรองแหล่งผลิต GAP พืช	งบปกติ	235,000	235,000	0	0	0	0	470,000	ศวพ.มท.	มท.
25	โครงการทดสอบและพัฒนาการผลิตไพลเพื่อเพิ่มผลผลิตคุณภาพของกลุ่มปลูกสมุนไพรจังหวัดมหาดำรง	งบปกติ	100,000	100,000	0	0	0	0	200,000	ศวพ.มท.	มท.
26	โครงการทดสอบและพัฒนาการผลิตอ้อยด้วยวิธีการจัดการแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในกลุ่มเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร	งบปกติ	180,000	150,000	0	0	0	0	330,000	ศวพ.มท.	มท.
27	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดสกลนคร กิจกรรมหลัก สดต้นทุนการผลิตและยกระดับมาตรฐานการผลิตข้าว	งบจังหวัด	0	1,314,800	0	0	0	0	1,314,800	ศวพ.สก.	สท.
28	โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	งบปกติ	834,000	834,000	834,000	834,000	834,000	834,000	4,170,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
29	โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	1,700,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
30	โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	125,000	125,000	125,000	125,000	125,000	125,000	625,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
31	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร	งบปกติ	66,500	66,500	66,500	66,500	66,500	332,500	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
32	โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่	งบปกติ	50,200	47,690	45,300	43,000	40,850	227,040	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
33	โครงการส่งเสริมและพัฒนากันหม่อนไหมเชิงพื้นที่	งบปกติ	50,780	48,240	45,820	43,520	41,340	229,700	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
34	โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม	งบปกติ	790,160	750,650	713,110	67,740	64,350	2,386,010	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
35	โครงการศูนย์เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ด้านหม่อนไหม ไม้ย้อมสีและผ้าไหม	งบปกติ	29,000	27,550	26,170	24,860	23,600	131,180	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
36	โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านหม่อนไหม	งบปกติ	14,250	13,530	12,850	12,200	11,590	64,420	ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
37	โครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแปลงแปลงใหญ่	งบปกติ	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	กยท.จังหวัด		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
แนวทางการพัฒนา 7) ห้องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม											
1	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	งบปกติ	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
2	โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมหลักที่ 3.1 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	งบจังหวัด	0	2,440,000	2,440,000	0	0	0	4,880,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
แนวทางการพัฒนา 8) โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร											
1	ส่งเสริมตลาดเกษตรและการกระจายสินค้าเกษตรยุคใหม่ กิจกรรมหลักที่ 1.1 พัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างการรับรู้สินค้าและการตลาดยุคใหม่ (ตลาดออนไลน์)	งบจังหวัด	0	796,200	0	0	0	0	796,200	สนง. สทกรณจังหวัด	มท.
2	ส่งเสริมตลาดเกษตรและการกระจายสินค้าเกษตรยุคใหม่ กิจกรรมหลักที่ 1.5 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานหม่อมไต้มน้ำกลางน้ำ ปลายน้ำ แบบครบวงจร	งบจังหวัด	0	450,000	0	0	0	0	450,000	ศูนย์หม่อมไต้มน้ำ	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
	ประเด็นที่ 2 ยกระดับศักยภาพเกษตรและสถาบันเกษตรกร สู่ผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่	งบประมาณ	27,132,210	71,163,340	43,926,151	43,938,992	43,839,413	230,000,106			
	แนวทางการพัฒนา 1) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนา ทักษะผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่		8,886,310	23,849,080	18,544,031	18,562,562	18,467,953	88,309,936			
1	โครงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ คุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดสนุก กิจกรรมหลัก ผลิตภัณฑ์คุณภาพ ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ บรรเทา ความเดือดร้อนของเกษตรกรในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร	งบกลุ่ม จังหวัด	-	6,001,500	6,001,501	6,001,502	6,001,503	24,006,006	สนง.กษ.จว.		มท
2	โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร และพัฒนาเกษตรกรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมเกษตร										สน
2.1	กิจกรรมหลัก การอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมให้เกษตรกรรับรองความรู้ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร เพื่อพัฒนาสู่เกษตรกรมูลค่าสูง	งบจังหวัด	-	400,000	400,000	400,000	400,000	1,600,000	สนง.กษ.จว.		สน
2.2	กิจกรรมหลัก พัฒนาและจัดตั้งจุด เรียนรู้และศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรใช้เป็น แหล่งเรียนรู้ของเทคโนโลยีและ นวัตกรรมด้านการเกษตร	งบจังหวัด	-	300,000	300,000	300,000	300,000	1,200,000	สนง.กษ.จว.		สน

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
2.3	กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในการผลิตสินค้าเกษตร	งบจังหวัด	-	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	4,000,000	สนง.กษ.จว.		สน
2.4	กิจกรรมหลัก งานมหกรรมนำเสนอและประชาสัมพันธ์เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร	งบจังหวัด	-	500,000	500,000	500,000	500,000	2,000,000	สนง.กษ.จว.		สน
2.5	กิจกรรมหลัก ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร	งบจังหวัด	-	200,000	200,000	200,000	200,000	800,000	สนง.กษ.จว.		สน
2.6	กิจกรรมหลัก ติดตามและประเมินผล	งบจังหวัด	-	30,000	30,000	30,000	30,000	120,000	สนง.กษ.จว.		สน
3	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดสกลนคร กิจกรรมหลัก อำนวยการโครงการ	งบจังหวัด	-	100,000	-	-	-	100,000	สนง.กษ.จว.		สน
4	โครงการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนครัวเรือนเพื่อเพียง	งบปกติ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	สนง.ตรวจบัญชีฯ		มท.
5	โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	สนง.ตรวจบัญชีฯ		มท.
6	โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการบัญชีในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	งบปกติ	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	สนง.ตรวจบัญชีฯ		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
7	โครงการเสริมสร้างการจัดการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	งบปกติ	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	350,000	สนง.ตรวจบัญชีฯ	มท.
8	โครงการกลุ่มอาชีพประชาชนตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ	งบปกติ	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000		มท.
9	การพัฒนาเกษตรกรปรารถนาเบื้องต้น การเลี้ยงปลานิลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและพึ่งพาตัวเองอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม	งบจังหวัด	6,754,140	6,754,140	6,754,140	6,754,140	6,754,140	6,754,140	33,770,700	สนง.ประมงจังหวัด	นพ.
10	โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มท.
11	โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	80,700	80,700	80,700	80,700	80,700	80,700	403,500	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มท.
12	โครงการสร้างเกษตรกรปรารถนาเบื้องต้น	งบปกติ	23,000	23,000	23,000	23,000	23,000	23,000	115,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มท.
13	โครงการสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	222,300	222,300	222,300	222,300	222,300	222,300	1,111,500	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
14	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดสกลนคร กิจกรรมหลัก ลดต้นทุนการผลิตและยกระดับมาตรฐานการผลิตข้าว	งบจังหวัด	0	1,314,800	0	0	0	0	1,314,800	สนง.พัฒนาที่ดิน	สน.
15	โครงการส่งเสริมเกษตรกรมูลค่าสูงและเกษตรกรสมัยใหม่ กิจกรรมหลักที่ 3.2 พัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์ชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืชของกลุ่มผลิตผักแปลงใหญ่ จ.มุกดาหาร	งบจังหวัด	0	80,000	52,600	83,000	0	0	215,600	ศวพ.มท.	มท.
16	โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์	งบปกติ	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
17	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดมุกดาหาร	งบปกติ	88,500	88,500	88,500	88,500	88,500	88,500	442,500	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
18	โครงการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ภูมายล (พื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร)	งบปกติ	38,000	38,000	38,000	38,000	38,000	38,000	190,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
19	โครงการพารมัตว้อย่างตามพระราชดำริ	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.
20	โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน	งบปกติ	42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	42,000	210,000	สนง.เกษตรจังหวัด	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
21	โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมหลัก จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี	งบจังหวัด	0	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	4,800,000	สมง.เกษตรจังหวัด		มท.
22	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สิ่งฤดูทำนา	งบปกติ	13,000	13,000	13,000	13,000	65,000	สมง.เกษตรจังหวัด		มท.	
23	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง	งบปกติ	116,400	116,400	116,400	116,400	582,000	สมง.เกษตรจังหวัด		มท.	
24	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต้อย	งบปกติ	39,600	39,600	39,600	39,600	198,000	สมง.เกษตรจังหวัด		มท.	
25	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	641,700	641,700	641,700	641,700	3,208,500	สมง.เกษตรจังหวัด		มท.	
26	โครงการโรงเรียนต้นแบบขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรผสมผสานสู่ชุมชน กิจกรรมหลัก อบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการทำเกษตรแบบผสมผสาน กิจกรรมหลัก สนับสนุนปัจจัยการผลิตต้นแบบ	งบจังหวัด	0	3,850,000	0	0	3,850,000	สมง.เกษตรจังหวัด		สพ.	
27	โครงการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้	งบปกติ	2,560	2,560	2,560	2,560	12,800	สมง. สหกรณ์จังหวัด		มท.	
28	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพิเศษ	งบปกติ	115,520	109,740	104,250	99,370	523,280	ศูนย์หม่อนไหมฯ ^๑		มท.	

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
29	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ด้านหม่อนไหม)	งบปกติ	38,950	37,000	35,150	33,390	31,720	176,210	ศูนย์หม่อนไหม ฯ		มท.
30	โครงการยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม	งบปกติ	115,900	110,100	104,590	99,360	94,390	524,340	ศูนย์หม่อนไหม ฯ		มท.
31	โครงการกรรกริตอย่างถูกวิธี	งบปกติ	126,300	126,300	126,300	126,300	126,300	631,500	กยพ.จังหวัด		มท.
32	โครงการการใช้ปุ๋ยเพื่อปรับปรุงดินในสวนยางพารา	งบปกติ	57,600	57,600	57,600	57,600	57,600	288,000	กยพ.จังหวัด		มท.
33	โครงการการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	งบปกติ	40,200	40,200	40,200	40,200	40,200	201,000	กยพ.จังหวัด		มท.
34	โครงการการปรับปรุงเทคนิคการกรีดยางอย่างถูกวิธีเพื่อเพิ่มผลผลิต	งบปกติ	54,240	54,240	54,240	54,240	54,240	271,200	กยพ.จังหวัด		มท.
35	โครงการการป้องกันและกำจัดโรคและศัตรูยาง	งบปกติ	25,800	25,800	25,800	25,800	25,800	129,000	กยพ.จังหวัด		มท.
36	โครงการการออกแบบสวนยางตามหลักเกษตรกรรมยั่งยืน	งบปกติ	12,900	12,900	12,900	12,900	12,900	64,500	กยพ.จังหวัด		มท.
แนวทางการพัฒนา 2) การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร			11,232,135	33,151,395	11,219,055	11,213,065	11,207,595	78,023,245			
1	โครงการพัฒนามาตรฐานการบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	สนง.ตรวจบัญชี ฯ		มท.
2	โครงการพัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	สนง.ตรวจบัญชี ฯ		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
3	โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	งบปกติ	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	สนง.ตรวจบัญชี	มท.
4	โครงการพัฒนาศักยภาพการค้าเงินธุรกิจฯ ธุรกิจชุมชน	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	สนง.ตรวจบัญชี	มท.
5	โครงการการสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรประจำปี	งบปกติ	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	6,000,000	สนง.ตรวจบัญชี	มท.
6	โครงการตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก	งบปกติ	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	30,000	สนง.ตรวจบัญชี	มท.
7	โครงการฝึกอบรมเศรษฐกิจการเงินขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์ (อบรม)	งบปกติ	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	สนง.ตรวจบัญชี	มท.
8	การส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงปลาตะเพียนขาว Neo male เชียงพวนิชย์	งบจังหวัด	4,149,200	4,149,200	4,149,200	4,149,200	4,149,200	4,149,200	20,746,000	สนง.ประมงจังหวัด	นพ.
9	โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง										สน.
9.1	กิจกรรมหลัก การฟื้นฟูสุขภาพโคเนื้อและส่งเสริมการผลิตอาหารสัตว์	งบจังหวัด	0	10,000,000	0	0	0	0	10,000,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด	สน.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
			งบจังหวัด	งบจังหวัด	งบจังหวัด	งบจังหวัด	งบจังหวัด	งบจังหวัด	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	
9.2	กิจกรรมหลัก การจัดทำมาตรฐานฟาร์มโคเนื้อ/สร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากเนื้อโคเพื่อเพิ่มมูลค่าสร้างห่วงโซ่ประ	งบจังหวัด	0	5,000,000	0	0	0	0	5,000,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	สน.
9.3	กิจกรรมหลัก จัดงานมหกรรมโคเนื้อขุน	งบจังหวัด	0	5,000,000	0	0	0	0	5,000,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	สน.
10	โครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร	งบจังหวัด	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,500,000	สนง.เกษตร จังหวัด	นพ.
11	โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	142,000	710,000	สนง.เกษตร จังหวัด	มท.
12	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	งบปกติ	143,000	143,000	143,000	143,000	143,000	143,000	715,000	สนง.เกษตร จังหวัด	มท.
13	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	งบปกติ	113,000	113,000	113,000	113,000	113,000	113,000	565,000	สนง.เกษตร จังหวัด	มท.
14	โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	งบปกติ	390,500	390,500	390,500	390,500	390,500	390,500	1,952,500	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
15	โครงการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	งบปกติ	93,700	93,700	93,700	93,700	93,700	93,700	468,500	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
16	โครงการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	งบปกติ	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	90,000	สนง.เกษตร จังหวัด	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
17	โครงการตลาดเกษตรกร	งบกตติ	23,000	23,000	23,000	23,000	23,000	115,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
18	โครงการยกระดับมาตรฐานสถาบันเกษตรกรสู่ความเข้มแข็ง	งบจังหวัด	457,080	457,080	457,080	457,080	457,080	2,285,400	สนง.สหกรณ์จังหวัด		นพ.
19	โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	งบกตติ	458,600	458,600	458,600	458,600	458,600	2,293,000	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.
20	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งตามศักยภาพ	งบกตติ	3,404,095	3,404,095	3,404,095	3,404,095	3,404,095	17,020,475	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.
21	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร	งบกตติ	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	90,000	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.
22	โครงการยกระดับคุณภาพน้ำมันผู้มาตรฐานสินค้าปลอดภัย										สน.
22.1	กิจกรรมหลัก ยกระดับคุณภาพมาตรฐานน้ำมันดิบ	งบกตติ	0	545,920	0	0	0	545,920	สนง.สหกรณ์จังหวัด		สน.
22.2	กิจกรรมหลัก เพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและการกระจายสินค้า	งบกตติ	0	1,380,000	0	0	0	1,380,000	สนง.สหกรณ์จังหวัด		สน.
23	โครงการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	งบกตติ	118,370	112,450	106,820	101,470	96,390	535,500	ศูนย์หม่อนไหม ฯ		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
24	โครงการพัฒนากักตักภาพ Smart Farmer หนองใหม่ ผู้ความเป็นมืออาชีพ	งบปกติ	20,690	19,650	18,660	17,720	16,830	93,550	ศูนย์หนองใหม่ ฯ		มท.
25	โครงการปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรด้านหนองใหม่	งบปกติ	1,200	1,500	1,700	2,000	2,500	8,900	ศูนย์หนองใหม่ ฯ		มท.
26	โครงการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (Smart Farmer)	งบปกติ	132,700	132,700	132,700	132,700	132,700	663,500	กยพ.จังหวัด		มท.
แนวทางการพัฒนา 3) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร			3,876,200	8,525,000	8,525,000	8,525,000	8,525,000	37,976,200			
1	โครงการส่งเสริมการค้าเงินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	สนง.กษ.จว.		มท.
2	โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมปฐชาของเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	งบจังหวัด	-	912,300	912,300	912,300	912,300	3,649,200	สนง.กษ.จว.		มท.
3	โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	งบปกติ	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	สนง.ตรวจบัญชี ฯ		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	รวม	
4	โครงการศิลปะอาชีพ	งบปกติ	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	สนง.ตรวจบัญชี ฯ	มท.
5	โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาดินทำกินของเกษตรกร	งบปกติ	12,600	12,600	12,600	12,600	12,600	12,600	63,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
6	โครงการอาหารกลางวันเด็กและเยาวชน	งบปกติ	8,900	8,900	8,900	8,900	8,900	8,900	44,500	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
7	โครงการจัดการสวัสดิภาพสัตว์	งบปกติ	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
8	โครงการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและ ขั้นสุดโรคสัตว์	งบปกติ	1,459,200	1,459,200	1,459,200	1,459,200	1,459,200	1,459,200	7,296,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
9	โครงการส่งเสริมการค้าเงินงานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	320,000	320,00					320,000	ศวพ.มท.	มท.
10	โครงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่ ผู้ปลูกพืชฤดูแล้งด้วยเทคโนโลยีและ นวัตกรรม	งบจังหวัด	0	3,956,500	3,956,500	3,956,500	3,956,500	3,956,500	15,826,000	สนง.เกษตร จังหวัด	นพ.
11	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อ ยกระดับรายได้เกษตรกรในจังหวัด นครพนม	งบจังหวัด	958,800	958,800	958,800	958,800	958,800	958,800	4,794,000	สนง.เกษตร จังหวัด	นพ.
12	โครงการพัฒนาทายาทเกษตรกรใน สถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา	งบจังหวัด	900,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	4,900,000	สนง.เกษตร จังหวัด	นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
13	โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	งบกติ	49,600	49,600	49,600	49,600	49,600	248,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
14	โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย	งบกติ	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
15	โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบกติ	53,100	53,100	53,100	53,100	53,100	265,500	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.
แนวทางการพัฒนา 4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร			1,776,400	4,276,700	4,276,900	4,277,200	4,277,700	18,884,900			
1	โครงการส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร	งบกติ	8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	40,000	สนง.ตรวจบัญชี		มท.
2	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก)	งบกติ	65,000	65,000	65,000	65,000	65,000	325,000	สนง.ตรวจบัญชี		มท.
3	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำในครัวเรือน “กินก็ได้ขายก็ได้”	งบจังหวัด	1,435,000	1,435,000	1,435,000	1,435,000	1,435,000	7,175,000	สนง.ประมงจังหวัด./ศพน.		นพ.
4	โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบกติ	12,600	12,600	12,600	12,600	12,600	63,000	สนง.ปศุสัตว์จังหวัด		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
5	โครงการส่งเสริมองค์กรเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรปราดเปรื่องกิจกรรมหลักที่ 1.1 สร้างและพัฒนา Young Smart Farmer	งบจังหวัด	0	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	10,000,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
6	โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมเกษตรกร ระบบส่งเสริมการเกษตร	งบปกติ	34,200	34,200	34,200	34,200	171,000		สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
7	โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	งบปกติ	33,400	33,400	33,400	33,400	167,000		สนง.เกษตรจังหวัด		มท.
8	โครงการพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	157,000	157,000	157,000	157,000	785,000		สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.
9	โครงการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	งบปกติ	1,200	1,500	1,700	2,000	8,900		ศูนย์หม่อนไหมฯ		มท.
10	โครงการคัดเลือกสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางดีเด่น ระดับจังหวัด	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000		กยพ.จังหวัด		มท.
แนวทางการพัฒนา 5) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร			1,361,165	1,361,165	1,361,165	1,361,165	6,805,825				
1	โครงการช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	1,361,165	1,361,165	1,361,165	1,361,165	6,805,825		สนง. สหกรณ์จังหวัด		มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
ประเด็นที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน											
แนวทางการพัฒนา 1) ส่งเสริมการผลิตและการบริการสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม											
1	โครงการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (ด้านประมง)	งบจังหวัด	4,500,000	4,500,000	4,500,000	4,500,000	4,500,000	4,500,000	22,500,000	สนง.ประมง จังหวัด./ศพน.	นพ.
2	โครงการเพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาแม่โขงในแหล่งน้ำสาธารณะ แบบมีส่วนร่วม	งบจังหวัด	0	4,920,000	0	0	0	0	4,920,000	ศพน.	นพ.
3	โครงการสนับสนุนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษุนัขบ้า	งบปกติ	53,200	53,200	53,200	53,200	53,200	53,200	266,000	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	มท.
แนวทางการพัฒนา 2) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย											
1	ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคแมลงศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี	งบจังหวัด	1,411,600	1,411,600	1,631,000	1,761,000	1,900,000	1,900,000	8,115,200	ศพ.นพ.	นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
แนวทางพัฒนา 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)											
1	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการย่อยที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	-	-	8,150,000	8,150,000	51,565,000	51,565,000	157,960,000	สนง.กษ.จว.	มท.
2	โครงการผลิตโคขุนคุณภาพแบบยั่งยืนเพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคง										สน
2.1	กิจกรรมหลัก จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรด้วย BCG Model	งบจังหวัด	-	300,000	-	-	-	-	300,000	สนง.กษ.จว.	สน
2.2	กิจกรรมหลัก เพิ่มศักยภาพการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG	งบจังหวัด	-	1,000,000	-	-	-	-	1,000,000	สนง.กษ.จว.	สน
3	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการย่อยที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	8,150,000	8,150,000	8,150,000	8,150,000	24,450,000	ศวพ.มท.	มท.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
4	การเพิ่มมูลค่าสำหรับของเหลือใช้จากห่วงโซ่การผลิตทางการเกษตรเพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	งบจังหวัด	0	1,965,000	1,965,000	1,965,000	1,965,000	7,860,000	สนง.เกษตรจังหวัด		นพ.
5	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โครงการย่อยที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	8,150,000	8,150,000	8,150,000	24,450,000	สนง.เกษตรจังหวัด		มพ.
6	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตพืชปศุสัตว์ และสัตว์น้ำด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม										มพ.
6.1	โครงการย่อยที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	8,150,000	8,150,000	8,150,000	24,450,000	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มพ.
6.2	โครงการย่อยที่ 2 การยกระดับการผลิตโคขุนคุณภาพและการแปรรูปโคขุนคุณภาพจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	งบจังหวัด	0	0	17,000,000	17,000,000	17,000,000	51,000,000	สนง. สหกรณ์จังหวัด		มพ.
แนวทางการพัฒนา 4) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร			169,000,000	378,290,000	99,350,000	9,350,000	9,350,000	665,340,000			
1	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำบ้านหนองบัว ต.ปลาปาก อ.ปลาปาก	งบจังหวัด	0	25,000,000	0	0	0	25,000,000	โครงการชลประทานนครพนม		นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม		
2	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านดงน้อย ต.สามผง อ.ศรีสงคราม	งบจังหวัด	0	25,000,000	0	0	0	0	25,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม	ร่วม	นพ.
3	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านเหล่าทุ่ง ต.สีชมพู อ.นาแก	งบจังหวัด	0	16,500,000	0	0	0	0	16,500,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
4	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนสว่าง ต.โพนสว่าง อ.ศรีสงคราม	งบจังหวัด	0	10,000,000	0	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
5	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบ้านกลาง ๒ ต.บ้านกลาง อ.เมืองนครพนม	งบจังหวัด	0	8,000,000	0	0	0	0	8,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
6	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบ้านบุงฮี ต.พระกลางทุ่ง อ.ธาตุพนม	งบจังหวัด	0	13,500,000	0	0	0	0	13,500,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
7	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านน้ำก่ำใต้ ต.น้ำก่ำ อ.ธาตุพนม	งบจังหวัด	0	11,500,000	0	0	0	0	11,500,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
8	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาเข ต.นาแก อ.บ้านแพง	งบจังหวัด	0	19,000,000	0	0	0	0	19,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม		
9	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าหนองเครือเขา ต.บ้านแพง อ.บ้านแพวง	งบจังหวัด	0	10,000,000	0	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม	ร่วม	นพ.
10	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแก้มลิงหนองขอมมาเฮน ต.นาถ่อน อ.ธาตุพนม	งบจังหวัด	0	10,000,000	0	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
11	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านท่าบ่อ ต.ท่าบ่อสงคราม อ.ศรีสงคราม	งบจังหวัด	0	0	10,000,000	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
12	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาถ่อน หมู่ ๑๒ ต.นาถ่อน อ.ธาตุพนม	งบจังหวัด	0	0	15,000,000	0	0	0	15,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
13	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านกอกไฮ ต.ดงขวาง อ.เมืองนครพนม	งบจังหวัด	0	0	15,000,000	0	0	0	15,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
14	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนงาม ต.นาคำ อ.ศรีสงคราม	งบจังหวัด	0	0	10,000,000	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
15	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านนาอนุนา ต.นาจิว อ.นาหว้า	งบจังหวัด	0	0	20,000,000	0	0	20,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
16	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านท่าค้อ ต.ท่าค้อ อ.เมืองนครพนม	งบจังหวัด	0	0	10,000,000	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
17	ขยายระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า บ้านหนองจันทร์ ต.ท่าคำ อ.เมืองนครพนม	งบจังหวัด	0	0	10,000,000	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
18	ระบบส่งน้ำระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	7,000,000	0	0	0	0	7,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
19	แก้มลิงหนองบ่อกอก พร้อมอาคารประกอบ	งบจังหวัด	25,000,000	0	0	0	0	25,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
20	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และขยายระบบส่งน้ำระบบส่งน้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	งบจังหวัด	61,000,000	0	0	0	0	61,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.
21	อาคารบังคับน้ำพร้อมส่วนประกอบอื่น	งบจังหวัด	58,000,000	0	0	0	0	58,000,000	โครงการ ชลประทาน นครพนม		นพ.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
26.1	กิจกรรมหลัก ชุดลอกอ่างเก็บน้ำชัย 4 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	0	4,000,000	0	0	0	0	4,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.2	กิจกรรมหลัก ชุดลอกอ่างเก็บน้ำหนองแบน 2 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	0	6,000,000	0	0	0	0	6,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.3	กิจกรรมหลัก ชุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยผึ้งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	0	5,000,000	0	0	0	0	5,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.4	กิจกรรมหลัก ชุดลอกอ่างเก็บน้ำบ่อสะอาด อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	0	10,000,000	0	0	0	0	10,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.5	กิจกรรมหลัก แก้มลิงบ่อหุดพร้อมอาคารประกอบ	งบจังหวัด	0	12,000,000	0	0	0	0	12,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.6	กิจกรรมหลัก แก้มลิงหนองหวายพร้อมอาคารประกอบ	งบจังหวัด	0	12,000,000	0	0	0	0	12,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.
26.7	กิจกรรมหลัก แก้มลิงหนองฮากพร้อมอาคารประกอบ	งบจังหวัด	0	30,000,000	0	0	0	0	30,000,000	โครงการ ชลประทาน สกลนคร	สน.

ลำดับ	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน		จังหวัด
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม	หลัก	ร่วม	
26.8	กิจกรรมหลัก แก้ไขเชิงหนองโคกน้ำใหญ่ พร้อมอาคารประกอบ	งบจังหวัด	0	15,000,000	0	0	0	15,000,000	โครงการชลประทาน สกลนคร		ส.น.
26.9	กิจกรรมหลัก ปรับปรุงคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย กม.4+000-7+000 ม. โครงการช่วยเหลือทางตอนล่าง	งบจังหวัด	0	25,000,000	0	0	0	25,000,000	โครงการชลประทาน สกลนคร		ส.น.
26.10	กิจกรรมหลัก สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำบ้านโนนแร่ ระยะ 2	งบจังหวัด	0	26,000,000	0	0	0	26,000,000	โครงการชลประทาน สกลนคร		ส.น.
26.11	กิจกรรมหลัก สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำบ้านท่าวัดเหนือ	งบจังหวัด	0	27,000,000	0	0	0	27,000,000	โครงการชลประทาน สกลนคร		ส.น.
27	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร กิจกรรมหลักที่ 2.2 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยวิธีพืชเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	งบจังหวัด	0	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	4,800,000	สนง.พัฒนาที่ดินฯ		ม.พ.
แนวทางการพัฒนา 5) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก			56,000	56,000	56,000	56,000	56,000	280,000			
1	โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	งบปกติ	56,000	56,000	56,000	56,000	56,000	280,000	สนง.เกษตรจังหวัด		ม.พ.

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3

หมายเหตุ ม.พ. คือ จังหวัดมุกดาหาร

น.พ. คือ จังหวัดนครพนม

ส.น. คือ จังหวัดสกลนคร

ภาคผนวกที่ 1
ข้อมูลกายภาพ

ตารางผนวกที่ 1.1 เนื้อที่ทั้งหมด เนื้อที่ป่าไม้ เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และเนื้อที่ใช้ประโยชน์นอก
การเกษตร ปี 2564 (หน่วย : ไร่)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด ^{1/}	เนื้อที่ป่าไม้ ^{2/}	เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ^{3/}	เนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร ^{3/}
รวมทั้งประเทศ	320,696,888	102,212,434	149,745,431	65,406,318
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963	15,702,386	64,970,497	24,861,080
กลุ่มจังหวัดฯ	12,161,414	2,376,246	6,738,576	4,129,220
สกลนคร	6,003,602	1,047,216	3,312,947	2,183,025
นครพนม	3,445,418	479,716	2,195,287	1,456,741
มุกดาหาร	2,712,394	849,314	1,230,342	489,454

ที่มา : 1/ กรมแผนที่ทหาร

2/ กรมป่าไม้

3/ ข้อมูลเบื้องต้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

ตารางผนวกที่ 1.2 ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตรของประเทศไทย รายจังหวัด ปี 2564 (หน่วย : ไร่)

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ทั้งหมด	ของตนเอง	เนื้อที่ของคนอื่น		
			เช่าผู้อื่น	รับจ้าง/รับขายฝาก/ได้ทำฟรี	รวม
รวมทั้งประเทศ	149,745,431	72,354,962	29,009,336	48,381,133	77,390,469
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64,970,497	37,598,766	7,734,746	19,636,985	27,371,731
กลุ่มจังหวัดฯ	6,738,576	3,801,214	498,489	2,438,873	2,937,362
สกลนคร	3,312,947	1,299,188	310,411	1,703,348	2,013,759
นครพนม	2,195,287	1,813,423	104,525	277,339	381,864
มุกดาหาร	1,230,342	688,603	83,553	458,186	541,739

ที่มา : ข้อมูลเบื้องต้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

ตารางผนวกที่ 1.3 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ปี 2564 (หน่วย : ไร่)

จังหวัด	เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร					
	รวมเนื้อที่	นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล/ไม้ยืนต้น	สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ	อื่นๆ
รวมทั้งประเทศ	149,745,431	65,406,318	30,885,302	39,377,681	1,114,787	12,961,343
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64,970,497	39,595,675	12,710,674	7,333,302	154,587	5,176,259
กลุ่มจังหวัดฯ	6,738,576	4,129,220	661,953	1,192,657	24,198	730,548
สกลนคร	3,312,947	2,183,025	240,806	500,422	12,454	376,240
นครพนม	2,195,287	1,456,741	79,468	413,957	9,466	235,655
มุกดาหาร	1,230,342	489,454	341,679	278,278	2,278	118,653

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

ตารางผนวกที่ 1.4 ทรัพยากรดินแต่ละประเภท รายจังหวัด (หน่วย:ไร่)

จังหวัด	ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	กลุ่มชุดดินผสม	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	รวม
กลุ่มจังหวัดฯ	2,439,100.68	1,159,403.24	442,935.01	390,598.51	4,432,037.44
สกลนคร	1,366,423.37	571,444.07	28,571.13	224,542.07	2,190,980.64
นครพนม	877,335.80	86,231.37	89,521.28	112,673.36	1,165,761.81
มุกดาหาร	195,341.51	501,727.80	324,842.60	53,383.08	1,075,294.99

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (<https://agri-map-online.moac.go.th/> สืบค้นข้อมูลวันที่ 15 ธันวาคม 2565)

ตารางผนวกที่ 1.5 ดินปัญหาในพื้นที่ รายจังหวัด (หน่วย : ไร่)

จังหวัด	ดินตื้น	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	ดินทราย	ดินเค็ม	รวม
กลุ่มจังหวัดฯ	4,008,629.11	1,064,359.51	179,370.88	3,212.65	5,255,572.15
สกลนคร	2,297,366.96	461,296.44	69,095.62	3,212.65	2,830,971.67
นครพนม	1,397,137.35	86,231.37	105,691.26	-	1,589,059.98
มุกดาหาร	314,124.80	516,831.70	4,584.00	-	835,540.50

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (<https://agri-map-online.moac.go.th/> สืบค้นข้อมูลวันที่ 15 ธันวาคม 2565)

ตารางผนวกที่ 1.6 พื้นที่ชลประทานที่สร้างเสร็จแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2559 – 2564 (หน่วย : ไร่)

จังหวัด	2559	2560	2561	2562	2563	2564
รวมทั้งประเทศ	32,664,184	32,795,554	33,528,894	34,588,042	34,935,041	34,881,022
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,613,451	7,119,058	7,197,239	7,854,402	8,153,421	8,420,983
กลุ่มจังหวัดฯ	772,028	767,939	830,564	831,746	1,054,243	969,256
สกลนคร	483,172	463,453	543,423	547,220	461,255	450,094
นครพนม	202,294	218,274	196,810	213,785	462,697	391,182
มุกดาหาร	86,562	86,212	90,331	70,741	130,291	127,980

ที่มา : กรมชลประทาน

หมายเหตุ : รวมเนื้อที่ชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และโครงการแก้มลิง

ภาคผนวกที่ 2
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ตารางผนวกที่ 2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี 2564
(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	GPCP _{cmp}	GPCP _{cmp} ของภาคเกษตร	อันดับ
ตอนบน 1	273,481.51	62,711.13	3
ตอนบน 2	142,000.53	38,693.55	5
ตอนกลาง	422,716.43	64,860.51	2
ตอนล่าง 1	565,983.41	107,319.33	1
ตอนล่าง 2	267,720.36	62,683.98	4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ 2.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
ณ ราคาประจำปี 2560 – 2564 (หน่วย : ล้านบาท)

ปี	2560	2561	2562	2563	2564
ผลิตภัณฑ์มวลรวม					
ตอนบน 2	126,129.35	127,395.10	131,925.37	135,724.65	142,000.53
สกลนคร	57,030.60	59,501.65	60,481.36	64,296.47	65,923.54
นครพนม	42,992.74	42,247.49	44,242.24	45,729.96	47,747.80
มุกดาหาร	26,106.01	25,645.96	27,201.77	25,698.22	28,329.20
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร					
ตอนบน 2	34,421.44	34,436.72	35,167.27	37,183.32	38,693.55
สกลนคร	14,680.08	15,337.57	14,974.61	16,878.50	16,924.17
นครพนม	12,723.76	11,832.45	13,171.72	13,780.84	14,404.15
มุกดาหาร	7,017.60	7,266.70	7,020.94	6,523.98	7,365.24
อัตราเพิ่มร้อยละ					
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPCP)		1.0	3.6	2.9	4.6
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร		0.04	2.1	5.7	4.1

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : GPCP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ณ ราคาประจำปี

(GROSS PROVINCIAL CLUSTER PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES)

ตารางผนวกที่ 2.3 รายได้-รายจ่าย เงินสดทางการเกษตร ปีเพาะปลูก 2563/64 (หน่วย: บาท/ครัวเรือน/ปี)

รายการ (รายได้-รายจ่าย)	ระดับประเทศ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
1. รายได้เงินสดทางการเกษตร	185,136	84,635	59,326	62,165	90,036
2. รายจ่ายเงินสดทางการเกษตร	126,417	60,161	47,855	48,355	66,131
3. รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร (1.-2.)	58,719	24,474	11,471	13,810	23,905
4. รายได้เงินสดนอกการเกษตร	208,986	180,754	177,415	204,473	168,835
5. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน (3.+4.)	267,705	205,228	188,886	218,283	192,740
6. รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร	169,883	123,764	116,259	124,056	99,125
7. เงินสดคงเหลือก่อนหักชำระหนี้ (5.-6.)	97,822	81,464	72,627	94,227	93,615
8. รายได้ (1.+4.)	394,122	265,389	236,741	266,638	258,871

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางผนวกที่ 2.4 ขั้ววนปี : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2561/62 - 2565/66

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)				เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			
	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
2561/62	4,007,438	2,150,825	1,368,192	488,421	3,700,267	2,050,387	1,182,611	467,269
2562/63	4,089,723	2,160,571	1,453,597	475,555	3,964,698	2,059,417	1,441,663	463,618
2563/64	4,175,735	2,236,939	1,474,372	464,424	4,108,732	2,210,028	1,440,193	458,511
2564/65	4,128,674	2,186,246	1,479,789	462,639	4,102,244	2,171,538	1,473,189	457,517
2565/66	4,107,463	2,162,723	1,480,324	464,416	4,061,132	2,129,544	1,473,276	458,312
ปี	ผลผลิต (ตัน)				ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)			
2561/62	1,306,925	709,435	413,072	184,418	353	346	349	395
2562/63	1,376,932	686,235	504,766	185,931	347	333	350	401
2563/64	1,445,201	756,201	503,819	185,181	352	342	350	404
2564/65	1,464,552	755,038	524,374	185,140	357	348	356	405
2565/66	1,434,871	732,902	515,913	186,056	353	344	350	406

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.5 ยางพารา : เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่กรีดยางได้ ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 - 2565

ปี	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)				เนื้อที่กรีดยางได้ (ไร่)			
	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
2561	1,026,969	397,085	365,960	263,924	871,231	330,563	330,138	210,530
2562	1,031,661	400,339	367,271	264,051	952,769	356,068	353,055	243,646
2563	1,030,331	399,728	367,308	263,295	976,741	373,162	356,284	247,295
2564	1,031,315	400,199	367,178	263,938	979,736	373,882	356,549	249,305
2565	1,035,835	403,946	367,152	264,737	980,265	374,592	355,754	249,919
ปี	ผลผลิต (ตัน)				ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)			
2561	193,578	75,248	72,653	45,677	222	228	220	217
2562	203,980	79,111	74,459	50,410	214	222	211	207
2563	210,287	82,051	75,662	52,574	215	220	212	213
2564	217,915	84,697	78,232	54,986	222	227	219	221
2565	221,479	85,550	81,406	54,523	226	228	229	218

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.6 อ้อยโรงงาน เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2561/62 - 2565/66

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)				เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			
	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
2561/62	330,697	86,125	10,243	234,329	326,221	84,896	10,120	231,205
2562/63	328,793	89,534	9,735	229,524	276,186	75,209	8,177	192,800
2563/64	314,624	89,794	11,372	213,458	256,485	72,705	9,030	174,750
2564/65	331,411	100,316	14,853	216,242	304,296	92,089	13,576	198,631
2565/66	333,133	102,119	16,796	214,218	283,579	86,903	14,377	182,299
ปี	ผลผลิต (ตัน)				ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)			
2561/62	3,695,219	941,496	115,671	2,638,052	11,327	11,090	11,430	11,410
2562/63	2,130,557	521,537	65,866	1,543,154	7,714	6,935	8,055	8,004
2563/64	2,089,269	581,941	77,110	1,430,218	8,146	8,004	8,539	8,184
2564/65	3,310,398	995,483	147,848	2,167,067	10,879	10,810	10,890	10,910
2565/66	3,048,208	921,174	154,554	1,972,480	10,749	10,600	10,750	10,820

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ณ พฤษภาคม 2566

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.7 มันสำปะหลัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2561 - 2565

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)				เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			
	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
2561	271,049	106,661	22,244	142,144	262,052	103,608	21,635	136,809
2562	289,508	126,658	23,639	139,211	271,455	124,520	23,186	123,749
2563	320,633	158,490	24,631	137,512	317,644	156,343	24,430	136,871
2564	323,853	162,139	27,169	134,545	320,637	159,917	26,868	133,852
2565	327,493	165,914	27,356	134,223	322,856	162,157	27,036	133,663
ปี	ผลผลิต (ตัน)				ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)			
2561	890,769	332,932	65,623	492,214	3,399	3,213	3,033	3,598
2562	867,847	388,089	62,183	417,575	3,197	3,117	2,682	3,374
2563	1,034,192	501,954	70,658	461,580	3,256	3,211	2,892	3,372
2564	1,082,722	522,468	82,485	477,769	3,377	3,267	3,070	3,569
2565	1,090,512	530,156	82,991	477,365	3,378	3,269	3,070	3,571

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.8 ข้าวนาปรัง : เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2561 - 2565

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)				เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			
	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร
2561	155,397	92,191	62,713	493	154,504	91,530	62,481	493
2562	159,242	92,348	66,471	423	157,510	91,608	65,479	423
2563	150,108	74,955	73,250	1,903	148,738	74,109	72,726	1,903
2564	154,656	65,198	87,402	2,056	153,387	64,431	86,900	2,056
2565	135,860	63,844	70,823	1,193	134,812	63,243	70,376	1,193
ปี	ผลผลิต (ตัน)				ผลผลิต/ไร่ (กิโลกรัม)			
2561	78,092	45,931	31,935	226	505	502	511	458
2562	81,524	46,517	34,805	202	518	508	532	478
2563	75,476	35,853	38,666	957	507	484	532	503
2564	77,222	30,723	45,456	1,043	503	477	523	507
2565	66,955	29,930	36,385	640	497	473	517	536

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.9 เนื้อที่เพาะปลูก/เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่เก็บเกี่ยว/เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ของ
สับปรตโรงงาน ลำไย เงาะ ปาล์มน้ำมัน ปี 2565

กลุ่มจังหวัด	ปาล์มน้ำมัน	สับปรตโรงงาน	ลิ้นจี่	มันฝรั่ง	ลำไย	กระเทียม
เนื้อที่เพาะปลูก/เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	43,932	5,284	2,698	2,662	1,796	20
เนื้อที่เก็บเกี่ยว/เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	42,829	5,218	2,189	2,661	1,714	20
ผลผลิต (ตัน)	48,185	21,843	1,547	10,175	1,046	17
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	1,125	4,186	707	3,824	610	850

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.10 จำนวนปศุสัตว์ และจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ รายจังหวัด ปี 2565

จำนวนปศุสัตว์ รายจังหวัด ปี 2565 (หน่วย : ตัว)								
จังหวัด	ไก่	โคเนื้อ	กระบือ	เป็ด	สุกร	แพะ	โคนม	แกะ
กลุ่มจังหวัด	6,907,915	531,475	194,247	508,205	239,949	17,036	4,786	369
สกลนคร	3,230,590	289,400	98,340	320,431	89,853	7,977	4,774	172
นครพนม	2,631,671	153,676	78,397	143,789	111,131	6,368	12	140
มุกดาหาร	1,045,654	88,399	17,510	43,985	38,965	2,691	-	57
จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ รายจังหวัด ปี 2565 (หน่วย : ราย)								
จังหวัด	ไก่	โคเนื้อ	กระบือ	เป็ด	สุกร	แพะ	โคนม	แกะ
กลุ่มจังหวัด	158,193	106,914	38,161	27,470	9,360	1,037	193	30
ร้อยละ	46.34	31.32	11.18	8.05	2.74	0.30	0.06	0.01
สกลนคร	82,555	56,317	18,813	17,641	3,975	482	192	17
นครพนม	53,732	30,595	14,964	7,720	3,660	387	1	7
มุกดาหาร	21,906	20,002	4,384	2,109	1,725	168	-	6

ที่มา : กรมปศุสัตว์ (<http://dld.go.th>) สืบค้นข้อมูลวันที่ 12 มิถุนายน 2566)

หมายเหตุ : กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2

ตารางผนวกที่ 2.11 ปริมาณผลผลิตและมูลค่าของการเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ปี 2565

จังหวัด	การเลี้ยงสัตว์น้ำจืด		สัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)
กลุ่มจังหวัดฯ	13,768	855,265	4,802.08	355,858.08
สกลนคร	4,263	257,264	1,382.24	117,669.58
นครพนม	3,798	252,343	2,480.26	172,584.60
มุกดาหาร	5,707	345,658	939.58	65,603.90

ที่มา : กรมประมง (<https://www4.fisheries.go.th/>) สืบค้นวันที่ 21 กันยายน 2566

ตารางผนวกที่ 2.12 การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)

จังหวัด	ได้รับการรับรองที่ยังไม่หมดอายุ			ได้รับการรับรองที่หมดอายุ			ได้รับการรับรองทั้งหมด		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
กลุ่มจังหวัด	1,759	2,038	5,289.87	3,483	3,791	11,174.49	5,242	5,829	16,464.36
สกลนคร	535	686	1,366.86	2,139	2,350	6,952.86	2,674	3,036	8,319.72
นครพนม	1,056	1,130	3,534.26	1,173	1,260	3,963.86	2,229	2,390	7,498.12
มุกดาหาร	168	222	388.75	171	181	257.77	339	403	646.52

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (<https://gap.doa.go.th/>) สืบค้นข้อมูลวันที่ 12 มิถุนายน 2566

ตารางผนวกที่ 2.13 มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)

จังหวัด	ได้รับการรับรองที่ยังไม่หมดอายุ			ได้รับการรับรองที่หมดอายุ			ได้รับการรับรองทั้งหมด		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
กลุ่มจังหวัด	30	30	184.07	436	460	939.83	941	988	2,270.76
สกลนคร	14	14	85.77	78	84	324.58	189	200	833.31
นครพนม	14	14	95.77	102	104	113.29	236	240	428.49
มุกดาหาร	2	2	2.53	256	272	501.96	516	548	1,008.96

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (<http://organic.doa.go.th/>) สืบค้นข้อมูลวันที่ 12 มิถุนายน 2566

ตารางผนวกที่ 2.14 การเกษตรแบบแปลงใหญ่ รายจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2565

จังหวัด	จำนวนแปลงใหญ่	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
สกลนคร	114	8,135	89,579.80
นครพนม	92	6,496	62,649.73
มุกดาหาร	44	5,376	33,489.39
กลุ่มสินค้า	จำนวนแปลงใหญ่	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
ข้าว	112	9,636	9,636
ประมง	8	400	400
ปศุสัตว์	19	3,568	3,568
ผัก/สมุนไพร	25	1,520	1,520
พืชไร่	20	1,131	1,131
แมลงเศรษฐกิจ	1	31	31
ไม้ดอกไม้ประดับ	5	157	157
ไม้ผล	5	233	233
ไม้ยืนต้น	53	3,172	3,172
หม่อนไหม	2	159	159
รวม พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2	250	20,007	185,718.92

ที่มา : <https://co-farm.doae.go.th/> (กรมส่งเสริมการเกษตร) สืบค้นข้อมูล วันที่ 1 ธันวาคม 2565

ตารางผนวกที่ 2.15 จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก และปริมาณธุรกิจ แยกตามประเภทสหกรณ์
(รวมสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

จำนวนสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ (แห่ง)								
จังหวัด	รวม	สหกรณ์ภาคการเกษตร			สหกรณ์นอกภาคการเกษตร			
		การเกษตร	ประมง	นิคม	ออมทรัพย์	ร้านค้า	บริการ	เครดิตยูเนียน
กลุ่มจังหวัด	208	146	1	3	27	3	11	17
สกลนคร	89	59	-	-	9	2	7	12
นครพนม	74	55	1	-	10	1	4	3
มุกดาหาร	45	32	-	3	8	-	-	2
จำนวนสมาชิก (ราย)								
กลุ่มจังหวัด	341,912	261,447	349	11,595	45,065	1,953	6,372	15,131
สกลนคร	176,105	136,161	-	-	25,443	1,275	1,347	11,879
นครพนม	97,600	76,976	349	-	12,225	678	5,025	2,347
มุกดาหาร	68,207	48,310	-	11,595	7,397	-	-	905
ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ ประจำปี 2565 (ก.ย.64 - ส.ค.65) (ล้านบาท)								
กลุ่มจังหวัด	40,211.69	6,434.07	1.11	77.68	33,082.57	52.18	71.60	492.48
สกลนคร	29,314.23	3,959.84	-	-	24,809.69	37.52	48.76	458.42
นครพนม	4,505.98	835.42	1.11	-	3,608.86	14.66	22.84	23.09
มุกดาหาร	6,391.48	1,638.81	-	77.68	4,664.02	-	-	10.97

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (<https://cpd.go.th/index.php>) สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2566

ตารางผนวกที่ 2.16 ผลการจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ ประจำปี 2565 (ณ 31 ส.ค.2565) รายจังหวัด (หน่วย: แห่ง)

จังหวัด	รวม	สหกรณ์ Active	สหกรณ์ชั้น 1 และ 2	สหกรณ์ชั้น 1	สหกรณ์ชั้น 2	สหกรณ์ชั้น 3	สหกรณ์ชั้น 4
กลุ่มจังหวัด	280	209	189	54	135	20	71
สกลนคร	121	89	82	31	51	7	32
นครพนม	105	75	62	16	46	13	30
มุกดาหาร	54	45	45	7	38	-	9

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (<https://cpd.go.th/index.php>) สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2566

หมายเหตุ : สหกรณ์ Active คือสหกรณ์ยังไม่เริ่มดำเนินการและดำเนินการ

การจัดระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ โดยสหกรณ์ที่มีสถานะ Active จะนำมาจัดชั้น เป็นชั้น 1 ชั้น 2 และชั้น 3 ตามเกณฑ์ประเมิน ส่วนสหกรณ์ที่มีสถานะเลิกสหกรณ์จะจัดให้อยู่ในชั้น 4

ตารางผนวกที่ 2.17 ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ ประจำปี 2565 (ก.ย.64 - ส.ค.65) แยกตามประเภทธุรกิจ (หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทธุรกิจ	รวม	รับฝากเงิน	ให้เงินกู้	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	ธุรกิจบริการ
กลุ่มจังหวัด	40,211.69	8,830.91	27,476.20	1,398.71	836.52	1,617.53	51.82
สกลนคร	29,314.23	4,582.83	22,456.38	953.00	237.29	1,056.16	28.57
นครพนม	4,505.98	1,557.32	2,337.05	182.79	399.17	20.97	8.68
มุกดาหาร	6,391.48	2,690.76	2,682.77	262.92	200.06	540.40	14.57

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (<https://cpd.go.th/index.php>) สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2566

ตารางผนวกที่ 2.18 จำนวนและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ณ 30 มิถุนายน 2566

วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	กลุ่มจังหวัด	สกลนคร	นครพนม	มุกดาหาร	
รวม	จำนวน (แห่ง)	5,218	2,776	1,678	764
	สมาชิก (ราย)	92,761	47,376	30,079	15,306
วิสาหกิจชุมชน	จำนวน (แห่ง)	5,175	2,745	1,669	761
	สมาชิก (ราย)	91,530	46,386	29,884	15,260
เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (แห่ง)	43	31	9	3
	สมาชิก (ราย)	1,231	990	195	46

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

ตารางผนวกที่ 2.19 จำนวนกลุ่มเกษตรกรและสมาชิก แยกตามประเภทกลุ่มเกษตรกร ณ 31 ธันวาคม 2565 รายจังหวัด

จังหวัด	รวมทุกประเภท		ทำนา		ทำไร่		ทำสวน		ประมง		เลี้ยงสัตว์		อื่นๆ	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
กลุ่มจังหวัด	198	2,392	98	10,941	4	487	68	8,430	-	-	26	2,168	2	
สกลนคร	79	7,050	40	3,175	1	118	25	2,604			13	1,153		
นครพนม	74	9,870	36	5,219	1	117	28	3,829			9	705		
มุกดาหาร	45	5,472	22	2,547	2	252	15	1,997			4	310	2	366

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (<https://cpd.go.th/index.php>) สืบค้นวันที่ 12 มิถุนายน 2566

ภาคผนวกที่ 3
การจัดทำ TOW Matrix

ตารางผนวกที่ 3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey 7-S Framework

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<u>1.กลยุทธ์ (Strategy)</u> 1) นโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคมและระบบโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว ทำให้มีพัฒนาแหล่งผลิต ผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการลูกค้า	1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในกลุ่มจังหวัดยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อหน่วยกับประเทศคู่แข่ง
<u>2.โครงสร้างขององค์กร (Structure)</u> 2) สินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปศุสัตว์ (โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด แพะ) และประมง 3) มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะแม่น้ำโขงและแม่น้ำสงคราม และระบบชลประทาน (อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) รวม 58 แห่ง รวมทั้งบึงขนาดใหญ่หลายแห่ง ทำให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี	-
<u>3. ระบบการปฏิบัติงาน (System)</u> 4) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค เช่น โคขุน สับปะรด น้ำหม่อน ลิ้นจี่และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ เช่น ผ้าคราม ข้าวฮาง เป็นต้น	2) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดความเสี่ยงในด้านราคา
<u>4. บุคลากร (Staff)</u> 5) หน่วยงาน กษ. ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ให้เป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองตามกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสินค้าของประเทศคู่ค้า	3) เกษตรกรในปัจจุบันอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ทำให้มีข้อจำกัดในการรวมกลุ่ม การเข้าถึงองค์ความรู้และฝึกทักษะ ในการจัดการผลผลิตของตนให้ได้มาตรฐาน
<u>5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)</u> 6) มีปราชญ์ชาวบ้าน Smart Farmer อาสาสมัครเกษตร และศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย ศพก. ในทุกอำเภอ	4) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีทัศนคติในการทำการเกษตรตามที่เคยปฏิบัติมา ทำให้สินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพและมีต้นทุนการผลิตสูง
<u>6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)</u> 7) มีกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง มีทุนทางการเงินจำนวนมากกว่า 30,000 ล้านบาท	-
<u>7. ค่านิยมร่วม (Shared Values)</u> 8) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในลำดับต้นๆ ของประเทศ ในกลุ่มเอเชียที่มีความสะดวกในการเข้าไปทำธุรกิจด้านต่าง ๆ	-

ตารางผนวกที่ 3.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>1.ด้านการเมือง</u> 1) การเปิดเสรีทางการค้า และข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นการผลักดันและยกระดับให้เกษตรกรผู้ผลิตอาหารมีความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผลิตได้ตามมาตรฐาน และจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภคมากขึ้น	1) มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการแรงงาน สิ่งแวดล้อม สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เป็นต้น ทำให้การส่งออกสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศทำได้ยากขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น และมีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ทำให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ที่เป็นต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เท่าเทียมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะการขาดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี
<u>2.ด้านเศรษฐกิจ</u> 2) เส้นทางคมนาคมและระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงจากประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการกระจายผลผลิตของเกษตรกร 3) ประเทศเพื่อนบ้านมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการสินค้าเกษตรและบริการมากขึ้น	3) ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศหลายชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อยโรงงาน ฯลฯ มีความผันผวนตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับกลไกของตลาดโลก 4) ปัญหาการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ และปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนการผลิตและการขนส่งที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
<u>3.ด้านสังคม</u> 4) กระแสของสังคมโลกให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการ ด้านสุขภาพสูงขึ้น เช่น อาหาร มาตรฐานอินทรีย์ พืชสมุนไพร ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีความพร้อมในด้านการผลิต	5) ปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัว
<u>4.ด้านเทคโนโลยี</u> 5) ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น เช่น ช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ตลาด online	6) การใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอาหารที่ทันสมัยมากขึ้น ลดทอนศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง และภูมิปัญญาของชาวบ้าน และเกษตรกร
<u>5.ด้านกฎหมาย</u> -	-
<u>6.ด้านสิ่งแวดล้อม</u> 6) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขิงนิเวศน์และวัฒนธรรม ที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น และรวมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	7) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่งผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร

ตารางผนวกที่ 3.3 การจัดทำ TOWS Matrix (กลยุทธ์เชิงรุก: SO และ กลยุทธ์เชิงแก้ไข: WO)

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) 1) นโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคมและระบบโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว ทำให้มีพัฒนาแหล่งผลิต ผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการลูกค้า 2) สินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปศุสัตว์ (โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด แพะ) และประมง 3) มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะแม่น้ำโขงและแม่น้ำสงคราม และระบบชลประทาน (อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) รวม 58 แห่ง รวมทั้งขนาดใหญ่มากหลายแห่ง ทำให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี 4) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค เช่น โคนุน สับปะรด น้ำหมอน ลิ้นจี่และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ เช่น ผักคราม ข้าว่าง เป็นต้น 5) หน่วยงาน กษ. ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ให้เป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองตามกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสินค้าของประเทศคู่ค้า 6) มีปราชญ์ชาวบ้าน Smart Farmer อาสาสมัครเกษตร และศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย ศพก. ในทุกอำเภอ 7) มีกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง มีทุนทางการเงินจำนวนมากกว่า 30,000 ล้านบาท 8) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในลำดับต้นๆ ของประเทศ ในกลุ่มเอเชียที่มีความสะดวกในการเข้าไปทำธุรกิจด้านต่าง ๆ	จุดอ่อน (Weakness) 1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในกลุ่มจังหวัดยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อหน่วยกับประเทศคู่แข่ง 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดความเสียหายในด้านราคา 3) เกษตรกรในปัจจุบันอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ทำให้มีข้อจำกัดในการรวมกลุ่ม การเข้าถึงองค์ความรู้และฝึกทักษะ ในการจัดการผลผลิตของตนเองให้ได้มาตรฐาน 4) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีทัศนคติในการทำการเกษตรตามที่เคยปฏิบัติมา ทำให้สินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพและมีต้นทุนการผลิตสูง
โอกาส (Opportunity) 1) การเปิดเสรีทางการค้า และข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เป็นการผลักดันและยกระดับให้เกษตรกรผู้ผลิตอาหารมีความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผลิตได้ตามมาตรฐาน และจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภคมากขึ้น 2) เส้นทางคมนาคมและระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงจากประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะการกระจายผลผลิตของเกษตรกร 3) ประเทศเพื่อนบ้านมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการสินค้าเกษตรและบริการมากขึ้น 4) กระแสของสังคมโลกให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการ ด้านสุขภาพสูงขึ้น เช่น อาหาร มาตรฐานอินทรีย์ พืชสมุนไพร ซึ่งกลุ่มจังหวัดมีความพร้อมในด้านการผลิต 5) ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น เช่น ช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ตลาด online 6) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขิงนิเวศน์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น และรวมความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	1) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น) (S4+O2,O3) 2) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (เกษตรปลอดภัย) (S5+O1,O4) 3) ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ เชื่อมต่อศูนย์กลางกระจายสินค้าและบริการด้านเกษตรเพื่อส่งออกสู่ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน (เกษตรแปรรูป) (S2,S3+O3) 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์ และวัฒนธรรม) (S1,S3,S4,S6,S8+O3) 5) สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกร (โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การเกษตร) (S1+O2) 6) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ (S1,S2+O4,O5) 7) การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่ม/การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ (การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร) (S6,S7+O1,O2,O4,O5) 8) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (S2,S3,S4,S8+O4) 9) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย (S5+O1,O4)	1) ส่งเสริมสนับสนุน องค์ความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม การเข้าถึงแหล่งเงินทุนมาปรับใช้ เพื่อวางแผนการผลิต ตลาด แปรรูป (เกษตรแปรรูป) (W1,W4+O1,O2,O3,O5) 2) การสนับสนุนแนวทางการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์/นวัตกรรมเพื่อทดแทนการใช้สารเคมีในการเกษตร (เกษตรชีวภาพ) (W2,W3,W4+O1,O4) 3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทดแทนแรงงานภาคการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิต (การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร) (W2+O3) 4) การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (W3+O1,O2,O4,O5) 5) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste) (W2+O1)

ตารางผนวกที่ 3.4 การจัดทำ TOWS Matrix (กลยุทธ์เชิงป้องกัน: ST และ กลยุทธ์เชิงรับ: WT)

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) 1) นโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและคมนาคมและระบบโลจิสติกส์และการท่องเที่ยว ทำให้มีพัฒนาแหล่งผลิต ผลผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการลูกค้า 2) สินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัด ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปศุสัตว์ (โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด พะ) และประมง 3) มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะแม่น้ำโขงและแม่น้ำสงคราม และระบบชลประทาน (อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง) รวม 58 แห่ง รวมทั้งบึงขนาดใหญ่หลายแห่ง ทำให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี 4) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค เช่น โคนุน สับปะรด น้ำหมอน ลินจีและผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ เช่น ผักคราม ข้าว่าง เป็นต้น 5) หน่วยงาน กษ. ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ให้เป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองตามกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสินค้าของประเทศคู่ค้า 6) มีปราชญ์ชาวบ้าน Smart Farmer อาสาสมัครเกษตร และศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย ศพก. ในทุกอำเภอ 7) มีกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง มีทุนทางการเงินจำนวนมากกว่า 30,000 ล้านบาท 8) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในลำดับต้นๆ ของประเทศ ในกลุ่มเอเชียที่มีความสะดวกในการเข้าไปทำธุรกิจด้านต่าง ๆ	จุดอ่อน (Weakness) 1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในกลุ่มจังหวัดยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตและผลผลิตต่อหน่วยกับประเทศคู่แข่ง 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้เกิดความเสี่ยงในด้านราคา 3) เกษตรกรในปัจจุบันอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ทำให้มีข้อจำกัดในการรวมกลุ่ม การเข้าถึงองค์ความรู้และฝึกทักษะ ในการจัดการผลผลิตของตนเองให้ได้มาตรฐาน 4) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีทัศนคติในการทำการเกษตรตามที่เคยปฏิบัติมา ทำให้สินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพและมีต้นทุนการผลิตสูง
อุปสรรค (Threats) 1) มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการแรงงาน สิ่งแวดล้อม สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เป็นต้น ทำให้การส่งออกสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศทำได้ยากขึ้น รวมทั้งมีต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น และมีผลกระทบต่อระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ทำให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ที่แตกต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เท่าเทียมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะการขาดความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยี 3) ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศหลายชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อยโรงงาน ฯลฯ มีความผันผวนตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับกลไกของตลาดโลก 4) ปัญหาการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ และปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนการผลิตและการขนส่งที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ 5) ปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัว 6) การใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอาหารที่ทันสมัยมากขึ้น ลดทอนศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง และภูมิปัญญาของชาวบ้าน และเกษตรกร 7) การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร	1) ส่งเสริมการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร (การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร) (S3,S8+T4) 2) การนำองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ และเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต การขนส่ง และการแปรรูป (เกษตรแปรรูป) (S2,S6+T3) 3) สนับสนุนการรวมกลุ่ม/วิสาหกิจ/แปลงใหญ่ เพื่อเข้าถึงแหล่งทุนและบริการของภาครัฐ (การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร) (S6,S7+T4) 4) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร (S6,S7+T1,T2,T4,T5,T6) 5) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร (S3+T1,T6+,T7) 6) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (S8+T7)	1) การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร (เกษตรอัจฉริยะ) (W1,W4,+T5,T6) 2) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรวม (W1,W2,W3,W4+T1,T2,T3,T4,T5,T6,T7) 3) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร (W1+T2)

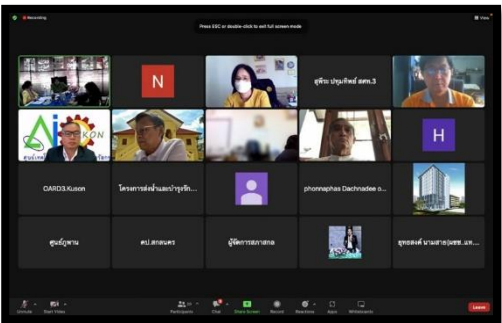
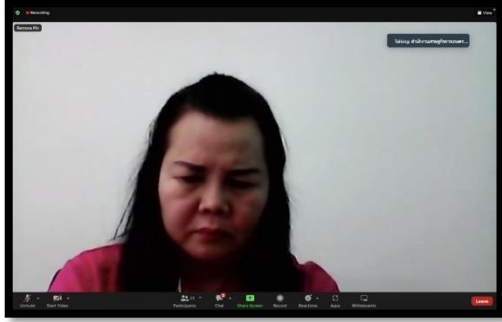

ภาคผนวกที่ 4
ภาพกิจกรรม

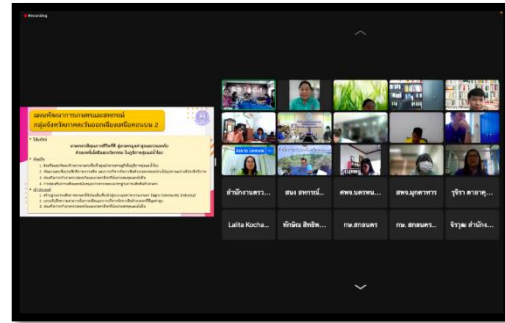
ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรมที่ 4.1 ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญตามศักยภาพแบบครบวงจรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร) ครั้งที่ 1/2566 ผ่านระบบออนไลน์ ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2566 โดยมีคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญตามศักยภาพแบบครบวงจรในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร สำนักงานชลประทานที่ 5 และ 7 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 และ 5 สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 สำนักงานปศุสัตว์เขต 4 สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์ AIC ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 11 และเจ้าหน้าที่ส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3

ภาพกิจกรรมที่ 4.2 ประชุมระดมความคิดเห็น (ร่าง) แผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2566-2570 (จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร) ณ วันที่ 21 มิถุนายน 2566 โดยมีหัวหน้าส่วนราชการและผู้แทนหน่วยงานในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน รวมทั้งผู้ประกอบการ และเกษตรกร ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3
ที่อยู่ : ม.4 บ.ข้าวสาร ถ.มิตรภาพ ต.โนนสูง
อ.เมือง จ.อุดรธานี 41330 เบอร์โทร : 042-292557